دافغانستان انتقالي اسلامي دولت

دعدلیې وزارت

رسمي جريده

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

فوق العاده گڼه

د افغانستان اساسي قانون

قـــانون اساسی افغانستان

دچاپ نېټه: د ۱۱۸۳ هـ.ش کال د سلواغې دمیاشتې (۸) - برله پسې گڼه(۸۱۸)

در این شماره :

۱- فرمان شماره (۱۰۳) مؤرخ ۱۳۸۲/۱۱/۶ رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد توشیح قانون اساسی افغانستان.

۲- قانون اساسی افغانستان.

۳- فهرست الفبائی (اندکس)

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

دامتیاز خاوند : دعدلیې وزارت
مسؤول چلوونکی : شاه جهان "بیگزاد"
مرستیال : نور علم

رسمي جریده

بسم الله الرحمن الرحیم

دافغانستان داساسي قانون د توشیح

په باب دافغانستان د انتقالي اسلامي

دولت د رئیس

فرمان

ګڼه:(۱۰۳)

نېټه: ۱۳۸۲/۱۱/۶

دلوی خدای په نامه او دافغانستان دنجیبو خلکو د نېکمرغۍ په هیله، نوی اساسي قانون چې د ۱۳۸۲ هجري لمریز کال دلیندۍ له ۲۲ څخه دمرغومې تر ۱۴ نېټې پورې په کابل ښارکې د جوړې شوې لویې جرګې لخوا په ۱۲ فصلونو او ۱٦۲ مادوکې درأیوپه اتفاق تصویب شو، توشیح او انفاذ یې اعلاموم.

دمتعال خدای له در بار څخه هیله کوم ترڅو دغه اساسي قانون داسلام دمبین دین دحکمونو په رعایت سره دملي یووالي دټینګښت، ددموکراسي دهدفونو د تحقق دمدني ټولنې دجوړولو، دټولیزې اقتصادي، اجتماعي، سیاسي او فرهنګي

بسم الله الرحمن الرحیم

فرمان

رئیس دولت انتقالی اسلامی

افغانستان در مورد توشیح قانون

اساسی افغانستان

شماره:(۱۰۳)

تاریخ: ۱۳۸۲/۱۱/۶

بنام خداوند بزرگ وبه آرزوی سعادت مردم نجیب وصلحدوست افغانستان، قانون اساسی جدید را که توسط لویه جرگهٔ تاریخی ۲۲ قوس الی ۱۴ جدی ۱۳۸۲ هجری شمسی، منعقدهٔ شهر کابل در ۱۲ فصل و۱٦۲ ماده به اتفاق آراء تصویب گردید، توشیح وانفاذ آنرا اعلام می دارم.

از بار گاه خداوند متعال استدعا دارم تا این قانون اساسی با رعایت احکام دین مبین اسلام، تحکیم وحدت ملي، تحقق اهداف دموکراسی، اعمار جامعه مدنی، رفاه همگانی اقتصادی، اجتماعی، سیاسی وفرهنگی، مشعل راه دولت

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

رسمي جريده

سوکالي، د دولت او دهیـواد دخلکـو دلارې ډیوه شي،سوله،برابري او ورورولي دافغانستان دملت تر منځ تأمین کړي.

ومن الله توفیق

حامد کرزی

دافغانستان دانتقالي اسلامي دولت رئیس

۶/سلواغه/۱۳۸۲ هجري شمسي

دکابل ښار

ومردم کـشور گردیده، صلح، برابری و بـرادری را بین مـلت افغانستان تأمین نماید.

ومن الله توفیق

حامد کرزی

رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان

۶/دلو/ ۱۳۸۲هجری شمسی

شهر کابل

بنیاد اندیشه
تاسیس۱۳۹۴

رسمي جريده

فهرست		فهرست	
عنوان	دمادوشمېر	عنوان	تعدادماده
سریزه		مقدمه	
لومړی فصل : دولت	(۲۱ مادې)	فصل اول: دولت	(۲۱ ماده)
دوېم فصل: داتباعو اساسي حقوق او وجايب	(۳۸ مادې)	فصل دوم: حقوق اساسي و وجايب اتباع	(۳۸ ماده)
درېم فصل: جمهور رئیس	(۱۱ مادې)	فصل سوم: رئیس جمهور	(۱۱ ماده)
څلورم فصل: حکومت	(۱۰ مادې)	فصل چهارم: حکومت	(۱۰ ماده)
پنځم فصل: ملي شورى	(۲۹ مادې)	فصل پنجم: شورای ملی	(۲۹ ماده)
شپږم فصل: لويه جرگه	(۶ مادې)	فصل ششم: لویه جرگه	(۶ ماده)
اووم فصل: قضاء	(۲۰ مادې)	فصل هفتم: قضاء	(۲۰ ماده)
اتم فصل: اداره	(۷ مادې)	فصل هشتم: اداره	(۷ ماده)
نهم فصل: داضطرارت حالت	(۶ مادې)	فصل نهم: حالت اضطرار	(۶ ماده)
لسم فصل: تعدیل	(۲ مادې)	فصل دهم: تعدیل	(۲ ماده)
یوولسم فصل: متفرقه حکمونه	(۷ مادې)	فصل یازدهم: احکام متفرقه	(۷ ماده)
دوولسم فصل: انتقالي حکمونه	(۵ مادې)	فصل دوازدهم: احکام انتقالی	(۵ ماده)

بنیاد اندیشه

رسمي جريده

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام
على سيد الانبياء والمرسلين محمد ﷺ
وعلى آله واصحابه اجمعين.

سريزه

موږ د افغانستان خلکو:

■ د لوی خدای ﷻ پر سپیڅلي ذات په ټينګ ايمان، د حق تعالى په مشيت پر توکل او د اسلام په سپيڅلي دين پر اعتقاد؛

■ د تېرو بې عدالتيو او ناخوالو په درک او زموږ پر هېواد راغليو بې شمېره مصيبتونو ته په پاملرنه؛

■ د افغانستان د ټولو خلکو د سر ښندنو، تاريخي مبارزو، جهاد او بر حق مقاومت د ستايلو او د وطن د آزادۍ د لارې د شهيدانو لوړ مقام ته په ارزښت ورکولو؛

■ په دې درک سره چې واحد او يو موټی افغانستان د دې خاورې په ټولو قومونو او خلکو اړه لري؛

■ د ملګرو ملتو د منشور په رعايت او د بشر د حقوقو نړيوالې اعلاميې ته په درناوي؛

■ د ملي وحدت د ټينګښت او د هېواد د استقلال، ملي حاکميت او ځمکنۍ

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام
على سيد الانبياء والمرسلين محمد ﷺ
وعلى آله واصحابه اجمعين.

مقدمه

ما مردم افغانستان:

■ با ايمان راسخ به ذات پاک خداوند ﷻ وتوکل به مشيت حق تعالى واعتقاد به دين مقدس اسلام؛

■ با درک بى عدالتى ها ونابسامانى هاى گذشته ومصايب بى شمارى که بر کشور ما وارد آمده است؛

■ با تقدير از فداکارى ها، مبارزات تاريخى، جهاد ومقاومت بر حق تمام مردم افغانستان وارج گذارى به مقام والاى شهداى راه آزادى کشور؛

■ با درک اين که افغانستان واحد ويکپارچه به همه اقوام ومردم اين سرزمين تعلق دارد؛

■ با رعايت منشور ملل متحد وبا احترام به اعلاميهٔ جهانى حقوق بشر؛

■ به منظور تحکيم وحدت ملى وحراست از استقلال، حاکميت ملى

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

بشپړتیا دساتنې په منظور؛

■ دخلکو پر اراده او دموکراسي ولاړ نظام دتأسیس لپاره؛

■ له ظلم، استبداد، تبعیض او تاوتریخوالي پاکې؛ پرقانونیت، اجتماعي عدالت، دانساني حقوقو او کرامت پر خوندي تابه ولاړې مدني ټولنې دجوړولو او دخلکو داساسي حقوقو او آزادیو دتأمین په منظور؛

■ دهېواد دسیاسي، اجتماعي، اقتصادي او دفاعي بنسټو نود پیاوړي کولو لپاره؛

■ ددې خاورې ټولو او سېدونکیو ته دیو هوسا ژوندانه او د ژوند دسالم چاپېریال دتأمین په منظور؛

■ او بالاخره په نړیواله کورنۍ کې دافغانستان لپاره دورځای دتثبیت په منظور؛

دهېواد تاریخي، فرهنګي او ټولنیزو واقعیتونو او دزمان له غوښتنو سره سم مودغه اساسي قانون دخپلو استازیو له لارې د یو زرو درې سوه دوه اتیایم لمریز هجري کال دمرغومي دمیاشتې په څوارلسمه نېټه دکابل په ښار کې تصویب کړ.

وتمامیت ارضی کشور؛

■ به منظور تأسیس نظام متکی بر ارادهٔ مردم ودموکراسی؛

■ به منظور ایجاد جامعهٔ مدنی عاری از ظلم، استبداد، تبعیض وخشونت ومبتنی بر قانونمندی، عدالت اجتماعی، حفظ کرامت وحقوق انسانی وتأمین آزادی ها وحقوق اساسی مردم؛

■ به منظور تقویت بنیاد های سیاسی، اجتماعی، اقتصادی ودفاعی کشور؛

■ به منظور تامین زندگی مرفه ومحیط زیست سالم برای همه ساکنان این سر زمین؛

■ وسر انجام، به منظور تثبیت جایگاه شایستهٔ افغانستان در خانوادهٔ بین المللی؛

این قانون اساسی را مطابق به واقعیت های تاریخی، فرهنگی واجتماعی کشور ومقتضیات عصر، از طریق نمایندگان منتخب خود در لویه جرگهٔ مورخ چهاردهم جدی سال یک هزاروسه صدو هشتادو دو هجری شمسی در شهر کابل تصویب کردیم.

بنیاد اندیشه
تأسیس ۱۳۹۴

لومړی فصل
دولـــــت

لومړۍ ماده
افـغــانستان، خـپلواک، واحــد، او نـه بېلېدونـکی اســلامي جمهـوري دولت دی.

دوهمه ماده
د افغانستان د اسلامي جمهوري دولـت دين، د اسلام سپېڅلی دين دی.
د نورو اديانو پيروان د خپل دين په پيروی او د خپلو ديني مراسمو په اجرا کـې د قانون د حکمونو په حدود وکې آزاد دي.

درېيمه ماده
په افغانستان کې هېڅ قانون نشي کولای چې د اسلام د سپېڅلي دين د معتقداتو او احکامو مخالف وي.

څلورمه ماده
په افغانستان کې ملي حاکميت په ملـت پورې اړه لري چې په مستقيم ډول يې په خپله يايې د خپلو استازيو له لارې عملي کوي.

فصل اول
دولـــــت

مادهٔ اول
افغانستان، دولت جمهوری اسلامی، مستقل، واحد و غير قابل تجزيه می باشد.

مادهٔ دوم
دين دولت جمهوری اسلامی افغانستان، دين مقدس اسلام است.
پيروان ساير اديان در پيروی از دين و اجرای مراسم دينی شان در حدود احکام قانون آزاد می باشند.

مادهٔ سوم
در افغانستان هيچ قانون نمی توانـد مخالف معتقدات و احکام دين مقدس اسلام باشد.

مادهٔ چهارم
حـاکـميت مـلی در افغانستان بـه ملت تعلق دارد که به طور مستقيم يـا توسط نمايندگان خود آنرا اعمال مـی کند.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

دافغانستان ملت عبارت دی له هغو ټولو افرادو څخه چې دافغانستان تابعیت ولري.

ملت افغانستان عبارت است ازتمام افرادیکه تابعیت افغانستان را دارا باشند.

د افغانستان ملت له پښتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه یي، نورستاني، ایماق، عرب، قرغیز، قزلباش، گوجر، براهوي او نورو قومونو څخه جوړ دی.

ملت افغانستان متشکل از اقوام پشتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه یی، نورستانی، ایماق، عرب، قرغیز، قزلباش، گوجر، براهوی، وسایر اقوام میباشد.

د افغان کلمه د افغانستان د ملت پر هر فرد اطلاق کیږي.

بر هر فرد از افراد ملت افغانستان کلمهٔ افغان اطلاق می شود.

د ملت هیڅ یو فرد د افغانستان له تابعیت څخه نه محرومیږي.

هیچ فرد از افراد ملت از تابعیت افغانستان محروم نمی گردد.

په تابعیت او پناه ورکولو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظیمیږي.

امور مربوط به تابعیت و پناهندگی توسط قانون تنظیم می گردد.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

پنځمه ماده

ددې اساسي قانون او نورو قوانینو د حکمونو تطبیق ، له استقلال، ملي واکمنۍ او ځمکنۍ بشپړتیا څخه دفاع او د هیواد د امنیت او دفاعي قابلیت تأمین، د دولت له اساسي وظایفو څخه دي.

مادهٔ پنجم

تطبیق احکام این قانون اساسی وسایر قوانین، دفاع از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی و تأمین امنیت و قابلیت دفاعی کشور از وظایف اساسی دولت می باشد.

شپږمه ماده

دولت ، د انساني کرامت د ساتلو، بشري حقوقو د ملاتړ، د دموکراسي د تحقق، ملي وحدت د تأمین، د ټولو قومونو او قبایلو ترمنځ د برابرۍ او د هېواد په ټولو سیمو کې د متوازنې پراختیا او ټولنیز عدالت، پربنسټ د یوې هوسا او پر مختللې ټولنې په جوړولو مکلف دی.

اوومه ماده

دولت د ملګروملتونو د منشور، د بین‌الدول معاهدو، د نړیوالو میثاقونو چې افغانستان له هغو سره تړاو لري او د بشري حقوقو د نړیوالې اعلامیې رعایت کوي.

دولت د هر راز تروریستي اعمالو ، د مخدره موادو د کرلو او قاچاق او د مسکراتو د تولید او استعمال مخنیوی کوي.

اتمه ماده

دولت د هېواد خارجي سیاست د خپلواکۍ، ملي ګټو او زمکنۍ بشپړتیا په

مادهٔ ششم

دولت به ایجاد یک جامعهٔ مرفه و مترقی بر اساس عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انسانی،حمایت حقوق بشر، تحقق دموکراسی، تأمین وحدت ملی، برابری بین همه اقوام و قبایل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف می باشد.

مادهٔ هفتم

دولت منشور ملل متحد، معاهدات بین الدول،میثاق های بین المللی که افغانستان به آن ملحق شده است و اعلامیهٔ جهانی حقوق بشر را رعایت می کند.

دولت از هر نوع اعمال تروریستی، زرع و قاچاق مواد مخدر و تولید و استعمال مسکرات جلوگیری می کند.

مادهٔ هشتم

دولت سیاست خارجی کشور را بر مبنای حفظ استقلال، منافع ملی و

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

ساتلو، نه مداخلې بنه ګاونډيتوب، متقابل احترام او د حقوقو د برابرۍ پرېنسپ تنظيموي.

تمامیت ارضی و عدم مداخله، حسن همجواری، احترام متقابل و تساوی حقوق تنظیم می نماید.

نهمه ماده

کانونه او نورې تر ځمکې لاندې زېرمې او لرغونې آثار د دولت ملکيت دي.
د دولت د ملکيتونو ساتنه او اداره او له طبيعي زېرمو او نورو عامه ملکيتونو څخه د سمې استفادې ډول د قانون له لیارې تنظیمېږي.

مادهٔ نهم

معادن و سایر منابع زیر زمینی و آثار باستانی ملکیت دولت می باشند.
حفاظت و ادارهٔ املاک دولت و طرز استفادهٔ درست از منابع طبیعی و سایر املاک عامه توسط قانون تنظیم می گردد.

لسمه ماده

دولت، خصوصي پانګې اچونې او خصوصي تشبثات د بازار د اقتصاد د نظام پر بنسټ د قانون له حکمونو سره سم هڅوي، ملاتړ یې کوي او مصونیت یې تضمینوي.

مادهٔ دهم

دولت، سرمایه گذاریها و تشبثات خصوصی را مبتنی بر نظام اقتصاد بازار، مطابق به احکام قانون، تشویق، حمایت و مصئونیت آنها را تضمین می نماید.

يوولسمه ماده

په کورنۍ او بهرنۍ سودا ګرۍ پورې تړلې چارې، د هېواد له اقتصادي غوښتنو او د خلکو له ګټو سره سمې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

مادهٔ یازدهم

امور مربوط به تجارت داخلی و خارجی، مطابق به ایجابات اقتصادی کشور و مصالح مردم، توسط قانون تنظیم می گردد.

دولسمه ماده

د افغانستان بانک، د دولت مرکـزي او مستقل بانک دی.

د پیسو نشرول،د هیواد د پولي سیاسـت طرح او تطبیق، د قانون له حکمونو سره سم د مرکزي بانک صلاحیت دی.

مرکزی بانک د پیسو د چاپ په برخه کې د ولسي جرگې له اقتصادي کمېسیون سره مشوره کوي.

د دې بانک تشـکیل او د کـار دول د قانون له لیارې تنظیمېږي.

ديارلسمه ماده

دولت د صنایعو د پراختیا، د تولید د ودې او د خلکو د ژوند د سطحې د لوړتیا او د کسبگرو د فعالیتونو د ملاتړ لپاره اغېزمن پروگرامونه طرح او تطبیقوي.

څوارلسمه ماده

دولت د کرنې او مالداری د پراختیـا، د بزگرانو او مالدارانو د اقتصادي، ټولنیزو او د ژونـد د شـرایطو د ښه کـولو او د کوچیـانو د مـیشتولـو او د دوی د

مادهٔ دوازدهم

د افغانستان بانک، بانک مرکزی دولت و مستقل می باشد.

نشر پول و طرح و تطبیق سیاست پولی کشور، مطابق به احکـام قـانون، از صلاحیت بانک مرکزی می باشد.

بانک مرکزی در مورد چاپ پول بـا کمیسیون اقتصـادی ولسـی جرگـه مشوره می نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این بانک توسط قانون تنظیم می شود.

مادهٔ سیزدهم

دولت برای انکشاف صنایع، رشد تولید، ارتقای سطح زندگی مردم و حمایت از فعالیتهای پیشه وران، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

مادهٔ چهاردهم

دولـت برای انـکشاف زراعـت و مـالـداری، بـهبود شـرایط اقتصادی، اجتماعـی و مـعیشتی دهـقانان و مـالـداران و اسـکان

بنیاد اندیشه

زوند د سمون لپاره د دولت د مالي توان په حدودو کې اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبیقوي.

دولت مستحقو اتباعو ته د استوګنځای د برابرولو په منظور او د عامه ملکیتونو د وېش لپاره، د قانون له حکمونو سره سم او د مالي امکاناتو په حدودو کې لازم تدبیرونه نیسي.

و بهبود زندگی کوچیان، در حدود بنیهٔ مالی دولت، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

دولت به منظور تهیهٔ مسکن و توزیع ملکیتهای عامه برای اتباع مستحق، مطابق به احکام قانون و در حدود امکانات مالی، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

پنځلسمه ماده

دولت مکلف دی چې د ځنګلونو او د چاپېریال د خوندي کولو او ښه والي لپاره لازم تدبیرونه ونیسي.

مادهٔ پانزدهم

دولت مکلف است در مورد حفظ و بهبود جنگلات و محیط زیست تدابیر لازم اتخاذ نماید.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۲

شپاړسمه ماده

د پښتو، دري، ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه یي، نورستاني، پامیري او په هېواد کې د نورو مروجو ژبو له جملې څخه پښتو او دري د دولت رسمي ژبې دي.

په هغو سیمو کې چې د خلکو اکثریت له ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه-یي، نورستاني او یا پامیري ژبو څخه

مادهٔ شانزدهم

از جمله زبانهای پشتو،دری، ازبکی، ترکمنی،بلوچی، پشه یی، نورستانی، پامیری و سایر زبانهای رایج در کشور، پشتو ودری زبانهای رسمی دولت میباشند.

در مناطقیکه اکثریت مردم به یکی از زبان های ازبکی، ترکمنی، پشه یی، نورستانی، بلوچی و یا پامیری تکلم می

پرېوځ خبرې کوي له پښتو او دري سربېره هغه ژبه درېيمه رسمي ژبه ده، د تطبیق ډول يې د قانون له لیارې تنظيمېږي.

دولت د افغانستان د ټولو ژبو د پياوړتيا او پراختيا لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبیقوي.

په هېواد کې د مطبوعاتو، راډيو او تلويزيون خپرونې دهېواد پرټولو مروجو ژبو آزادې دي.

په هېواد کې موجود ملي، علمي او اداري مصطلحات ساتل کېږي.

اوه لسمه ماده

دولت په بېلا بېلو سطحو کې د معارف د ودې او د ديني زده کړو د پراختيا، د جوماتونو، مدرسو او ديني مرکزونو د وضعې د ښه والي او تنظيم لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

اتلسمه ماده

د هېواد د تقويم مبداء د پيغمبر اکرمﷺ پر هجرت ولاړ دی.

نمایند آن زبان علاوه بر پشتو و دری به حیث زبان سوم رسمی می باشد و نحوهٔ تطبیق آن توسط قانون تنظیم می گردد.

دولت برای تقویت و انکشاف همه زبانهای افغانستان پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق مینماید.

نشر مطبوعات و رسانه های گروهی به تمام زبانهای رایج در کشور آزاد می باشد.

مصطلحات علمی و اداری ملی موجود در کشور حفظ میگردد.

مادهٔ هفدهم

دولت برای ارتقای معارف در همه سطوح، انکشاف تعلیمات دینی، تنظیم و بهبود وضع مساجد، مدارس و مراکز دینی تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

مادهٔ هجدهم

مبداء تقویم کشور بر هجرت پیغمبر اکرمﷺ استوار است.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

د دولتي ادارو د کار بنسټ هجري لمريز کال دی.

د جمعې ورځې ، د اسد ۲۸ او د ثور ۸ عمومي رخصتي دي، نورې رخصتي د قانون له لیارې تنظیمیږي.

نولسمه ماده

د افغانستان بیرغ له: دریو تور، سور او زرغون رنګه ټوټو څخه جوړ دی درې واړه ټوټې په مساوي ډول له کیڼ نه ښي لور ته په عمودي ډول سره پرتې وي او د هر رنګ سور د هغه د اوږدو نیمایي دی چې په منځ کې يې د افغانستان ملي نښان ځای پر ځای شوی دی.

د افغانستان د دولت ملي نښان له سپین رنګي محراب او منبر څخه جوړ دی چې په دوو څنډو کې يې دوه بیرغونه او د منځ په برنۍ برخه کې یې د لا اله الا الله محمد رسول الله مبارکه کلمه او الله اکبر او د راختونکي لمر وړانګې او په لاندنۍ برخه کې يې د ۱۲۹۸ هجري شمسي تاریخ او د افغانستان کلمه راغلې

مبنای کار ادارات دولتی تقویم هجری شمسی می باشد.

روز های جمعه، ۲۸ اسد و ۸ ثور تعطیل عمومی است . سایر رخصتی ها توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ نزدهم

بیرق افغانستان مرکب است از: سه قطعه با رنگ های سیاه، سرخ و سبز که به صورت عمودی، به اندازه های مساوی، از چپ به راست، در کنار هم واقع شده، عرض هر رنگ برابر نصف طول آن است و در وسط آن نشان ملی افغانستان قرار دارد.

نشان ملی افغانستان عبارت از محراب و منبر به رنگ سفید می باشد که در دو گوشهٔ آن دو بیرق و در وسط آن در قسمت فوقانی ، کلمه مبارک لا اله الا الله محمد رسول الله و الله اکبر واشعهٔ خورشید در حال طلوع و در قسمت تحتانی آن تاریخ ۱۲۹۸ هجری شمسی و کلمهٔ

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

چې له دوو خوا وو د غنمو وږي پسرې راګرځول شوي دي.

له بيرغ او ملي نښان څخه د استفادې څرنګوالي د قانون له لارې تنظيمېږي.

افغانستان، جا داشته و از دو طرف با خوشه های گندم احاطه شده است.

طرز استفاده از بیرق و نشان ملی توسط قانون تنظیم می گردد.

شلمه ماده

د افغانستان ملي سرود په پښتو ژبه دی، الله اکبر او د افغانستان د قومونو نومونه به پکې راځي.

مادهٔ بیستم

سرود ملی افغانستان به زبان پشتو و با ذکر الله اکبر و نام اقوام افغانستان می باشد.

یوویشتمه ماده

د افغانستان پایتخت د کابل ښار دی.

مادهٔ بیست و یکم

پایتخت افغانستان شهر کابل می باشد.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

دوه یم فصل

د اتباعو اساسي حقوق او وجایب

دوه ويشتمه ماده

دافغانستان د اتباعو ترمنځ هر راز تبعیض او امتیاز منع دی.

دافغانستان اتباع ښځې او نارینه دقانون په وړاندې مساوي حقوق او وجایب لري.

دروېشتمه ماده

ژوند د خدای ﷻ بخښنه او د انسان طبیعي حق دی، هېڅوک له قانوني مجوزه

فصل دوم

حقوق اساسی و وجایب اتباع

مادهٔ بیست و دوم

هر نوع تبعیض و امتیاز بین اتباع افغانستان ممنوع است.

اتباع افغانستان اعم از زن و مرد در برابر قانون دارای حقوق و وجایب مساوی می باشند.

مادهٔ بیست وسوم

زندگی موهبت الهی و حق طبیعی انسان است. هیچ شخص بدون مجوز قانونی

پرته له دې حقه بې برخې کېدای نشي.

از این حق محروم نمی گردد.

څلېریشتمه ماده

آزادي د انسان طبيعي حق دی. دا حق د نورو له آزادۍ اوله عامه مصالحو پرته چې د قانون له لیارې تنظیمېږي حدود نه لري.

د انسان آزادي او کرامت له تېري خوندي دی.

دولت د انسان دآزادۍ او کرامت په ساتنه او درناوي مکلف دی.

مادهٔ بیست و چهارم

آزادی حق طبیعی انسان است. این حق جز آزادی دیگران و مصالح عامه که توسط قانون تنظیم میگردد، حدودی ندارد.

آزادی و کرامت انسان از تعرض مصون است.

دولت به احترام و حمایت آزادی و کرامت انسان مکلف می باشد.

پنځه ويشتمه ماده

د ذمې برائت اصلي حالت دی

ترهغې چې د باصلاحیته محکمې په قطعي حکم متهم محکوم علیه ثابت نشي، بې گناه گڼل کېږي.

مادهٔ بیست و پنجم

برائت ذمه حالت اصلی است.

متهم تا وقتی که به حکم قطعی محکمهٔ با صلاحیت محکوم علیه قرار نگیرد، بی گناه شناخته می شود.

شپږ ويشتمه ماده

جرم يو شخصي عمل دی.

د متهم تعقيبول، نيول يا توقيفول او پرهغه باندې د جزا تطبيق بل هېچاته سرايت نه کوي.

مادهٔ بیست وششم

جرم یک عمل شخصی است.

تعقیب، گرفتاری یا توقیف متهم وتطبیق جزا براو به شخص دیگری سرایت نمی کند.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۹۲

اوه ويشتمه ماده

هېڅ يو عمل جرم نه ګڼل کېږي خو دهغه قانون له مخې چې د جرم تـر ارتکـاب دمخه نافذ شوی وي.

هېڅوک د قـانون لـه حکمونـه پرتـه تعقيبېدای، نيول کېدای او يا تـوقيفېدای نه شي.

هېڅانه سزا نـشي ورکـول کېـدای مګر، د با صلاحيته محکمې په حکم او د هغه قانون له احـکامو سره سـم چې د اتـهام وړ فعل تر ارتکابه مخکـې نافـذ شوی وي.

ماده بيست وهفتم

هيچ عملی جرم شمرده نمی شود مگر به حکم قانونی که قبل از ارتکاب آن نافذ گرديده باشد.

هيچ شخص را نمی تـوان تعقيـب ، گرفتار ويا توقيف نمود مگر بر طبـق احکام قانون.

هيچ شخص را نمی توان مجازات نمود مگر به حکم محکمهٔ بـا صـلاحيت ومطابق به احکام قانونی کـه قبـل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گرديـده باشد.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

اته ويشتمه ماده

د افغانستان هېڅ يو تبعه په جرم باندې د متهم کېدو له امله، بهرني دولت ته نـه سپارل کېږي، مګر د ورته مـعاملې او د هغو بين الدول تړونو له مخـې چې افغانستان ورسره تړاو لري.

هېڅ افغان د تابعيت په سـلبېدو او پـه افغانستان کې دننه يا بهر په شړل کېدو نه محکومېږي.

ماده بيست وهشتم

هيچ يک از اتباع افغانستان به علـت اتهام به جرم، به دولت خارجی سپرده نمی شود مگر بر اساس مـعاملهٔ بالمثل وپيمان های بين الدول که افغانستان به آن پيوسته باشد.

هيچ افغان به سلب تابعيت ويا تبعيد در داخل يا خارج افغانستان محکوم نمی شود.

نهه ویشتمه ماده

دانسان تعذیب منع دی.

هېڅوک نه شي کولای چي له بل شخص څخه حتي د حقایقو د ترلاسه کولو لپاره که څه هم تر تعقیب، نیونې یا توقیف لاندې وي او یا په جزا محکوم وي، دهغه دتعذیب لپاره اقدام وکړي یاېې دتعذیب امر ورکړي.

د انساني کرامت مخالفې جزا ټاکل منع دي.

ماده ٔ بیست نهم

تعذیب انسان ممنوع است.

هیچ شخص نمی تواند حتی به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر، اگر چه تحت تعقیب ، گرفتاری یا توقیف ویا محکوم بـه جـزا باشد، به تعذیب او اقدام کند یا امر بدهد.

تعین جزایی که مخالف کرامت انسانی باشد،ممنوع است.

دېرشمه ماده

له متهم یا بل شخص څخه په زور تر لاسه شوې څرګندونې، اقرار یاشهادت اعتبار نلري.

په جرم اقرار دمتهم هغه اعتراف ته وایي چي په بشپړه خوښه او دعقلي روغتیا په حالت کې یې د با صلاحیته محکمې په وړاندې کړی وي.

ماده ٔ سی ام

اظهار، اقرار وشهادتی که از متهم یـا شخص دیگری به وسیله ٔ اکـراه بـه دست آورده شود، اعتبار ندارد.

اقرار به جرم عبارت است از اعتراف متهم بارضایت کامل ودر حالت صحت عقل، در حضور محکمه ٔ با صلاحیت.

یودېرشمه ماده

هر څوک کولای شي چې له نیول کېدو سره سم له ځانه داتهام دلرې

ماده ٔ سی ویکم

هر شخص می تواند برای دفع اتهام به مجرد گرفتاری ویا برای اثبات حـق

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۲

کولو او یا دحق دثابتو لو لپاره مدافع وکیل وټاکي.

متهم حق لري چې له نیولوسره سم له منسوب اتهامه خان خبر کړي او دهغې مودې دننه چې قانون یې ټاکي، محکمه کې حاضر شي.

دولت په جنایي پېښو کې دبېوزلي متهم لپاره مدافع وکیل ټاکي.

دمتهم او دهغه دوکیل ترمنځ مکالمات، مراسلات او مخابرات له هر ډول تعرض څخه خوندي دي.

دمدافع وکیلانو وظایف او واکونه دقانون له لیارې تنظیمېږي.

خود، وکیل مدافع تعیین کند.

متهم حق دارد بمجرد گرفتاری، از اتهام منسوب اطلاع یابد ودر داخل میعادی که قانون تعین می کند در محکمه حاضر گردد.

دولت در قضایای جنایی برای متهم بی بضاعت وکیل مدافع تعین می نماید.

محرمیت مکالمات، مراسلات ومخابرات بین متهم ووکیل آن، از هر نوع تعرض مصون میباشد.

وظایف وصلاحیت های وکلای مدافع توسط قانون تنظیم می گردد.

دوه دېرشمه ماده

پور دپوروړي د آزادۍ دسلبېدو یا محدودېدو سبب کېدای نشي.

دپور دبېرته اخیستلو لارې چارې او وسایل دقانون له لیارې تنظیمېږي .

مادهٔ سی ودوم

مدیون بودن شخص موجب سلب یا محدود شدن آزادی وی نمی شود.

طرز ووسایل تحصیل دین توسط قانون تنظیم می گردد.

درې دېرشمه ماده

دافغانستان اتباع دانتخابولو او دانتخابېدلو حق لري.

مادهٔ سی وسوم

اتباع افغانستان حق انتخاب کردن وانتخاب شدن را دارا می باشند.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

له دې حق څخه دګټې اخیستو شرایط او لارې د قانون له لیارې تنظیمیږي.

شرایط وطرز استفاده از این حق توسط قانون تنظیم می گردد.

څلوردېرشمه ماده

دبیان آزادي له تیري څخه خوندي ده.

هر افغان حق لري چې خپل فکر دوینا،لیکنې، انځور او یا نورو وسیلو له لارې، په دې اساسي قانون کې دراغلو حکمونو په رعایت، څرګند کړي.

هر افغان حق لري دقانون له حکمونو سره سم مطالب، بې له دې چې هغه مخکې له مخکې دولتي مقامونو ته وښيي، چاپ او نشر کړي.

دمطبعو، راډیو او ټلویزیون، د مطبوعاتو دخپرولو او دجمعي ارتباط په نورو وسایلو پورې مربوط حکمونه دقانون له لیارې تنظیمیږي.

مادهٔ سی وچهارم

آزادی بیان از تعرض مصون است.

هر افغان حق دارد فکر خود را به وسیلهٔ گفتار، نوشته،تصویر ویا وسایل دیگر، بارعایت احکام مندرج این قانون اساسی اظهار نماید.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون، به طبع ونشر مطالب، بدون ارائه قبلی آن به مقامات دولتی، بپردازد.

احکام مربوط به مطابع، رادیو وتلویزیون، نشر مطبوعات وسایر وسایل ارتباط جمعی توسط قانون تنظیم می گردد.

پنځه دېرشمه ماده

دافغانستان اتباع حق لري چې دخپلو مادي او یا معنوي غوښتنو دتأمین لپاره، دقانون له حکمونو سره سم ټولنې جوړې کړي.

مادهٔ سی وپنجم

اتباع افغانستان حق دارند به منظور تأمین مقاصد مادی ویا معنوی، مطابق به احکام قانون، جمعیتها تأسیس نمایند.

دافغانستان اتباع حق لري دقانون له حکمونو سره سم، سياسي ګوندونه جوړ کړي، په دې شرط چې:

۱. دګوند مرامنامه او اساسنامه داسلام دسپېڅلي دين داحکامو او په دې اساسي قانون کې دراغلو نصوصو او ارزښتونو مخالف نه وي؛

۲. دګوند تشکيلات او مالي منابع ښکاره وي؛

۳. نظامي او نظامي ډوله تشکيلات او هدفونه ونه لري؛

۴. له بهرنيو سياسي ګوندونو يا نورو بهرنيو منابعو سره تړلی نه وي؛

دقوم، سيمې،ژبې او فقهي مذهب پربنسټ د ګوند جوړول او فعاليت کول، جواز نه لري.

هغه جمعيت او ګوند چې دقانون له حکمونو سره سم جوړېږي دقانوني موجباتواو با صلاحيتې محکمې له حکمه پرته نه منحل کېږي.

اتباع افغانستان حق دارند، مطابق به احکام قانون، احزاب سیاسی تشکیل دهند، مشروط بر اینکه:

۱. مرامنامه واساسنامهٔ حزب، مناقض احکام دین مقدس اسلام ونصوص وارزشهای مندرج این قانون اساسی نباشد؛

۲. تشکیلات ومنابع مالی حزب علنی باشد؛

۳. اهداف وتشکیلات نظامی وشبه نظامی نداشته باشد؛

۴. وابسته به حزب سیاسی ویا دیگر منابع خارجی نباشد؛

تاسیس وفعالیت حزب بر مبنای قومیت، سمت، زبان ومذهب فقهی جواز ندارد.

جمعیت وحزبی که مطابق به احکام قانون تشکیل می شود، بدون موجبات قانونی وحکم محکمهٔ با صلاحیت منحل نمی شود.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

شپږدېرشمه ماده

دافغانستان اتباع حق لري چې د روا او سوله ييزو غوښتنود تأمين لپاره له قانون سره سم بې وسلې غونډې او مظاهرې وکړي.

اوه دېرشمه ماده

داشخاصود مخابرې او ليکونو آزادي او محرميت که په ليکلي ډول وي يا د ټيليفون او تلګراف يا نورو وسيلو له لارې، له تيري څخه خوندي دي.
دولت داشخاصو دمخابرو او ليکونو دپلټنې حق نه لري مګر د قانون له حکمونو سره سم.

اته دېرشمه ماده

دشخص استوګنځى له تيري څخه خوندي دى.
هېڅوک د دولت په ګډون نشي کولاى داستوګن له اجازې يا د واکمنې محکمې له قراره پرته او بې له هغو حالاتو او لارو چې په قانون کې بنوول شوي، دڅاکور ته ورننوزي يايې وپلټي.

ماده' سی وششم

اتباع افغانستان حق دارند برای تأمین مقاصد جایز وصلح آمیز، بدون حمل سلاح، طبق قانون اجتماع وتظاهرات نمایند.

ماده' سی وهفتم

آزادی ومحرمیت مراسلات ومخابرات اشخاص چه به صورت مکتوب باشد وچه به وسیله' تلفون، تلگراف ووسایل دیگر، از تعرض مصون است.
دولت حق تفتیش مراسلات ومخابرات اشخاص را ندارد. مگر مطابق به احکام قانون.

ماده' سی وهشتم

مسکن شخص از تعرض مصون است.
هیچ شخص، به شمول دولت،نمی تواند بدون اجازه' ساکن یا قرار محکمه' با صلاحیت و به غیر ازحالات و طرزی که در قانون تصریح شده است، به مسکن شخص داخل شود یا آن را تفتیش نماید.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

دڅرګند جرم په مورد کې مسؤل مامور کولای شي دمحکمې له مخکيني اجازې پرته د شخص کورته ور ننوزي يا هغه وپلټي. نوموړی مامور مکلف دی کورته له ننوتو يا پلټنې وروسته ، په هغه موده کې چې قانون يې ټاکي د محکمې قرار ترلاسه کړي.

در مورد جرم مشهود ، مامور مسؤل مي تواند بدون اجازهٔ قبلي محکمه، به مسکن شخص داخل شود يا آن را تفتيش کند. مامور مذکور مکلف است بعد از داخل شدن يا اجراى تفتيش ، در خلال مدتي که قانون تعين مي کند قرار محکمه را حاصل نمايد.

نهه دېرشمه ماده

هر افغان حق لري د هېواد هر ګوټ ته سفر وکړي او استوګن شي خو له هغو سيمو پرته چې قانون منع کړې وي.

هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم له افغانستان څخه بهر سفر وکړي او بېرته راستون شي.

دولت له هېواد څخه بهر دافغانستان د اتباعو د حقوقو ساتنه کوي.

مادهٔ سى و نهم

هر افغان حق دارد به هر نقطهٔ کشور سفر نمايد ومسکن اختيار کند، مگر در مناطقي که قانون ممنوع قرار داده است.

هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون به خارج افغانستان سفر نمايد و به آن عودت کند.

دولت از حقوق اتباع افغانستان در خارج از کشور حمايت مي نمايد.

بنياد انديشه

څلوېښتمه ماده

ملکيت له تېري څخه خوندي دی.

هېڅوک دملکيت د ترلاسه کولو او په هغه کې له تصرف کولو څخه نه منع کېږي. مګر دقانون داحکامو په حدودو کې.

مادهٔ چهلم

ملکيت از تعرض مصون است.

هيچ شخص از کسب ملکيت و تصرف در آن منع نمي شود، مگر در حدود احکام قانون.

د هیڅا ملکیت د قانون د حکم او د باصلاحیته محکمې له پریکړې پرته نه مصادره کیږي.

دشخص د ملکیت استملاک یوازې دعامه ګټو د تأمین په مقصد، دمخکینې او عادلانه بدل په ورکولو، دقانون له مخې مجاز دی.

دشخص دشتمنی پلټنه او اعلان یوازې دقانون په حکم کیدای شي.

ملکیت هیچ شخص، بدون حکم قانون و فیصلهٔ محکمهٔ با صلاحیت مصادره نمی شود.

استملاک ملکیت شخص، تنها به مقصد تأمین منافع عامه، در بدل تعویض قبلی و عادلانه، به موجب قانون مجاز می باشد.

تفتیش و اعلان دارائي شخص، تنها به حکم قانون صورت می گیرد.

یو څلویښتمه ماده

بهرني اشخاص په افغانستان کې دعقاري مالونو د ملکیت حق نه لري.

د عقار اجاره د پانګې اچونې په منظور د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.

د بهرنیو ملکونو پر سیاسي نمایندګیو او پر هغو بین المللي مؤسسو چې افغانستان یې غړیتوب لري دعقاري مالونو پلورل د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.

مادهٔ چهل و یکم

اشخاص خارجي در افغانستان حق ملکیت اموال عقاری را ندارند.

اجارهٔ عقار بمنظور سرمایه گذاری، مطابق باحکام قانون مجاز می باشد.

فروش عقار به نمایندگی های سیاسی دول خارجي و به موسسات بین المللی که افغانستان عضو آن باشد، مطابق به احکام قانون، مجاز میباشد.

دوڅلویښتمه ماده

هر افغان مکلف دی دقانون له حکمونو سره سم دولت ته

مادهٔ چهل و دوم

هر افغان مکلف است مطابق به احکام قانون به دولت مالیه و

بنیاد اندیشه

مالیه او محصول ورکړي.

هېڅ راز مالیه او محصول ، دقانون له حکمه پرته نه وضع کېږي.

د مالیې او محصول اندازه او د ورکړې ډول یې د ټولنیز عدالت په رعایت د قانون په وسیله ښوول کېږي.

دا حکم د بهرنیو کسانو او مؤسسو په برخه کې هم تطبیقېږي.

هر ډول ورکړه شوې مالیه، محصول او عایدات، دولتي واحد حساب ته تحویلېږي.

محصول تأدیه کند.

هیچ نوع مالیه و محصول، بدون حکم قانون، وضع نمی شود.

اندازهٔ مالیه و محصول و طرز تأدیهٔ آن، با رعایت عدالت اجتماعی، توسط قانون تعیین می گردد.

این حکم در مورد اشخاص و مؤسسات خارجی نیز تطبیق می شود.

هر نوع مالیه، محصول و عواید تادیه شده، به حساب واحد دولتی تحویل داده می شود.

دري څلوېښتمه ماده

زده کړه د افغانستان دټولو اتباعو حق دی چې د لیسانس تر درجې پورې وړیا د دولت له خوا تأمینېږي.

دولت مکلف دی چې په ټول افغانستان کې د متوازن معارف دعامولو او د منځنیو اجباري زده کړو د تأمین لپاره اغېزمن پروګرام طرح او تطبیق کړي او د مورنیو ژبو د تدریس لپاره په هغو

مادهٔ چهل و سوم

تعلیم حق تمام اتباع افغانستان است که تا درجهٔ لیسانس در مؤسسات تعلیمی دولتی به صورت رایگان از طرف دولت تأمین میگردد.

دولت مکلف است به منظور تعمیم متوازن معارف درتمام افغانستان، تأمین تعلیمات متوسطهٔ اجباری، پروگرام مؤثر طرح و تطبیق نماید و زمینهٔ تدریس زبانهای مادری را در

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۲

سيمو کې چې پرې خبرې کېږي لاره هواره کړي.

څلور څلوېښتمه ماده

دولت مکلف دی دښځو د زده کړو د پراختيا او توازن د ايجاد په منظور، دکوچيانو دزده کړو د ښه والي او په هېوادکې د بې سوادۍ د له منځه وړلو لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبيق کړي.

پنځه څلوېښتمه ماده

دولت د اسلام د سپېڅلي دين د حکمونو او ملي فرهنګ پربنسټ او له علمي اصولو سره سم، واحد تعليمي نصاب طرح او تطبيقوي او د ښوونځيو د ديني مضمونونو نصاب په افغانستان کې د شته اسلامي مذهبو نو پر بنسټ تدوينوي.

شپږ څلوېښتمه ماده

د لوړو، عمومي او اختصاصي زده کړو د مؤسسو جوړول او اداره کول، د دولت وظيفه ده.

مناطقی که به آنها تکلم می کنند فراهم کند.

مادهٔ چهل و چهارم

دولت مکلف است به منظور ایجاد توازن و انکشاف تعلیم برای زنان، بهبود تعلیم کوچیان و امحای بی سوادی در کشور، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق نماید.

مادهٔ چهل و پنجم

دولت نصاب واحد تعلیمی را، بر مبنای احکام دین مقدس اسلام و فرهنگ ملی و مطابق با اصول علمی، طرح و تطبیق می کند و نصاب مضامین دینی مکاتب را، بر مبنای مذاهب اسلامی موجود در افغانستان، تدوین می نماید.

مادهٔ چهل و ششم

تأسیس و ادارهٔ مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی وظیفهٔ دولت است.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

د افغانستان اتباع کولای شي د دولت په اجازه د لوړو، عمومي، اختصاصي او دسواد د زده کړو موسسې جوړې کړي.

دولت کولای شي بهرنیو کسانو ته هم د قانون له حکمونو سره سم د لوړو، عمومي او اختصاصي زده کړو د مؤسسو د جوړولو اجازه ورکړي.

د لوړو زده کړو په دولتي مؤسسو کې دشاملېدو شرطونه او له هغو سره نور مربوطې چارې، د قانون له لیارې تنظیمېږي.

اتباع افغانستان می توانند به اجازهٔ دولت به تأسیس مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی، اختصاصی و سواد آموزی اقدام نمایند.

دولت می تواند تأسیس مؤسسات تعلیمات عالی، عمومی و اختصاصی را به اشخاص خارجی نیز مطابق به احکام قانون اجازه دهد.

شرایط شمول در مؤسسات تعلیمات عالی دولتی و سایر امور مربوط به آن، توسط قانون تنظیم می گردد.

اوه څلوېښتمه ماده

دولت د علم، فرهنگ ، ادب او هنر د پرمختگ لپاره اغېزمن پروگرامونه طرح کوي.

دولت د مؤلف، مخترع او کاشف حقوق تضمینوي او په ټولو برخو کې علمي څېړنې هڅوي او ملاتړ يې کوي او د هغو له نتیجو څخه د اغېزمنې گټې اخیستل د قانون له حکمونو سره سم عاموي.

مادهٔ چهل و هفتم

دولت برای پیشرفت علم، فرهنگ، ادب و هنر پروگرامهای مؤثر طرح می نماید.

دولت حقوق مؤلف، مخترع و کاشف را تضمین می نماید و تحقیقات علمی را درتمام عرصه ها تشویق وحمایت می کند واستفاده مؤثرازنتایج آن را، مطابق به احکام قانون، تعمیم می بخشد.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

اته څلوېښتمه ماده

کار، د هر افغان حق دی.

د کار د ساعتونو ټاکل، او بـا معاشـه رخصتي،د کار او کارگر حقوق او نه هغو سره نورې مربوطې چارې د قـانون لـه لیارې تنظیمېږي.

د قانون د حکمونو په حدودو کې د کار او کسب انتخاب آزاد دی.

مادهٔ چهل و هشتم

کار حق هر افغان است.

تـعیین سـاعات کـار، رخصتی بـا مـزد، حـقوق کار و کارگر وسـایر امور مربوط به آن توسط قانون تنظـیم می گردد.

انتخاب شغل و حرفه، در حدود احکام قانون، آزاد می باشد.

نهه څلوېښتمه ماده

د جبري کار تحمیل منع دی.

د جگړې، آفتونو او نورو داسې حـالاتو کې چې عامه ژوند او هوسـاینه تهدیـد کړي فعاله برخه اخیستنه د هر افغان ملي وجیبه ده.

پرماشومانو د کار تحمیل جواز نه لري.

مادهٔ چهل و نهم

تحمیل کار اجباری ممنوع است.

سهم گیری فعال در حالـت جنـگ، آفات وسایر حـالاتی کـه حیـات و آسایش عامه را تهدید کند، از وجایب ملی هر افغان می باشد.

تحمیل کار بر اطفال جواز ندارد.

پنځوسمه ماده

دولت مکلف دی چې د یوې سالمې اداري او د هېواد په اداري سیستم کې د سمون د رامنځ ته کېدو لپـاره،لازم تدبیرونـه ونیسي.

اداره خپل اجـراآت په بشپړه بې طرفي

مادهٔ پنجاهم

دولت مکلف است به منظـور ایجـاد ادارهٔ سالم و تحقـق اصـلاحات در سیستم اداری کشور تدابیر لازم اتخاذ نماید.

اداره اجراآت خود را با بیطرفي کامل

او د قـانون له حکمونو سره سم عملـي کوي.

د افغانستان اتباع حق لـري د قـانون د حکمونو په حدودو کې له دولتـي ادارو څخه اطلاعات تر لاسه کړي. دا حـق د نورو حقوقو او عامه امنيت ته لـه زيـان رسولو پرته، حدود نه لري.

د افغانستان اتباع د اهليت له مخې او له هر ډول توپير څخه پرتـه د قـانون لـه حکمونو سره سم د دولت خدمت ته منل کيږي.

و مطابق به احکام قانون عملـي مـي سازد.

اتباع افغانستان حـق دسترسـي بـه اطلاعات از ادارات دولتی را در حدود احکام قانون دارا می باشند. این حـق جز صدمه به حقوق دیگران و امنیـت عامه حدودی ندارد.

اتباع افغانستان بر اساس اهلیت و بدون هیچگونه تبعیض و به موجب احکـام قانون به خدمت دولت پذیرفتـه مـی شوند.

يو پنځوسمه ماده

هر څوک چې له ادارې څخه بې موجبـه زيانمن شي د تاوان اخيـستلو مـستحق دی او کولای شي د تاوان د تـرلاسه کولو لپاره په مـحکمه کې د عوا اقامـه کړي.

له هغو حالاتو پرته چې قـانون ښوولي، دولت نشي کـولای د بـا صـلاحيته محکمې له حکمه پرته د خپلو حقوقـو د ترلاسه کولو لپاره اقدام وکړي.

مادهٔ پنجاه و یکم

هـر شخـص که از اداره بـدون موجب متضرر شود مـستحق جبـران خـساره می باشد و می تـواند برای حـصول آن در محکمه دعوا اقامـه کند.

به استثنای حالاتی که در قانون تصریح گردیده است، دولت نمی تواند بدون حکم محکمهٔ با صلاحیت به تحصیل حقوق خود اقدام کند.

بنیاد اندیشه

دوپنځوسمه ماده

دولت د افغانستان د ټولو اتباعو لپاره د ناروغیو د مخنیوي او د وړیا علاج وسیلې او روغتیایي اسانتیاوې د قانون له حکمونو سره سم تأمینوي.
دولت له قانون سره سم د خصوصي طبي خدمتونو او روغتیایي مرکزونو جوړول او پراختیا هڅوي او ملاتړ یې کوي.
دولت د سالمې بدني روزنې د پیاوړتیا او دملي او سیمه ییزو ورزشونو د پراختیا لپاره لازم تدبیرونه نیسي.

مادهٔ پنجاه و دوم

دولت وسایل وقایه و علاج امراض و تسهیلات صحی رایگان را برای همه اتباع مطابق به احکام قانون تأمین می نماید.
دولت تأسیس و توسعهٔ خدمات طبی و مراکز صحی خصوصی را مطابق به احکام قانون تشویق و حمایت می کند.
دولت به منظور تقویت تربیت بدنی سالم و انکشاف ورزشهای ملی و محلی تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

درې پنځوسمه ماده

دولت د شهیدانو او مفقودینو له پاتې کسانو، دمعلولینو او معیوبینو دبیا څواکمنې او په ټولنه کې د هغوی د فعالې ونډې اخیستنې په خاطر د مالي مرستو او روغتیایي خدمتونو د تنظیم لپاره د قانون له حکمونو سره سم لازم تدبیرونه نیسي.
دولت د متقاعدینو حقوق تضمینوي او له زړو کسانو، بې سر پرسته ښځو، معیوبینو او معلولینو او بې وسه یتیمانو سره د

مادهٔ پنجاه و سوم

دولت به منظور تنظیم خدمات طبی و مساعدت مالی برای بازماندگان شهداء و مفقودین و برای باز توانی معلولین و معیوبین و سهم گیری فعال آنان در جامعه، مطابق به احکام قانون، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.
دولت حقوق متقاعدین را تضمین نموده، برای کهن سالان، زنان بی سرپرست، معیوبین و معلولین و ایتام

بنیاد اندیشه

قانون له حکمونو سره سم لازمي مرستې کوي.

بی بضاعت مطابق به احکام قانون کمک لازم به عمل می آورد.

څلور پنځوسمه ماده

کورنۍ د ټولنې اساسي رکن دی او د دولت تر پاملرنې لاندې ده.

دولت د کورنۍ او په ځانګړې توګه د مور او ماشوم د جسمي او روحي روغتيا د تامين، د ماشومانو د روزنې او د اسلام د سپيڅلي دين له احکامو سره د مغايرو رسومو دله منځه وړو لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

مادهٔ پنجاه و چهارم

خانواده رکن اساسی جامعه را تشکیل می دهد ومورد حمایت دولت قرار دارد.

دولت به منظور تأمین سلامت جسمی و روحی خانواده، بالاخص طفل و مادر، تربیت اطفال و برای از بین بردن رسوم مغایر با احکام دین مقدس اسلام تدابیر لازم اتخاذ می کند.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۲

پنځه پنځوسمه ماده

له هېواد څخه دفاع د افغانستان د ټولو اتباعو وجيبه ده.

د عسکرې مکلفيت د دورې د تېرولو شرطونه د قانون له لارې تنظيمېږي.

مادهٔ پنجاه و پنجم

دفاع از وطن وجیبهٔ تمام اتباع افغانستان است.

شرایط اجرای دورهٔ مکلفیت عسکری توسط قانون تنظیم می گردد.

شپږپنځوسمه ماده

داساسي قانون دحکمونو پيروي، دقوانينو اطاعت او دعامه نظم او امنيت رعايت دافغانستان د ټولوخلکو وجيبه ده.

مادهٔ پنجاه و ششم

پیروی از احکام قانون اساسی، اطاعت از قوانین و رعایت نظم و امن عامه وجیبهٔ تمام مردم افغانستان است.

د قانون له حکمونو څخه بې خبري عذر نه ګڼل کېږي.

بی خبری از احکام قانون عذر دانسته نمی شود.

اوه پنځوسمه ماده

دولت په افغانستان کې د خارجي اتباعو حقوق او آزادۍ له قانون سره سم تضمینوي. دا کسان د بین المللي حقوقو د قواعدو په حدودو کې د افغانستان د دولت د قوانینو په رعایت مکلف دي.

مادهٔ پنجاه و هفتم

دولت حقوق و آزادی های اتباع خارجی را در افغانستان، طبق قانون تضمین می کند. این اشخاص در حدود قواعد حقوق بین المللی به رعایت قوانین دولت افغانستان مکلف می باشند.

اته پنځوسمه ماده

دولت په افغانستان کې د بشر د حقوقو د رعایت د څارنې، ښه والي او ملاتړ لپاره، د افغانستان د بشر د حقوقو خپلواک کمېسیون جوړوي.

هر څوک کولای شي د خپلو بشري حقوقو د نقض په صورت کې دې کمېسیون ته شکایت وکړي.

کمېسیون کولای شي د افرادو د بشري حقوقو د نقض موارد مربوطو قانوني ځانګو ته راجع کړي او د هغوی له حقوقو څخه په دفاع کې مرسته وکړي.

د دې کمېسیون جوړښت او د کار ډول بې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

مادهٔ پنجاه و هشتم

دولت به منظور نظارت بر رعایت حقوق بشر در افغانستان و بهبود و حمایت از آن، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان را تأسیس می نماید.

هر شخص می تواند در صورت نقض حقوق بشری خود، به این کمیسیون شکایت نماید.

کمیسیون می تواند موارد نقض حقوق بشری افراد را به مراجع قانونی راجع سازد و در دفاع از حقوق آنها مساعدت نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این کمیسیون توسط قانون تنظیم می گردد.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۲

نهه پنځوسمه ماده

هېڅوک نشي کولای په دې اساسي قانون کې له راغلو آزادیو او حقوقو څخه په ناوړه استفادې د هېواد د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتیا، ملي واکمنۍ او ملي وحدت پر ضد عمل وکړي.

دریم فصل

جمهور رئیس

شپېتمه ماده

جمهور رئیس د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت په سر کې دی چې خپل واکونه په اجرائیه، مقننه او قضائیه برخو کې ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

جمهور رئیس دوه، لومړی او دویم مرستیالان لري.

د جمهوری ریاست کاندید د خپلو مرستیالانو نومونه د ځان له کاندیدولو سره یو ځای ملت ته اعلاموي.

د جمهور رئیس لومړی مرستیال د جمهور رئیس د غیاب، استعفاء او یا مړینې په

ماده ٔ پنجاه و نهم

هیچ شخص نمی تواند با سوء استفاده از حقوق و آزادیهای مندرج این قانون اساسی، بر ضد استقلال، تمامیت ارضی، حاکمیت ووحدت ملی عمل کند.

فصل سوم

رئیس جمهور

ماده ٔ شصتم

رئیس جمهور در رأس دولت جمهوری اسلامی افغانستان قرار داشته، صلاحیت های خود را در عرصه های اجرائیه، تقنینیه و قضائیه، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعمال می کند.

رئیس جمهور دارای دو معاون، اول و دوم، می باشد.

کاندید ریاست جمهوری نام هر دو معاون را همزمان با کاندید شدن خود به ملت اعلام میدارد.

معاون اول رئیس جمهور درحالت غیاب، استعفأ و یا وفات رئیس جمهور،

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

حالاتو کې ددې اساسي قانون له مندرجو حکمونو سره سم کار کوي.

د جمهور رئیس د لومړي مرستیال په غیاب کې، دوه یم مرستیال د اساسي قانون له مندرجو احکامو سره سم عمل کوي.

مطابق به احکام مندرج این قانون اساسی، عمل می کند.

در غیاب معاون اول رئیس جمهور، معاون دوم مطابق به احکام مندرج این قانون اساسی عمل می کند.

یو شپیتمه ماده

جمهور رئیس د رای ورکوونکیو د آزادو، عمومي، پټو او مستقیمو رایو له لارې په سلو کې تر پنځوسو زیاتو رایو په ترلاسه کولو انتخابېږي.

د جمهور رئیس وظیفه تر انتخاباتو وروسته د پنځم کال د غبرګولي په لومړۍ نېټه پای ته رسېږي.

دجمهور رئیس دکار ترپای ته رسېدو دمخه د نوي جمهور رئیس د ټاکلو لپاره انتخابات، له دېرشو تر شپېتو ورځو پورې، موده کې کېږي.

که چېرې په لومړي پړاو کې له کاندیدانو څخه یو هم ونه کړای شي چې په سلو کې تر پنځوسو زیاتې رایې ترلاسه کړي،

ماده ٔ شصت و یکم

رئیس جمهور با کسب اکثریت بیش از پنجاه فی صد آرای رأی دهندگان از طریق رأی گیری آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب میگردد.

وظیفه رئیس جمهور در اول جوزای سال پنجم بعد از انتخابات پایان می یابد.

انتخابات به منظور تعیین رئیس جمهور جدید در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پایان کار رئیس جمهور برگزار میگردد.

هر گاه در دور اول هیچ یک از کاندیدان نتواند اکثریت بیش از پنجاه فیصد آرا را بدست آورد، انتخابات

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

انتخابات د دوهم ځل لپاره د انتخاباتو د نتایجو د نېټې تر اعلان وروسته د دوو اوونیو په اوږدو کې تر سره کېږي. دا ځل یوازې هغه دوه تنه کاندیدان په انتخاباتو کې برخه اخلي چې په لومړي پړاو کې یې تر ټولو زیاتې رایې ترلاسه کړې وي.

د انتخاباتو په دویم پړاو کې هغه څوک چې د رایو اکثریت ترلاسه کړي، جمهور رئیس ګڼل کېږي.

که چېرې د جمهوري ریاست یو کاندید د رای ګیرۍ د لومړي یا دویم پړاو په جریان او یا تر انتخاباتو وروسته او یا د انتخاباتو د نتایجو له اعلان څخه پخوا مړ شي، نوي انتخابات د قانون له حکمونو سره سم کېږي.

دوه شپېتمه ماده

څوک چې د جمهوري ریاست ته کاندیدېږي، باید د لاندنیو شرطونو لرونکی وي:

۱. د افغانستان تبعه، مسلمان، له افغان

برای دور دوم در ظرف دو هفته از تاریخ اعلام نتایج انتخابات بر گزار می گردد و در این دور تنها دو نفر از کاندیدانی که بیشترین آرا را در دور اول بدست آورده اند، شرکت می نمایند.

در دور دوم انتخابات ، کاندیدی که اکثریت آرا را کسب کند،رئیس جمهور شناخته می شود.

هر گاه یکی از کاندیدان ریاست جمهوری در جریان دور اول یا دوم رأی گیری و یا بعد از انتخابات و قبل از اعلام نتایج انتخابات وفات نماید، انتخابات مجدد مطابق به احکام قانون بر گزار می گردد.

مادهٔ شصت و دوم

شخصی که به ریاست جمهوری کاندید می شود، واجد شرایط ذیل می باشد:

۱. تبعهٔ افغانستان ، مسلمان و متولد

مور او پلار څخه زیږېدلی وي او د بل هېواد تابعیت ونلري؛

۲. د کاندیدېدو په ورځ یې عمر تر څلوېښتو کلونو لږ نه وي؛

۳. د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومی محکوم شوی نه وي؛

هېڅ شخص نشي کولای له دوو دورو زیات د جمهور رئیس په حیث وټاکل شي.

په دې ماده کې راغلی حکم د جمهور رئیس د مرستیالانو په برخه کې هم تطبیقېږي.

دري شپېتمه ماده

جمهور رئیس د کار تر پیل دمخه، د خانګړې کړنلارې سره سم، چې د قانون له لارې تنظیمېږي دا لاندې لوړه یادوي:

بسم الله الرحمن الرحیم

«د لوی خدای ﷻ په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دین پیروي او

از والدین افغان بوده و تابعیت کشور دیگری را نداشته باشد؛

۲. در روز کاندید شدن سن وی از چهل سال کمتر نباشد؛

۳. از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد.

هیچ شخص نمی تواند بیش از دو دوره به حیث رئیس جمهور انتخاب گردد.

حکم مندرج این ماده در مورد معاونین رئیس جمهور نیز تطبیق می‌گردد.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

مادهٔ شصت و سوم

رئیس جمهور قبل از تصدی وظیفه، مطابق به طرزالعمل خاص که توسط قانون تنظیم می گردد، حلف آتی را بجا می آورد:

بسم الله الرحمن الرحیم

«به نام خداوند بزرگ ﷻ سوگند یاد می کنم که دین مقدس اسلام را

ساتنه وکړم. د اساسي قانون او نورو قوانينو رعايت او د تطبيق څارنه وکړم. د افغانستان د خپلواکۍ، ملي واکمنۍ، ځمکنۍ بشپړتيا ساتنه او دافغانستان د خلکو حقوق او ګټې خوندي کړم او د لوی خدای (ج) له دربار څخه د مرستې په غوښتلو او د ملت په ملاتړ د افغانستان د خلکو د پرمختګ او هوسايي په لاره کې خپلې هڅې جاري وساتم.»

اطاعت و از آن حمایت کنم. قانون اساسی وسایر قوانین را رعایت و از تطبیق آن مواظبت نمایم. از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی افغانستان حراست وحقوق و منافع مردم افغانستان را حفاظت کنم و با استعانت از بارگاه پروردگار متعال و پشتیبانی ملت، مساعی خود را در راه سعادت و ترقی مردم افغانستان بکار برم.»

څلور شپېتمه ماده

جمهور رئيس لاندې واکونه او وظيفې لري:

۱. د اساسي قانون د اجرا څارل؛

۲. د ملي شورې په تصويب د هېواد د سياست د اساسي کرښو ټاکل؛

۳. د افغانستان دوسله والوځواکونو سترمشرتوب؛

۴. د ملي شورې په تاييد دجګړې او متارکې اعلانول؛

۵. د ځمکنۍ بشپړتيا او د خپلواکۍ

مادهٔ شصت و چهارم

رئیس جمهور دارای صلاحیتها و وظایف ذیل می باشد:

۱. مراقبت از اجرای قانون اساسی؛

۲. تعین خطوط اساسی سیاست کشور به تصویب شورای ملی؛

۳. قیادت اعلای قوای مسلح افغانستان؛

۴. اعلان حرب و متارکه بـه تایید شورای ملی؛

۵. اتخاذ تصمیم لازم در حالت

دساتنی د دفاع په حالت کې دلازم تصمیم نیول؛

۶. د ملي شورئ په تایید له افغانستان څخه بهر ته د وسله والو خواکونو د ټولګیو لیږل؛

۷. ددې اساسي قانون په (نهه شپېتمه) ماده کې له راغلي حالت پرته، د لويې جرګې راغوښتل؛

۸. د ملي شورئ په تأیید د اضطراري حالت اعلان او دهغه پای ته رسول؛

۹. د ملي شورئ او لويې جرګې دغونډو پرانستل؛

۱۰. د جمهوري ریاست د مرستیالانو د استعفي منل؛

۱۱. د ولسي جرګې په تایید د وزیرانو، لوی څارنوال، د مرکزی بانک، د ملي امنیت او سرې میاشتې د رئیسانو ټاکل او د هغوی عزلول او د استعفی منل؛

۱۲. د ولسي جرګې په تایید د سترې محکمې د رئیس او غړیو ټاکل؛

۱۳. د قانون له حکمونو سره سم د

دفاع از تمامیت ارضی و حفظ استقلال؛

۶. فرستادن قطعات قوای مسلح به خارج افغانستان به تایید شورای ملی؛

۷. دایر نمودن لویه جرگه به استثنای حالت مندرج مادهٔ شصت و نهم این قانون اساسی؛

۸. اعلان حالت اضطرار به تأیید شورای ملی و خاتمه دادن به آن؛

۹. افتتاح اجلاس شورای ملی و لویه جرگه؛

۱۰. قبول استعفای معاونین ریاست جمهوری؛

۱۱. تعیین وزرا، لوی څارنوال، رئیس بانک مرکزی، رئیس امنیت ملی و رئیس سره میاشت به تائید ولسی جرگه و عزل و قبول استعفای آنها؛

۱۲. تعیین رئیس و اعضای ستره محکمه به تأیید ولسی جرگه؛

۱۳. تعیین، تقاعد، قبول استعفاء و

بنیاد اندیشه
تاسیس۱۳۹۴

قاضيانو، د وسله والو خواكونو، پوليسو، د ملي امنيت د منصبدارانو او د لوړ رتبه مامورينو ټاكل، تقاعد وركول، د استعفى منل او عزلول؛

۱۴. په بهرنيو هېوادونو او نړيوالو مؤسسو كې د افغانستان د سياسي نمايندگيو د مشرانو ټاكل؛

۱۵. په افغانستان كې د بهرنيو سياسي نمايندگانو د باور ليكونو منل؛

۱۶. د قوانينو او تقنيني فرمانونو توشيح كول.

۱۷. د قانون له حكمونو سره سم د دولتونو ترمنځ د معاهدو د عقد لپاره د باور ليكونو وركول؛

۱۸. د قانون له حكمونو سره سم د جزاگانو تخفيف او بخښل؛

۱۹. د قانون له حكمونو سره سم د مډالونو، نښانونو او افتخاري لقبونو وركول؛

۲۰. د هېواد د اداري د سمون په منظور، د قانون له مخې، د كميسيونونو جوړول؛

عزل قضات، صاحب منصبان قواى مسلح، پوليس و امنيت ملى و مامورين عالى رتبه مطابق به احكام قانون؛

۱۴. تعيين سران نمايندگى هاى سياسى افغانستان نزد دول خارجى و مؤسسات بين المللى؛

۱۵. قبول اعتماد نامه هاى نمايندگان سياسى خارجى در افغانستان؛

۱۶. توشيح قوانين و فرامين تقنينى؛

۱۷. اعطاى اعتبار نامه به غرض عقد معاهدات بين الدول مطابق به احكام قانون؛

۱۸. تخفيف و عفو مجازات مطابق به احكام قانون؛

۱۹. اعطاى مدالها، نشانها و القاب افتخارى مطابق به احكام قانون؛

۲۰. تأسيس كميسيونها به منظور بهبود ادارهٔ كشور مطابق به احكام قانون؛

۲۱. په دې اساسي قانون کې نور راغلي واکونه او وظايف.

پنځه شپېتمه ماده

جمهور رئيس کولاى شي په مهمو ملــي، سياسي، ټولنيزو او يا اقتصادي چارو کې د افغانستان دخلکو ټولپوښتنې ته مراجعـــه وکړي.

ټولپوښتنه بايـــد ددې اساســـي قـــانون د حکمونو مخالفه او دهغه دتعديل مستلزم نه وي.

شپږ شپېتمه ماده

جمهور رئيس په دې اساسي قانون کې د راغلو واکونو د عملي کولو په برخه کې د افغانستان د خلکو لوړ مصلحتونه په پام کې نيسي.

جمهور رئيس نشي کولاى چې د قانون له حکمه پرته دولتي ملکيتونـــه او شـــتمنې وپلوري او يا يې وبخښي.

جمهور رئيس نشي کولاى د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيـــو، سيمه ييزو، قومي، مـــذهبي او گـــوندي

۲۱. ساير صلاحيتها و وظايف مندرج اين قانون اساسى.

مادهٔ شصت و پنجم

رئيس جمهور مى تواند در موضوعات مهم ملى سياســـى، اجتمـــاعى و يـــا اقتصادى بـــه آراى عمـــومى مـــردم افغانستان مراجعه نمايد.

مراجعه به آراى عمومى نبايد منـــاقض احكام اين قانون اساسى و يا مســـتلزم تعديل آن باشد.

مادهٔ شصت و ششم

رئيـــس جـــمهور در اعـــمال صلاحيتهاى منـــدرج ايـــن قـــانون اســـاسى، مـــصالح علـــياى مـــردم افغانســـتان را رعايت مى كند.

رئيس جمهور نمى تواند بدون حكـــم قانون ملكيت هاى دولتى را بفروشد يا اهدا كند.

رئيـــس جـــمهور نـــمى تـــواند در زمـــان تصدى وظيفه از مـــقام خـــود به ملحوظات لســـانى، ســـمتى، قومى،

ملحوظاتو ګټه واخلي.

اووه شپیتمه ماده

د جمهور رئیس د استعفی، عزل، مړینې او یا په صعب العلاجه ناروغۍ د اخته کېدلو په صورت کې چې د وظیفې د اجرا مخه نیسي د جمهور رئیس لومړی مرستیال د جمهور رئیس واکونه او وظایف په غاړه اخلي.

جمهور رئیس خپله استعفی په خپله ملي شورې ته اعلاموي.

د صعب العلاجه ناروغۍ تثبیت د هغه طبي هیئت له خوا کېږي چې ستره محکمه یې ټاکي.

په داسې حالاتو کې د نوي جمهور رئیس د ټاکلو لپاره په درې میاشتو کې دننه ددې اساسي قانون د یو شپېتمې مادې له حکم سره سم انتخابات کېږي.

د جمهور رئیس لومړی مرستیال د لنډمهاله جمهور رئیس په توګه ، د وظیفې د ترسره کولو په موده کې

مذهبی و حزبی استفاده نماید.

مادهٔ شصت و هفتم

در صورت استعفا، عزل یا وفات رئیس جمهور و یا مریضی صعب‌العلاج که مانع اجراء وظیفه شود، معاون اول رئیس جمهور صلاحیتها ووظایف رئیس جمهور را به عهده می گیرد.

رئیس جمهور استعفای خود را شخصاً به شورای ملی اعلام می نماید.

تثبیت مریضی صعب العلاج توسط هیئت طبی با صلاحیت که از طرف ستره محکمه تعین می گردد صورت می گیرد.

درین حالات در خلال مدت سه ماه انتخابات به منظور تعین رئیس جمهور جدید طبق مادهٔ شصت و یکم این قانون اساسی بر گزار می‌گردد.

معاون اول رئیس جمهور در زمان تصدی به حیث رئیس جمهور موقت امور ذیل

بنیاد اندیشه

لاندینی چارې نشي ترسره کولای:

۱. د اساسي قانون تعدیل؛

۲. د وزیرانو عزل؛

۳. ټولپوښتنه.

د جمهور رئیس مرستیالان د دې اساسي قانون له حکمونو سره سم کولای شي خان جمهوري ریاست ته کاندید کړي.

د جمهور رئیس په غیاب کې د لومړي مرستیال وظایف د جمهور رئیس په واسطه ټاکل کیږي.

اته شپیتمه ماده

که چیرې د جمهور رئیس یو مرستیال استعفی وکړي او یا مړ شي د هغه پر ځای بل شخص د جمهور رئیس له خوا او د ولسی جرګې په تأیید ټاکل کیږي.

د جمهور رئیس او د هغه د لومړي مرستیال د یو ځایي مړینې په صورت کې په ترتیب سره دویم مرستیال ، د مشرانو جرګې رئیس د ولسی جرګې رئیس او د بهرنیو چارو وزیر یو په بل پسې د دې اساسي قانون د(اووه شپیتمې) مادې لـه

را انجام داده نمی تواند:

۱. تعدیل قانون اساسی؛

۲. عزل وزرا؛

۳. مراجعه به آراء عامه.

معاونین رئیس جمهور می توانند مطابق به احکام این قانون اساسی خود را به ریاست جمهوری کاندید نمایند.

در صورت غیاب رئیس جمهور، وظایف معاون اول توسط رئیس جمهور تعین می گردد.

مادهٔ شصت و هشتم

هر گاه یکی از معاونین رئیس جمهور استعفاء و یا وفات نماید عوض وی شخص دیگری توسط رئیس جمهور به تأیید ولسی جرگه تعین می گردد.

در صورت وفات همزمان رئیس جمهور و معاون اول وی، بالترتیب معاون دوم،رئیس مشرانو جرگه، رئیس ولسی جرگه ووزیر خارجه یکی بعد دیگری مطابق به حکم مندرج مادهٔ شصت و هفتم این قانون اساسی

حکم سره سم د جمهور رئیس وظیفې په غاړه اخلي.

نهه شپېتمه ماده

جمهور رئیس د ملت او ولسي جرگې په وړاندې ددې مادې د احکامو مطابق مسؤل دی.

پر جمهور رئیس د بشري ضد جرمونو،ملي خیانت یا جنایت د ارتکاب تورلگول د ولسي جرگې د ټولو غړیو د دریمې برخې له خوا غوښتل کېدای شي.

که چېرې دا غوښتنه د ولسي جرگې د ټولو غړیو له دریو څخه د دوو برخو د رایو له خوا تأیید شي، ولسي جرگه د یوې میاشتې دننه لویه جرگه دایروي.

که لویه جرگه منسوب شوی اتهام د ټولو غړیو له دریو څخه د دوو برخو د رایو په اکثریت تصویب کړي، جمهور رئیس له وظیفې څخه گوښه او موضوع خانگړې محکمې ته سپارل کېږي. خانگړې محکمه د ولسي جرگې له دریو غړیو، د سترې محکمې له دریو غړیو چې لویه

وظایف رئیس جمهور را به عهده می گیرد.

مادهٔ شصت و نهم

رئیس جمهور در برابر ملت و ولسی جرگه مطابق به احکام این ماده مسؤل میباشد.

اتهام علیه رئیس جمهور به ارتکاب جرایم ضد بشری، خیانت ملی یا جنایت از طرف یک ثلث کل اعضای ولسی جرگه تقاضا شده می تواند.

در صورتیکه این تقاضا از طرف دو ثلث کل آرای ولسی جرگه تأیید گردد، ولسی جرگه در خلال مدت یک ماه لویه جرگه را دایر مینماید.

هر گاه لویه جرگه اتهام منسوب را به اکثریت دو ثلث آرای کل اعضا تصویب نماید، رئیس جمهور از وظیفه منفصل و موضوع به محکمهٔ خاص محول می گردد. محکمهٔ خاص متشکل است از رئیس مشرانو جرگه، سه نفر از اعضای ولسی جرگه و سه

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

جرگه یې ټاکي او د مشرانو جرگې له رئیس څخه جوړیږي. دعوي د هغه شخص له خوا چې د لوې جرگې له خوا ټاکل کیږي، اقامه کیږي.

په دې حالت کې د دې اساسي قانون په (اووه شپیتمه) ماده کې راغلي حکمونه تطبیقیږي.

نفر از اعضای ستره محکمه به تعیین لویه جرگه. اقامه دعوی توسط شخصیکه از طرف لویه جرگه تعیین میگردد صورت می گیرد.

در این حالت احکام مندرج مادهٔ شصت و هفتم این قانون اساسی تطبیق می گردد.

اویا یمه ماده

د جمهور رئیس تنخوا او لگښتونه د قانون له لیارې تنظیمیږي.

جمهور رئیس د خدمت د دورې ترختمیدو وروسته د عزل له حالته پرته د خپل ژوند په پاتې موده کې د جمهوري ریاست د دورې له مالي حقوقو څخه د قانون له حکمونو سره سم، گټه اخلي.

مادهٔ هفتادم

معاش و مصارف رئیس جمهور توسط قانون تنظیم می گردد.

رئیس جمهور بعد از ختم دورهٔ خدمت، باستثنای حالت عزل، برای بقیهٔ مدت حیات از حقوق مالی دورهٔ ریاست جمهوری مطابق به احکام قانون مستفید می شود.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

څلورم فصل

حکومت

یو اویایمه ماده

حکومت له وزیرانو څخه جوړ دی چې د جمهور رئیس تر ریاست لاندې کار کوي.

فصل چهارم

حکومت

مادهٔ هفتادو یکم

حکومت متشکل است از وزرا که تحت ریاست رئیس جمهور اجرای وظیفه می نمایند.

د وزیرانو شمېر او وظایف د قانون له لیارې تنظیمېږي.

دوه اویایمه ماده

څوک چې د وزیر په توګه ټاکل کېږي باید لاندینې شرطونه ولري:

۱. یوازې د افغانستان دتابعیت لرونکی وي.

که چېرې د کوم وزارت کاندید د بل هېواد تابعیت هم ولري ولسی جرګه د هغه د تأیید یا رد صلاحیت لري؛

۲. لوړ تحصیلات، کاري تجربه او ښه شهرت ولري؛

۳. عمر یې تر پنځه دېرش کلونو لږ نه وي؛

۴. د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومی محکوم شوی نه وي.

دري اویایمه ماده

کېدای شي وزیران د ملي شورې له

تعداد وزرا ووظایف شان توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ هفتادو دوم

شخصی که به حیث وزیر تعیین می شود واجد شرایط ذیل میباشد:

۱. تنها حامل تابعیت افغانستان باشد.

هر گاه کاندید وزارت تابعیت کشور دیگری را نیز داشته باشد، ولسی جرگه صلاحیت تأیید و یا رد آنرا دارد.

۲. دارای تحصیلات عالی، تجربه کاری و شهرت نیک باشد؛

۳. سن وی از سی و پنج سال کمتر نباشد؛

۴. از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد.

مادهٔ هفتادو سوم

وزرا می توانند از اعضای شورای ملی

بنیاد اندیشه

غړیو او یا له هغو د باندې وټاکل شي.
کله چې د ملي شورې غړی د وزیر په توګه وټاکل شي، په شورې کې خپل غړیتوب له لاسه ورکوي او د هغه پر ځای بل شخص د قانون له حکم سره سم ټاکل کیږي.

یا خارج از آن تعیین شوند.
هر گاه عضو شورای ملی به حیث وزیر تعیین شود، عضویت خود را در شوری از دست می دهد و در عوض وی شخص دیگری مطابق به حکم قانون تعیین میگردد.

څلور اویایمه ماده

وزیران د وظیفې له پیله مخکې د جمهور رئیس په وړاندې، لاندینۍ لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

«د لوی خدای ﷻ په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپیځلي دین د حکمونو حمایت، د اساسي قانون او د افغانستان د نورو قوانینو رعایت، د اتباعو د حقوقو حفاظت، د افغانستان د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتیا او د خلکو د ملي وحدت ساتنه وکړم او په خپلو ټولو اعمالو کې خدای ﷻ حاضر وګڼم او خپلې راسپارل شوې وظیفې په ریښتینولۍ سرته ورسوم.»

مادهٔ هفتادو چهارم

وزرا قبل از تصدی وظیفه حلف آتی را به حضور رئیس جمهور، بجا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحيم

«بنام خداوند بزرگ ﷻ سوگند یاد می کنم که دین مقدس اسلام را حمایت، قانون اساسی و سایر قوانین افغانستان را رعایت، حقوق اتباع را حفاظت و از استقلال، تمامیت ارضی و وحدت ملی مردم افغانستان حراست کنم و در همه اعمال خود خداوند ﷻ را حاضر دانسته، وظایف محوله را صادقانه انجام دهم.»

بنیاد اندیشه

پنځه اویایمه ماده

حکومت لاندینۍ وظیفې لري:

مادهٔ هفتادو پنجم

حکومت دارای وظایف ذیل می باشد:

۱. ددې اساسي قانون او نورو قوانینو داحکامو او د محکمو د قطعي پرېکړو عملي کول؛

۲. د خپلواکۍ ساتل، له ځمکنۍ بشپړتیا څخه دفاع او په نړیواله ټولنه کې د افغانستان د حیثیت او ګټو ساتل؛

۳. د عامه نظم او امن ټینګول او د هر راز اداري فساد له منځه وړل؛

۴. د بودجې ترتیبول، د دولت د مالي وضعې تنظیمول او د عامه شتمنۍ ساتل؛

۵. د ټولنیزو، فرهنګي، اقتصادي او تکنالوژیکي د پرمختیایي پروګرامونو طرح او تطبیق؛

۶. ملي شورې ته د مالي کال په پای کې د سرته رسېدلو چارو او د نوي مالي کال د مهمو پروګرامونو په باب ګزارش ورکول؛

۷. د هغو نورو وظیفو تر سره کول چې ددې اساسي قانون او نورو قوانینو له مخې د حکومت له وظیفو څخه ګڼل شوېدي.

۱. تعمیل احکام این قانون اساسی و سایر قوانین و فیصله های قطعی محاکم؛

۲. حفظ استقلال،دفاع از تمامیت ارضی و صیانت منافع و حیثیت افغانستان در جامعهٔ بین المللی؛

۳. تأمین نظم و امن عامه و از بین بردن هر نوع فساد اداری؛

۴. ترتیب بودجه، تنظیم وضع مالی دولت و حفاظت دارایی عامه؛

۵. طرح و تطبیق پروگرامهای انکشافی اجتماعی، فرهنگی،اقتصادی و تکنالوژیکی؛

۶. ارائه گزارش به شورای ملی در ختم سال مالی در باره امور انجام شده و پروگرام های عمدهٔ سال مالی جدید؛

۷. انجام سایر وظایفی که به موجب این قانون اساسی و قوانین دیگر از وظایف حکومت دانسته شده است.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

شپږ اویایمه ماده

حکومت د هېواد د سیاست د اساسي کرښو د تطبیق او د خپلو وظیفو د تنظیمولو لپاره مقررات وضع او تصویبوي. دا مقررات باید د هېڅ قانون له نص یا روح سره مناقض نه وي.

مادهٔ هفتاد و ششم

حکومت برای تطبیق خطوط اساسی سیاست کشور و تنظیم وظایف خود مقررات وضع و تصویب می کند. این مقررات باید مناقض نص یا روح هیچ قانون نباشد.

اوه اویایمه ماده

وزیران خپل وظایف د اداري واحدونو د آمرینو په توگه په هغو حدودو کې چې دا اساسي قانون او نور قوانین یې ټاکي، سرته رسوي.

وزیران له خپلو ټاکلو وظایفو څخه د جمهور رئیس او ولسي جرگې په وړاندې مسؤلیت لري.

مادهٔ هفتادو هفتم

وزرا وظایف خود را به حیث آمرین واحد های اداری در داخل حدودی که این قانون اساسی وسایر قوانین تعیین می کند، اجرا می نمایند.

وزرا از وظایف مشخصهٔ خود نزد رئیس جمهور وولسی جرگه مسؤلیت دارند.

اته اویایمه ماده

که چېرې وزیر په بشري ضد جرمونو، ملي خیانت او یا په نورو جرمونو متهم شي، موضوع ددې اساسي قانون د(یو سلو څلوردیرشمې) مادې په رعایت خانگړې محکمې ته سپارل کېږي.

مادهٔ هفتادو هشتم

هر گاه وزیر به ارتکاب جرایم ضد بشری، خیانت ملی و یا سایر جرایم متهم گردد، قضیه با رعایت ماده یکصدو سی و چهارم این قانون اساسی به محکمهٔ خاص محول میگردد.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

نهه اویایمه ماده

حکومت کولای شي د ولسي جرگې د تعطیل په حالت کې له بودجې او مالي چارو پرته، د بېړنۍ اړتیا پر اساس تقنیني فرمانونه ترتیب کړي.

تقنیني فرمانونه د جمهور رئیس تر توشیح وروسته د قانون حکم پیدا کوي. تقنیني فرمانونه باید د ملي شورى د لومړۍ غونډې تر جوړېدو وروسته د دېرشو ورځو په اوږدو کې هغې ته وړاندې شي.

او که د ملي شورى له خوا رد شي، اعتبار نلري.

اتیایمه ماده

وزیران نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنیو، سیمه ییزو، قومي، مذهبي او گوندي ملحوظاتو گټه واخلي.

مادهٔ هفتادو نهم

حکومت می تواند در حالت تعطیل ولسی جرگه در صورت ضرورت عاجل ، به استثنای امور مربوط به بودجه و امور مالی، فرامین تقنینی را ترتیب کند.

فرامین تقنینی بعد از توشیح رئیس جمهور حکم قانون را حایز می شود. فرامین تقنینی باید در خلال ۳۰روز از تاریخ انعقاد نخستین جلسه شورای ملی به آن تقدیم شود.

و در صورتیکه از طرف شورای ملی رد شود، از اعتبارساقط می گردد.

مادهٔ هشتادم

وزرا نمی توانند در زمان تصدی وظیفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نمایند.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۲

پنځم فصل

ملي شوری

يو اتيايمه ماده

دافغانستان د اسلامي جمهوریت دولت ملي شوري، دستر تقنيني ارگان په توگه د افغانستان د خلکو د ارادې ښکارندويه ده اود ټول ملت نمايندگي کوي.
دشوری هر غړی د رايې دخرگندونې په وخت کې، د افغانستان د خلکو عمومي مصلحتونه او ستري گټې د خپل قضاوت محور ټاکي.

دوه اتيايمه ماده

ملي شوري له دوو مجلسونو: ولسي جرگې او مشرانو جرگې څخه جوړه ده.
هيڅوک نشي کولای په يوه وخت کې د دواړو مجلسونو غړی وي.

دري اتيايمه ماده

دو لسي جرگې غړي دخلکو دآزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابيږي.
دولسي جرگې د کار دوره د پنځم کال

فصل پنجم

شورای ملی

مادهٔ هشتادویکم

شورای ملي دولت جمهوری اسلامی افغانستان بحيث عالی ترين ارگان تقنينی مظهر ارادهٔ مردم آن است و از قاطبهٔ ملت نمايندگی می کند.
هر عضو شوری در موقع اظهار رأی ، مصالح عمومی و منافع عليای مردم افغانستان را مدار قضاوت قرار مـی دهد.

مادهٔ هشتاد و دوم

شورای ملی متشکل از دو مجلس: ولسی جرگه و مشرانو جرگه می باشد.
هيچ شخص نمی تواند در يک وقت عضو هر دو مجلس باشد.

مادهٔ هشتاد و سوم

اعضای ولسی جرگه توسط مردم از طريق انتخابات آزاد،عمومی، سری و مستقيم انتخاب ميگردند.
دورهٔ کار ولسی جرگه به تاريخ اول

بنیاد اندیشه

د چنګابښ په لومړۍ نېټه داتنخاباتو د نتیجو داعلان څخه وروسته پای ته رسیږي او نوې شورۍ په کار پیل کوي.

دولسي جرګې د دورې تر ختمېدو دمخه له دېرشو څخه تر شپېتو ورځو پورې موده کې دولسي جرګې دغړیو انتخابات کېږي.

دولسي جرګې دغړیوشمېر دهرې حوزې د نفوسو د شمېر په تناسب زیات نه زیات تر (۲۵۰) کسانو پورې دی.

انتخاباتي حوزې، او ورسره نور مربوط مسایل د انتخاباتو په قانون کې ټاکل کېږي.

د انتخاباتو په قانون کې باید داسې تدبیرونه ونیول شي چې انتخاباتي نظام دافغانستان د ټولو خلکو لپاره عمومي او عادلانه استازیتوب تأمین کړي او دنفوسو په تناسب دې له هر ولایت څخه په اوسط ډول لږ ترلږه دوه ښځینه و کیلې په اولسي جرګه کې غړیتوب ترلاسه کړي.

سرطان سال پنجم، بعداز اعلان نتایج انتخابات به پایان می رسد و شورای جدید به کار آغاز می نماید.

انتخابات اعضای ولسی جرگه در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پایان دوره ٔ ولسی جرگه بر گزار می گردد.

تعداد اعضای ولسی جرگه به تناسب نفوس هر حوزه حداکثر دوصدو پنجاه نفر می باشد.

حوزه های انتخاباتی و سایر مسایل مربوط به آن در قانون انتخابات تعیین می گردد.

بنیاد اندیشه
تاسیس۱۳۹۴

در قانون انتخابات باید تدابیری اتخاذ گردد که نظام انتخاباتی، نمایندگی عمومی و عادلانه را برای تمام مردم کشور تأمین نماید و به تناسب نفوس از هر ولایت طور اوسط حد اقل دو وکیل زن در ولسی جرگه عضویت یابد.

څلور اتیايمه ماده

د مشرانو جرګې غړي په لاندې ډول انتخاب او ټاکل کیږي:

۱. دهرې ولایتي جرګې له غړیو څخه یوتن دمربوطې جرګې په انتخاب، د څلورو کلونو لپاره؛

۲. دهر ولایت د ولسوالیو د جرګو له غړیو څخه یوتن، د مربوطو جرګو په انتخاب، ددریو کلونو لپاره؛

۳. پاتې دریمه برخه غړي د معلولینو او معیوبینو د دوو تنو او کوچیانو د دوو تنو استازیو په ګډون د هیواد له خبیرو او تجربه لرونکو کسانو څخه د پنځو کلونولپاره د جمهور رئیس له خوا ټاکل کیږي.

جمهور رئیس له دې اشخاصو څخه په سلو کې پنځوس شخې ټاکي.

هغه شخص چې د مشرانو جرګې د غړي په توګه انتخابیږي په مربوطه جرګه کې خپل غړیتوب له لاسه ورکوي او دده

مادهٔ هشتاد و چهارم

اعضای مشرانو جرگه به ترتیب ذیل انتخاب و تعین می شوند:

۱. از جمله اعضای شورای هر ولایت، یک نفر به انتخاب شورای مربوط برای مدت چهار سال؛

۲. از جمله اعضای شوراهای ولسوالیهای هرولایت ، یک نفر به انتخاب شورا های مربوط برای مدت سه سال؛

۳. یک ثلث باقی مانده از جملهٔ شخصیت های خبیر وبا تجربه به شمول دو نفر از نمایندگان معلولین و معیوبین و دو نفر نمایندگان کوچی ها به تعیین رئیس جمهور برای مدت پنج سال.

رئیس جمهور تعداد پنجاه فیصد از این اشخاص را از بین زنان تعین می نماید.

شخصی که به حیث عضو مشرانو جرگه انتخاب می شود، عضویت خود را درشورای مربوطه از دست داده،

پرځای د قانون له حکمونو سره سم بل شخص ټاکل کېږي.

پنځه اتيايمه ماده

هغه څوک چې د ملي شورى غړيتوب ته کانديد يا ټاکل کېږي، د ټاکونکو پر شرطونو سربېره ، دا لاندې صفتونه هم بايد ولري:

۱. د افغانستان تبعه وي يا لږ تر لږه د کانديدېدو يا تعيين تر نېټې لس کاله پخوا يې د افغانستان د دولت تابعيت ترلاسه کړی وي؛

۲. د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومي محکوم شوی نه وي؛

۳. دولسي جرګې غړيو دکانديدېدو په ورځ د عمر پنځه ويشت کاله او دمشرانو جرګې غړيو دکانديدېدو يا ټاکنې په ورځ دعمر پنځه ديرش کاله بشپړ کړي وي.

به عوض او شخص ديگرى مطابق به احکام قانون تعيين مى گردد.

مادهٔ هشتادو پنجم

شخصى که به عضويت شوراى ملى کانديد يا تعيين مى شود، علاوه بر تکميل شرايط انتخاب کنندگان واجد اوصاف ذيل ميباشد:

۱. تبعه افغانستان بوده يا حد اقل ده سال قبل از تاريخ کانديد يا تعيين شدن تابعيت دولت افغانستان را کسب کرده باشد؛

۲. از طرف محکمه به ارتکاب جرايم ضد بشرى، جنايت و يا حرمان از حقوق مدنى محکوم نشده باشد؛

۳. اعضاى ولسى جرگه سن بيست و پنج سالگى را در روز کانديد شدن و اعضاى مشرانو جرگه سن سى وپنج سالگى را در روز کانديد يا تعيين شدن تکميل کرده باشند؛

شپږاتيايمه ماده

د ملي شورى د غړيو انتخاباتي وثيقې ، د انتخاباتو د څارنې د خپلواک کميسيون له خوا د قانون له حکمونو سره سم څېړل کېږي.

مادهٔ هشتادو ششم

وثایق انتخاباتی اعضای شورای ملی توسط کمیسیون مستقل انتخابات مطابق به احکام قانون تدقیق می گردد.

اوه اتيايمه ماده

د ملي شورې له دواړو جرګو څخه هره يوه د کار د دورې په پيل کې له خپلو غړيو څخه يو تن درئيس په توګه ديوې تقنيني دورې لپاره، دوه تنه دلومړي نايب او دويم نايب او دوه تنه د منشي او د منشي د نايب په توګه ، د يو کال لپاره انتخابوي.

دا اشخاص دولسي جرګې او مشرانو جرګې اداري هيئت جوړوي.

د اداري هيئت وظيفې د هرې جرګې د داخلي وظايفو په اصولو کې ټاکلې کېږي.

مادهٔ هشتادو هفتم

هر یک از دو مجلس شورای ملی، در آغاز دورهٔ کار، یک نفر از اعضای خود را به حیث رئیس برای یک دورهٔ تقنینیه و دو نفر را به حیث نایب اول و نایب دوم و دو نفر را به حیث منشی و نایب منشی برای مدت یکسال انتخاب می کند.

این اشخاص هیئت اداری ولسی جرگه و مشرانو جرگه را تشکیل می دهند.

وظایف هیئت اداری در اصول وظایف داخلی هر مجلس تعین می شود.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

اته اتيايمه ماده

د ملي شورې له دواړو جرګو څخه هره يوه د بحث وړ موضوعاتو د کتنې لپاره د داخلي وظايفو د اصولو له مخې

مادهٔ هشتادو هشتم

هر یک از دو مجلس شورای ملی برای مطالعهٔ موضوعات مورد بحث، بر طبق اصول وظایف داخلی، کمیسیون ها

کمېسيونونه جوړوي.

نهه اتيايمه ماده

ولسي جرگه واک لري دغړيو د دريمې برخې په پيشنهاد، د حکومت د اعمالو د څېړنې او کتنې لپاره، يو ځانگړی کمېسيون و ټاکي.

ددې کمېسيون جوړښت او کړنلاره د ولسي جرگې د داخلي وظايفو په اصولو کې تنظيمېږي.

نوي يمه ماده

ملي شورې دالاندې واکونه لري:

۱. د قوانينو او تقنيني فرمانونو تصويب، تعديل يا لغو کول؛

۲. د ټولنيزو، فرهنگي، اقتصادي او تکنالوژيکي پرمختيايي پروگرامونو تصويب؛

۳. د دولتي بودجې تصويب او د پور اخيستو يا ورکولو اجازه؛

۴. د اداري واحدونو منځته راوړل، تعديل او يا لغو کول؛

تشکيل می دهد.

ماده٬ هشتادو نهم

ولسی جرگه صلاحيت دارد به پيشنهاد يک ثلث اعضا، جهت بررسی و مطالعه٬ اعمال حکومت، کميسيون خاص تعيين نمايد.

ترکيب و طرزالعمل اين کميسيون در اصول و ظايف داخلی ولسی جرگه تنظيم می گردد.

ماده٬ نودم

شورای ملی دارای صلاحيتهای ذيل می باشد:

۱. تصويب، تعديل يالغو قوانين و يافرامين تقنينی؛

۲. تصويب پروگرامهای انکشافی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و تکنالوژيکی؛

۳. تصويب بودجه٬ دولتی و اجازه اخذ يا اعطای قرضه؛

۴. ايجاد واحد های اداری، تعديل ويا الغای آن؛

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

۵. د دولتونو ترمنځ د تړونونو او بین المللي میثاقونو تصدیق او یا له هغو څخه د افغانستان بېلول؛

۶. په دې اساسي قانون کې نور مندرج واکونه.

یونوي یمه ماده

ولسي جرګه لاندې ځانګړي واکونه لري:

۱. له هر یوه وزیر څخه د استیضاح په برخه کې ددې اساسي قانون د دوه نوي - یمې مادې له حکم سره سم تصمیم نیول؛

۲. د پرمختیایي پروګرامونو او دولتي بودجې په باب تصمیم نیول؛

۳. ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم د مقررېو تایید یا ردول؛

دوه نوي یمه ماده

ولسي جرګه د ټولو غړيو د شلو فیصدو په پیشنهاد کولای شي، له هر یوه وزیر څخه استیضاح وکړي.

که وړاندې شوې توضیح د قناعت وړ نه وي، ولسي جرګه د نه باور د رای

۵. تصدیق معاهدات و میثاقهای بین المللی یا فسخ الحاق افغانستان به آن؛

۶. سایر صلاحیتهای مندرج این قانون اساسی.

مادهٔ نودو یکم

ولسی جرگه دارای صلاحیت های اختصاصی ذیل می باشد:

۱. اتخاذ تصمیم در مورد استیضاح از هریک از وزرا مطابق به حکم مادهٔ نودودوم این قانون اساسی؛

۲. اتخاذ تصمیم راجع به پروگرامهای انکشافی و بودجهٔ دولتی؛

۳. تأیید یا رد مقرریها مطابق به احکام این قانون اساسی؛

مادهٔ نودودوم

ولسی جرگه به پیشنهاد بیست فیصد کل اعضا، می تواند از هریک از وزرا استیضاح به عمل آورد.

هرگاه توضیح ارائه شده قناعت بخش نباشد، ولسی جرگه موضوع رأی عدم

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۲

موضوع څېړي.

په وزير باندې د نه باور رايه بايد صريحه، مستقيمه او پر پخو دلايلو ولاړه وي، دغه رايه د ولسي جرگې د ټولو غړيو د رايـو په اکثريت صادرېږي.

دري نوي يمه ماده

د ملي شورى د دواړو جرگو هـر يـو کمېسيون کولاى شي له هـر يـوه وزير څخه په ټاکلو موضوعاتو کـې پـوښتنې وکړي.

هغه څوک چـې پوښتنه تـرې شـوې کولاى شي شفاهي يـا ليکلـي ځـواب ورکړي.

څلور نوي يمه ماده

قانون هغه مصوبه ده چې د ملي شورى د دواړو جرگو له خوا تصويب او د جمهور رئيس له خوا توشيح شوې وي. مگـر دا چې په دې اساسي قانون کـې بـل ډول ځرگنده شوې وي.

کــه جمهور رئيس د ملي شـورى لــه مصـوبې سره مـوافقه ونه لري کولاى

اعتماد را بررسی می کند.

رأی عدم اعتماد از وزير بايد صـريح، مستقيم و بر اساس دلايل موجه باشد. اين رأی به اکثريت آراء کل اعضـای ولسی جرگه صادر ميگردد.

مادهٔ نودو سوم

هريک از کميسيونهای هر دو مجلس شورای ملی می تواند از هريک از وزرا در مـوضـوعـات مـعين سـؤال نمايد.

شخصی که از او سوال به عمل آمده، می تواند جواب شفاهی يـا تحريـری بدهد.

بنياد انديشه
تاسيس۱۳۹۴

مادهٔ نودو چهارم

قانون عبارت است از مصوبهٔ هـر دو مجلس شورای ملی که به توشيح رئيس جمهور رسيده باشد، مگر اينکه در اين قانون اساسی طور ديگر تصريح گرديده باشد.

در صورتيکه رئيس جمهور با مصـوبهٔ شورای ملی موافقه نداشته باشد مـی

شي چې د وړاندې کېدو تر نېټې وروسته يې په پنځلسو ورځو کې د دلايلو له ښوولو سره ملي شورى ته مسترده کړي. ددې وخت په تېرېدو او يا دا چې ولسي جرګه يو ځل بيا هغه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه په دوو برخو رايو تصويب کړي، مصوبه توشيح شوې ګڼله کېږي او نافذېږي.

پنځه نوي يمه ماده

د قانون د طرحې پيشنهاد د حکومت يا د شورې دغړيو او د قضايي چارو د تنظيم په برخه کې د سترې محکمې له خوا دحکومت له لارې وړاندې کېداى شي.
د بودجې او مالي چارو په برخه کې دقانون د طرحې پيشنهاد يوازې دحکومت له خوا کېږي.

شپږ نوي يمه ماده

که دقانون د طرحې پيشنهاد پر دولت د نوې تکليف يا دعايداتو دلړولو لرونکى وي، په دې شرط د کار په فهرست کې نيول کېږي چې د پيشنهاد په متن کې د

توانند آنرا در ظرف پانزده روز از تاريخ تقديم با ذکر دلايل به ولسي جرگه مسترد نمايد. با سپري شدن اين مدت و يا در صورتي که ولسي جرگه آنرا مجدداً با دو ثلث آراى کل اعضا تصويب نمايد، مصوبه توشيح شده محسوب و نافذ مي گردد.

مادهٔ نودو پنجم

پيشنهاد طرح قانون از طرف حکومت يا اعضاى شورى و در ساحهٔ تنظيم امور قضايي از طرف ستره محکمه توسط حکومت صورت گرفته ميتواند.
پيشنهاد طرح قانون در مورد بودجه و امور مالي صرف از طرف حکومت صورت مي گيرد.

مادهٔ نودو ششم

هرگاه پيشنهاد طرح قانون حاوى تکليف جديد يا تنقيص در عايدات دولت باشد، به شرطي در فهرست کار داخل ميشود که در متن پيشنهاد،

بنیاد اندیشه

جبرانولو مدرک هم پیشبیني شوی وي.

اوه نوي یمه ماده

دحکومت له خوا د قانون د طرحې پیشنهاد لومړی ولسي جرګې ته وړاندې کېږي.

ولسي جرګه د بودجې او مالي چارو په شمول دقانون دطرحې پیشنهاد او دپور اخیستو او یا ورکولو پیشنهاد له بحث وروسته دیو کل په توګه تصویب یا ردوي.

ولسي جرګه نشي کولای وړاندې شوې طرح تر یوې میاشتې زیات وځنډوي.

ولسي جرګه د پیشنهاد شوي قانون طرح تر تصویب وروسته مشرانو جرګې ته سپاري.

مشرانو جرګه د پنځلسو ورځو په اوږدو کې دهغه په باره کې تصمیم نیسي.

ملي شورې د دولت دهغو قوانینو، معاهدو او پرمختیایي پروګرامونو په باره کې تصمیم نیولو ته لومړیتوب ورکوي چې د

مدرک جبران نیز پیش بیني شده باشد.

مادهٔ نودو هفتم

پیشنهاد طرح قانون از طرف حکومت نخست به ولسی جرگه تقدیم می گردد.

ولسی جرگه پیشنهاد طرح قانون را، به شمول بودجه و امور مالی و پیشنهاد اخذ ویا اعطای قرضه را، بعد از بحث به صورت یک کل تصویب یا رد میکند.

ولسی جرگه نمی تواند طرح پیشنهاد شده را بیش از یک ماه به تأخیر اندازد.

ولسی جرگه طرح قانون پیشنهاد شده را بعداز تصویب به مشرانو جرگه می سپارد.

مشرانو جرگه در ظرف پانزده روز در مورد آن تصمیم اتخاذ می کند.

شورای ملی به اتخاذ تصمیم در مورد طرح قوانین، معاهدات و پروگرامهای انکشافی دولت که به اساس پیشنهاد

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

حکومت د وړاندیز په بنسټ د عاجل غور غوښتنه کوي.

که چېرې د قانون د طرحې پیشنهاد لــه دوارو جرګو څخه دیوې دلسو غړیو لــه خوا وشي، پیشنهاد د نوموړې جرګې د یو پر پنځمې برخې غړیو ترتاییــد وروســته دهماغې جرګې دکار په فهرست کې نیول کېږي.

اته نوي یمه ماده

د دولت بودجه او دحکومت پرمختیــایي پروګرام دٌ مشرانو جرګې له لیارې ددې جرګې له مشورتي نظرېې ســره یوځــای ولسي جرګې ته سپارل کېږي.

د ولسي جرګې تصمیم د جمهور رئـیس ترتوشیح وروسته ، مشرانو جرګې ته تــر وړاندې کېدو پرته، نافذ ګڼل کېږي.

که چېرې د ځینو عواملو له مخې د مالي کال تر پیل مخکې بودجه تصویب نشي، د نوې بودجې تر تصویب پورې ، د تېــر کال بودجه تطبیقېږي.

حکومت دمالي کال د څلورمې ربعې پــه

حکومت ایجاب رسیدگی عاجل را نماید اولویت میدهد.

هرگاه پیشنهاد طرح قانون از طرف ده نفر از اعضای یکــی از دو مجلــس صورت گیرد، بعداز تأیید یک پــنجم اعضای مجلسی که پیشنهاد به آن ارائه شده است در فهرست کار آن مجلس داخل می گردد.

مادهٔ نودو هشتم

بودجه دولت و پروگــرام انکشــافی حکومت از طریق مشرانو جرگه توأم با نظریه مشورتی آن به ولسی جرگه تقدیم میشود.

تصمیم ولسی جرگه بدون ارائــه بــه مشرانو جرگه بعداز توشــیح رئــیس جمهور نافذ شمرده می شود.

هرگاه نظر به عوامل تصویب بودجــه قبل از آغاز سال مالی صورت نگــیرد، تا تصویب بودجهٔ جدید، بودجهٔ سال گذشته تطبیق می گردد.

حکومت در خلال ربع چــهارم ســـال

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

اوړدو کې د راتلونکي کال بودجه د روان کال د بودجې له اجمالي حساب سره ملي شورې ته وړاندې کوي.

د تېر مالي کال د بودجې قطعي حساب د راتلونکي کال د شپږو مياشتو په موده کې د قانون له حکمونو سره سم ملي شورى ته وړاندې کېږي.

ولسي جرگه نشي کولای د بودجې تصويب له يوې مياشتې څخه زيات او د هغه پور د اخيستو او ورکولو اجازه چې په بودجه کې شامل نه وي ، تر پنځلس ورځو زيات وځنډوي.

که چېرې ولسي جرگه په دغه موده کې د پور د اخيستو او ورکولو د پيشنهاد په اړه تصميم ونه نيسي، پيشنهاد تصويب شوى گڼل کېږي.

نهه نوي يمه ماده

که چېرې د ملي شورې په اجلاس کې کلنۍ بودجه يا پرمختيايي پروگرام يا له عامه امنيت ، د هېواد له خپلواکۍ او زمکنۍ بشپړتيا سره مربوطه موضوع تر

مالي، بودجهٔ سال آينده را با حساب اجمالی بودجهٔ سال جاری به شورای ملی تقديم می نمايد.

حساب قطعی بودجهٔ سال مالی قبل، در خلال مدت شش ماه سال آينده مطابق به احکام قانون به شورای ملی تقديم می گردد.

ولسی جرگه نمی تواند تصويب بودجه را بيش از يکماه و اجازهٔ اخذ و يا اعطای قرضه را که شامل بودجه نباشد، بيش از پانزده روز به تأخير اندازد.

هرگاه ولسی جرگه درين مدت راجع به پيشنهاد اخذ و يا اعطای قرضه تصميم اتخاذ نکند، پيشنهادتصويب شده محسوب می گردد.

مادهٔ نودو نهم

در صورتی که در اجلاس شورای ملی، بودجهٔ سالانه يا پروگرام انکشافی يا موضوع مربوط به امنيت عامه ، تماميت ارضی و

بنیاد اندیشه

خبرو لاندې وي، دشورئ د اجلاس موده د هغې تر تصویب مخکې پای ته نشي رسېدلای.

سلمه ماده

که چېرې د یوې جرګې مصوبه دبلې جرګې له خوا رد شي، د اختلاف د له منځه وړولپاره د دواړو جرګو د غړیو له خوا په برابر شمېر ګډهیئت ټاکل کېږي.

د هیئت پرېکړه د جمهور رئیس تر توشیح وروسته نافذه ګڼل کېږي. که ګډ هیئت ونه کړای شي د نظر اختلاف له منځه یوسي، تصویب رد شوی ګڼل کېږي. په دې حالت کې ولسي جرګه کولای شي په خپله ورپسې غونډه کې هغه د خپلو ټولو غړیوله دریو څخه د دوو برخو د رایو په اکثریت تصویب کړي.

دا تصویب بې له دې چې مشرانو جرګې ته وړاندې شي، د جمهور رئیس تر توشیح وروسته نافذ ګڼل کېږي.

استقلال کشور مطرح باشد مدت اجلاس شوری قبل از تصویب آن خاتمه یافته نمیتواند.

مادهٔ صدم

هر گاه مصوبهٔ یک مجلس از طرف مجلس دیگر رد شود، برای حل اختلاف هیئت مختلط به تعداد مساوی از اعضای هر دو مجلس تشکیل می گردد.

فیصلهٔ هیئت بعد از توشیح رئیس جمهور، نافذ شمرده می شود.

درصورتیکه هیئت مختلط نتواند اختلاف نظر را رفع کند، مصوبه رد شده به حساب می رود. درین حالت ولسی جرگه می تواند در جلسهٔ بعدی آنرا با دو ثلث آرای کل اعضا تصویب کند.

این تصویب بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ شمرده می شود.

بنیاد اندیشه

يو سلو يوومه ماده

د ملي شورې هيڅ غړى د هغې رايې يا نظريې له امله چې د وظيفې د اجرا په وخت کې يې څرګندوي، ترعدلي تعقيب لاندې نه نيول کېږي.

يو سلو دوېمه ماده

که د ملي شورې غړى په يوه جرم متهم شي، مسؤل مامور له موضوع څخه هغې جرګې ته چې متهم يې غړى دى، خبر ورکوي او متهم تر عدلي تعقيب لاندې راتلاى شي.

د مشهود جرم په مورد کې، مسؤل مامور کولاى شي متهم د هغې جرګې له اجازې پرته چې دى يې غړى دى تر عدلي تعقيب لاندې راولي او وې نيسي.

په دواړو حالاتو کې که عدلي تعقيب د قانون له مخې د توقيف ايجاب وکړي، مسؤل مامور مکلف دى چې له موضوع څخه يې له ځنډه نوموړې جرګې ته خبر ورکړي او تصويب يې ترلاسه کړي.

که اتهام د شورې د رخصتي په وخت

مادهٔ يکصدو يکم

هيچ عضوشوراى ملى به علت رأى يا نظريه ىي که در هنگام اجراى وظيفه ابراز مى دارد، مورد تعقيب عدلى قرار نمى گيرد.

مادهٔ يکصدو دوم

هر گاه عضو شوراى ملى به جرمى متهم شود، مامور مسؤل از موضوع به مجلسى که متهم عضو آن است، اطلاع مى دهد و متهم تحت تعقيب عدلى قرار گرفته مى تواند.

در مورد جرم مشهود، مامور مسؤل مى تواند متهم را بدون اجازهٔ مجلسى که او عضو آن مى باشد تحت تعقيب عدلى قرا دهد و گرفتار نمايد.

در هر دو حالت، هر گاه تعقيب عدلى قانوناً توقيف را ايجاب کند، مامور مسؤل مکلف است موضوع را بلا فاصله به اطلاع مجلس مربوط برساند و تصويب آنرا حاصل نمايد.

اگر اتهام در هنگام تعطيل شورى

بنياد انديشه

کې رامنځ ته شي، د نیولو او توقیف اجازه د مربوطې جرګې له اداري هیئت څخه ترلاسه کېږي او موضوع د نومړې جرګې لومړنۍ غونډې ته د تصمیم نیولو لپاره وړاندې کېږي.

صورت بگیرد، اجازهٔ گرفتاری یا توقیف از هیئت اداری مجلس مربوط حاصل می گردد و موضوع به نخستین جلسهٔ مجلس مذکور جهت اخذ تصمیم ارائه می شود.

یوسلو دریمه ماده

وزیران کولای شي د ملي شورى له دوو جرګو څخه د هرې یوې په غونډو کې ګډون وکړي.

د ملي شورې هره جرګه کولای شي خپلې غونډې ته دوزیرانو د حاضرېدو غوښتنه وکړي.

مادهٔ یکصدو سوم

وزرا مـی توانند در جلسات هر یک از دو مجلس شورای ملـی اشتراک ورزند.

هر مجلس شورای ملـی مـی توانـد حضور وزرا را در جلسه خود مطالبه کند.

بنیاد اندیشه
تاسیس۹۲

یو سلو څلورمه ماده

د ملي شورى دواړې جرګې په عین وخت کې،بېل بېل مجلسونه کوي.

د دواړو جرګو ګډې غونډې په لاندې حالاتو کې جوړېدلاى شي:

۱. کله چې تقنینیه دوره یا کلنۍ غونډه د جمهور رئیس له خوا پرانیستل کېږي؛

مادهٔ یکصدو چهارم

هر دو مجلس شورای ملی در وقت واحد به صورت جداگانه جلسه مـی کنند.

جلسات هر دو مجلس در موارد ذیل می توانند به طور مشترک دایر شود:

۱. در موقعي کـه دورهٔ تقنینیه یا اجلاس سالانه از طرف رئیس جمهور افتتاح می گردد؛

۲. په هغه صورت کې چې جمهور رئیس یې ضروري تشخیص کړي.

دولسي جرګې رئیس د ملي شورې د ګډو غونډو مشري کوي.

یو سلو پنځمه ماده

د ملي شورې غونډې علني دي، مګر دا چې د مجلس رئیس یا لږ تر لږه د ملي شورې لس تنه غړي یې د سري توب پیشنهاد وکړي او جرګه دا پیشنهاد ومني.

هېڅوک نشي کولای چې په زور د ملي شورې ودانۍ ته ننوزي.

یو سلو شپږمه ماده

د ملي شورې د هر مجلس نصاب د رایو اخیستو په وخت کې د هرې جرګې د غړیو د اکثریت په حضور بشپړېږي او تصمیمونه یې د حاضرو غړیو د رایو په اکثریت نیول کېږي، مګر په هغو مواردو کې چې دې اساسي قانون بل ډول تصریح کړې وي.

۲. در صورتیکه رئیس جمهور ضروری تشخیص دهد.

رئیس ولسی جرگه، از جلسات مشترک شورای ملی ریاست می نماید.

مادهٔ یکصدو پنجم

جلسات شورای ملی علنی می باشد مگر اینکه رئیس مجلس یا حداقل ده تفر از اعضای شورای ملی، سری بودن آنرا در خواست نمایند و مجلس این درخواست را بپذیرد.

هیچ شخصی نمی تواند عنفاً به مقر شورای ملی داخل شود.

مادهٔ یکصدو ششم

نصاب هر یک از دو مجلس شورای ملی، هنگام رای گیری با حضور اکثریت اعضا تکمیل می گردد و تصامیم آن با اکثریت آرای اعضای حاضر اتخاذ می شود، مگر در مواردی که این قانون اساسی طور دیگری تصریح نموده باشد.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

يو سلو اوومه ماده

ملي شوری په کال کښې دوې عادي غونډې دايروي.

د ملي شوري د دواړو جرګو د غونډو د کار موده په کال کې نهه مياشتې ده. د اړتيا په وخت کې شوري کولای شي دا موده اوږده کړي.

د رخصتيو په ورځو کې د ملي شوري فوق العاده غونډې د جمهور رئيس په امر دايرېدای شي.

يو سلو اتمه ماده

د ملي شوري د غړي د مړينې، استعفي، عزل او يا د داسې معلولېدو او معيوبېدو په صورت کښې چې په دايمي توګه د وظيفې د اجراء خنډ شي، د پاتې تقنينيه دورې لپاره د نوي استازي تعين د قانون له حکمونو سره سم تر سره کېږي.

د ملي شوري د غړيو د حاضرېدو يا نه راتلو سره مربوطې چارې د داخلي وظايفو په اصولو کې تنظيمېږي.

مادهٔ يکصدو هفتم

شورای ملی در هر سال دو اجلاس عادی داير می کند.

مدت کار هر دو اجلاس شوری، در هر سال نه ماه می باشد. در صورت ايجاب، شوری می تواند اين مدت را تمديد کند.

جلسات فوق العادهٔ شوری در ايام تعطيل به امر رئيس جمهور داير شده می تواند.

مادهٔ يکصدو هشتم

در حالات وفات، استعفا و عزل عضو شورای ملی ويا معلوليت يا معيوبيتی که به طور دايم مانع اجرای وظيفه گردد، تعيين نمايندهٔ جديد برای مدت باقی ماندهٔ دورهٔ تقنينيه، مطابق به احکام قانون صورت ميگيرد.

امور مربوط به حضور و غياب اعضای شورای ملی در اصول وظايف داخلی تنظيم می گردد.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

یو سلو نهمه ماده

د تقنینیه دورې په وروستني یو کال کې د انتخاباتو د قانون د بدلېدو پیشنهاد د ملي شورې د کار په فهرست کې نشي نیول کېدلای.

شپږم فصل

لویه جرګه

یو سلو لسمه ماده

لویه جرګه د افغانستان د خلکو د ارادې تر ټولو ستر مظهر دی.

لویه جرګه:

۱. د ملي شورې له غړیو؛

۲. د ولایتونو او ولسوالیو د جرګو له رئیسانو جوړېږي.

وزیران، د سترې محکمې رئیس او غړي او لوی څارنوال کولای شي د لویې جرګې په غونډو کې بې له دې چې د رایې ورکولو حق ولري، ګډون وکړي.

یو سلو یوولسمه ماده

لویه جرګه په لاندینیو حالاتو کې دایرېږي:

مادهٔ یکصدو نهم

پیشنهاد تعدیل قانون انتخابات، در یک سال اخیر دورهٔ تقنینیه، در فهرست کار شورای ملی داخل شده نمی تواند.

فصل ششم

لویه جرگه

مادهٔ یکصدو دهم

لویه جرگه عالی ترین مظهر ارادهٔ مردم افغانستان می باشد.

لویه جرگه متشکل است از:

۱. اعضای شورای ملی؛

۲. روسای شورا های ولایات و ولسوالیها.

وزرا، رئیس و اعضای ستره محکمه و لوی څارنوال می توانند در جلسات لویه جرگه بدون حق رأی اشتراک ورزند.

مادهٔ یکصدو یازدهم

لویه جرگه در حالات ذیل دایر می گردد:

بنیاد اندیشه

۱. د هېواد د خپلواکۍ، ملي حاکمیت، ځمکنۍ بشپړتیا او سترو مصلحتونو پورې د مربوطو چارو په باب تصمیم نیول؛

۲. ددې اساسي قانون د حکمونو تعدیل؛

۳. ددې اساسي قانون د(نهه شپېتمې) مادې له مخې د جمهور رئیس محاکمه کول.

۱. اتخاذ تصمیم در مورد مسایل مربوط به استقلال، حاکمیت ملی، تمامیت ارضی و مصالح علیای کشور؛

۲. تعدیل احکام این قانون اساسی؛

۳. محاکمه رئیس جمهور مطابق به حکم مندرج ماده شصت و نهم ایسن قانون اساسی.

یوسلو دولسمه ماده

لویه جرګه په لومړۍ غونډه کې، د غړیو له منځه یو تن د رئیس، یو تن د مرستیال او دوه تنه د منشي او نایب منشي په توګه ټاکي.

مادهٔ یکصدو دوازدهم

لویه جرگه در اولین جلسه، از میان اعضا یک نفر را به حیث رئیس و یک نفر را بحیث معاون و دو نفر را بحیث منشی و نایب منشی انتخاب می کند.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

یو سلو دیارلسمه ماده

د لویې جرګې نصاب د رایې اخیستو په وخت کې د غړیو په اکثریت سره بشپړېږي.

د لویې جرګې تصمیمونه، له هغو مواردو پرته چې په دې اساسي قانون کې صریحاً ذکر شوي، د ټولو غړیو د رایو په اکثریت، نیول کېږي.

مادهٔ یکصدو سیزدهم

نصاب لویه جرگه هنگام رای دهی، با حضور اکثریت اعضا تکمیل می گردد.

تصامیم لویه جرگه، جز در مواردی که در این قانون اساسی صریحاً ذکر گردیده، با اکثریت آرای کل اعضا اتخاذ می گردد.

یو سلو څوارلسمه ماده

د لویې جرگې بحثونه علني دي، مگر دا چې د غړیو څلورمه برخه یې د سریتوب غوښتنه وکړي او لویه جرگه دا غوښتنه ومني.

مادهٔ یکصدو چهاردهم

مباحثات لویه جرگه علنی می باشد مگر اینکه یک ربع اعضا سری بودن آنرا در خواست نمایند و لویه جرگه این درخواست را بپذیرد.

یو سلو پنځلسمه ماده

د لویې جرگې د جریان په وخت کښې د دې اساسي قانون د(یوسلویوومې) او (یوسلو دویمې) مادې مندرج احکام د هغې د غړیو په باب تطبیقېږي.

مادهٔ یکصدو پانزدهم

در هنگام دایر بودن لویه جرگه، احکام مندرج مواد یکصدو یکم و یکصدو دوم این قانون اساسی، در مورد اعضای آن تطبیق می گردد.

اووم فصل

قضاء

فصل هفتم

قضاء

بنیاد اندیشه

تاسیس۱۳۹۴

یو سلو شپاړسمه ماده

قضائیه قوه د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت خپلواک رکن دی.

قضائیه قوه له یوې ستړې محکمې، د استیناف له محکمو او ابتدائیه محکمو څخه جوړه ده چې تشکیلات او واکونه یې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

ستره محکمه د ستر قضایي ارگان په توگه د افغانستان د اسلامي جمهوریت

مادهٔ یکصدو شانزدهم

قوهٔ قضائیه رکن مستقل دولت جمهوری اسلامی افغانستان می باشد.

قوهٔ قضائیه مرکب است از یک ستره محکمه، محاکم استیناف و محاکم ابتدائیه که تشکیلات و صلاحیت آنها توسط قانون تنظیم می گردد.

ستره محکمه به حیث عالیترین ارگان قضائی درراس قوهٔ قضائیهٔ جمهوری

د قضائيه قوې په سرکې ځای لري.

يو سلو اوه لسمه ماده

ستره محکمه نه تنه غړي لري چې د جمهور رئيس له خوا د ولسي جرگې په تاييد او ددې اساسي قانون د(پنځوسمې) مادې د وروستی فقرې او د(يو سلو اتلسمې) مادې د حکمونو په رعايت په پيل کې په دې ترتيب ټاکل کېږي:

درې تنه د څلورو کلونو لپاره، درې تنه د اووکلونو لپاره او درې تنه د لسو کلونو لپاره.

وروستنی ټاکنې د لسو کلونو لپاره دي.

د غړيو ټاکل د دوهم ځل لپاره جواز نه لري.

جمهور رئيس د سترې محکمې يو غړی د سترې محکمې د رئيس په توگه ټاکي.

د سترې محکمې غړي ددې اساسي قانون په(يوسلواوه ويشتمې) مادې کې له راغلي حالت پرته، د خدمت ددورې ترپايه

اسلامي افغانستان قرار دارد.

مادهٔ يکصدو هفدهم

ستره محکمه مرکب است از نه عضو که از طرف رئيس جمهور با تأييد ولسي جرگه و با رعايت احکام مندرج فقرهٔ آخر مادهٔ پنجاهم و مادهٔ يکصدو هجدهم اين قانون اساسی در آغاز به ترتيب ذيل تعيين ميگردند:

سه نفر برای مدت چهار سال، سه نفر برای مدت هفت سال و سه نفر برای مدت ده سال.

تعيينات بعدی برای مدت ده سال می باشد.

تعيين اعضا برای بار دوم جواز ندارد.

رئيس جمهور يکی از اعضا را به حيث رئيس ستره محکمه تعيين می کند.

اعضای ستره محکمه به استثنای حالت مندرج مادهٔ يکصدو بيست و هفتم اين قانون اساسی، تا ختم دورهٔ

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

له خپلو وظیفو څخه نه عزلیږي.

یو سلو اتلسمه ماده

د سترې محکمې غړی باید لاندیني شرایط ولري:

۱. د ټاکلو په وخت کې د رئیس او غړو عمرتر څلوېښتو کلو لږ نه وي؛

۲. د افغانستان تبعه وي؛

۳. په حقوقي یا فقهي علومو کې لوړې زده کړې او د افغانستان په قضایي نظام کې تخصص او کافي تجربه ولري؛

۴. د ښه سیرت او نېک شهرت لرونکی وي؛

۵. د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي؛

۶. د وظیفې د تصدۍ په وخت کې په هیڅ سیاسي ګوند کې غړیتوب ونه لري.

یو سلو نولسمه ماده

د سترې محکمې غړي د وظیفې تر پیل

خدمت ازوظایف شان عزل نمی شوند.

مادهٔ یکصدو هجدهم

عضو ستره محکمه واجد شرایط ذیل می باشد:

۱. سن رئیس و اعضا در حین تعیین از چهل سال کمتر نباشد؛

۲. تبعهٔ افغانستان باشد؛

۳. در علوم حقوقی و یا فقهی تحصیلات عالی و در نظام قضائی افغانستان تخصص و تجربهٔ کافی داشته باشد؛

۴. دارای حسن سیرت و شهرت نیک باشد؛

۵. از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد؛

۶. در حال تصدی وظیفه در هیچ حزب سیاسی عضویت نداشته باشد.

مادهٔ یکصدو نزدهم

اعضای ستره محکمه قبل از اشغال

بنیاد اندیشه

مخكې، د جمهور رئيس په وړانـدې دا لوړه كوي:

وظيفه، حلف آتي را در حضور رئيس جمهور بجا مى آورند:

بسم الله الرحمن الرحيم

«د لوى خداى ﷻ په نامه لوړه كوم چې د اسلام د سپېڅلي دين له احكامو، پـه دې اساسي قانون او نورو قوانينو كې له راغلو نصوصو سره سم حق او عدالت تأمين او د قضاء وظيفه په بشپړ امانت، صداقت او بې طرفي اجراء كړم.»

بسم الله الرحمن الرحيم

« بنام خداوند بزرگ ﷻ سوگند يـاد مى كنم كه حق و عدالت را بر طبـق احكام دين مقدس اسلام، نصوص ايـن قانون اساسى و ساير قوانين افغانسـتان تأمين نموده، وظيفهٔ قضاء را با كمـال امانت صداقت وبى طرفى اجرا نمايم.»

يو سلو شلمه ماده

د قضائيه قوې په صلاحيت كې په ټولـو هغو دعوو غور شامل دى، چې د دولـت په شمول د حقيقي يا حكمي اشخاصو له خوا د مدعي يا مدعي عليه پـه حيـث د قانون له حكمونو سره سم د محكمې پـه وړاندې اقامه شي.

مادهٔ يكصدو بيستم

صلاحيت قوه قضائيه شامل رسـيدگى به تمام دعاوى است كـه از طـرف اشخاص حقيقى يا حكمى، بـه شمول دولت به حيث مدعى يا مدعى عليه در پيشگاه محكمه مطابق به احكام قانون اقامه شود.

يو سلو يو ويشتمه ماده

له اساسي قانون سره د قوانينـو، تقنينـي فرمانونو، بين الدول معاهدو او بين المللي ميثاقونو دمطابقت څېړل دحكومـت يـا محـاكمو په غوښتنه او دهغو تفسير

مادهٔ يكصدو بيست و يكم

بررسى مطابقت قوانين، فرامين تقنينى، معاهدات بين الدول و ميثاق هاى بين-المللي با قانون اساسي و تفسير آنها بر اساس تقاضاى حكومت و يا محـاكم،

بنیاد اندیشه

دقانون له حکمونو سره سم دستري محکمې صلاحيت دی.

مطابق به احکام قانون از صلاحيت ستره محکمه مى باشد.

یو سلو د وه ویشتمه ماده

هيڅ قانون نشي کولای په هيڅ حال کې، کومه قضيه يا ساحه په څه ډول چې په دې فصل کې تحديد شوې د قضائيه قوې له صلاحيت څخه وباسي او بل مقام ته یې وسپاري.

دا حکم د هغو خاصو محکمو چې ددې اساسي قانون په(نهه شپېتمې، اته اويايمې او يو سلو اوه ويشتمې) مادو کې راغلي او په مربوطو قضيو کې د نظامي محکمو د تشکيل مانع نه ګرځي.

ددې ډول محکمو تشکيل او صلاحيت د قانون له لیارې تنظيمېږي.

ماده ٔ یکصدو بیست و دوم

هيچ قانون نمی تواند در هيچ حالت، قضيه يا ساحه يی را از دايره ٔ صلاحيت قوه ٔ قضائيه به نحوی که در اين فصل تحديد شده، خارج بسازد و به مقام ديگر تفويض کند.

اين حکم مانع تشکيل محاکم خاص مندرج مواد شصت و نهم، هفتادوهشتم و يکصدو بيست و هفتم اين قانون اساسی و محاکم عسکری در قضايای مربوط به آن نمی گردد.

تشکيل و صلاحيت اين نوع محاکم توسط قانون تنظيم می گردد.

یو سلو درويشتمه ماده

ددې اساسي قانون د حکمونو په رعايت د محکمو په تشکيل، صلاحيت او اجراآتو پورې مربوط قواعد او په قاضيانو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظيمېږي.

ماده ٔ یکصدو بیست و سوم

با رعايت احکام اين قانون اساسی، قواعد مربوط به تشکيل، صلاحيت و اجراآت محاکم و امور مربوط به قضات توسط قانون تنظيم می گردد.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

یو سلو ځلیریشتمه ماده

د قضائیه قوې د مامورینو او نورو اداري کار کوونکیو په برخه کې ، د دولت د مامورینو اونورو اداري کار کوونکیو د مربوطو قوانینو حکمونه نافذ دي خو تقرر، انفکاک، ترفیع، تقاعد، مجازات او مکافات یې د ستري محکمې له خوا له قانون سره سم تر سره کېږي.

مادهٔ یکصدو بیست و چهارم

در مورد مامورین و سایر کارکنان اداری قوهٔ قضائیه، احکام قوانین مربوط به مامورین و سایر کار کنان اداری دولت نافذ می باشد ولی تقرر، انفکاک، ترفیع، تقاعد، مجازات و مکافات شان توسط ستره محکمه مطابق به احکام قانون صورت می گیرد.

یو سلو پنځه ویشتمه ماده

د قضائیه قوې بودجه د حکومت په مشوره د ستري محکمې له خوا تر تیبېږي او د دولت د بودجې د یوې برخې په توګه د حکومت له خوا ملي شورى ته وړاندې کېږي.
د قضائیه قوې د بودجې تطبیق د ستري محکمې صلاحیت دی.

مادهٔ یکصدو بیست و پنجم

بودجهٔ قوهٔ قضائیه به مشورهٔ حکومت از طرف ستره محکمه ترتیب گردیده، به حیث جزء بودجهٔ دولت،توسط حکومت به شورای ملی تقدیم می شود.
تطبیق بودجهٔ قوهٔ قضائیه از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

یو سلو شپږویشتمه ماده

د ستري محکمې غړي، د خدمت د دورې تر پای ته رسېدو وروسته، د پاتې ژوند په موده کې د خدمت د دورې له

مادهٔ یکصدو بیست و ششم

اعضای ستره محکمه بعد از ختم دورهٔ خدمت برای بقیهٔ مدت حیات از حقوق مالی دورهٔ خدمت مستفید

مالي حقوقو څخه برخمن کېږي، پـه دې شرط چې په دولتـي او سیاسـي چـارو بوخت نشي.

مـی شـوند مـشروط بر اینکه به مـشاغل دولـتی و سیاسـی اشتغال نورزند.

یو سلو اووه ویشتمه ماده

که چېرې د ولسي جرګې تـر دریـیمې برخې زیات غړي، د سترې محکمـې د رئیس یا غړیو محاکمه د وظیفوي جرم یا د جنایت د ارتکاب د اتهام پـر اسـاس وغواړي او ولسي جرګه دا غوښتنه د ټولو غړیو له دریو برخو څخه د دوو برخو په اکثریت تصویب کړي، متهم له وظـیفې څخه عزل او موضوع خاصې محکمې ته سپارل کېږي.

د محکمـې تشـکیل او د محـاکمې طـرزالـعمل د قـانون پـه وسـیله تنظیمېږي.

مادهٔ یکصدو بیست و هفتم

هر گاه بیش از یک ثلث اعضای ولسی جرگه، محاکمهٔ رئیس یا عضو سـتره محکمه را بر اساس اتهام به جرم ناشی از اجـرای وظـیفه یا ارتکاب جنایت تقاضا نماید وولسـی جرگه این تقاضا را با اکثریت دو ثلـث کـل اعضـا تصـویب کـند، متهم از وظیفه عزل و موضـوع به محکمهٔ خاص محول می گردد.

تشکیل محـکمه و طـرز العمـل محـاکمه، توسط قانون تنظـیم مـی گردد.

یو سلو اته ویشتمه ماده

د افغانستان په محکمو کې محاکمه پـه علني ډول دایرېږي او هر څوک حق لري د قانون له حکمونو سره سم په هغې کې ګډون وکړي.

مادهٔ یکصدو بیست و هشتم

در محاکم افغانستان، محاکمه بصورت علنی دایر می گردد و هر شخص حق دارد با رعایت احکـام قـانون در آن حضور یابد.

بنیاد اندیشه

محكمه كولای شي، په داسې حالاتو كې چې په قانون كې ځرګند شوي يا د محاكمې سري توب ضروري وګڼل شي، سري غونډې دايرې كړي خو د حكم اعلان بايد علني وي.

يو سلو نهه ويشتمه ماده

محكمه مكلفه ده د خپل صادر كړي حكم اسباب په فيصله كې ذكر كړي.

د محكمو د ټولو قطعي فيصلو عملي كول واجب دي خو د شخص د مرګ د حكم په حالت كې د جمهور رئيس منظوري شرط ده.

يو سلو ديرشمه ماده

محكمې تر غور لاندې قضاياوو كې ددې اساسي قانون او نورو قوانينو حكمونه تطبيقوي.

كه دغور لاندې قضاياوو له جملې څخه د كومې قضيې لپاره په اساسي قانون او نورو قوانينو كې حكم موجود نه وي، محكمه د حنفي فقهې د احكامو له مخې او په هغو حدودو كې دننه چې دې اساسي قانون

محكمه مى تواند در حالاتى كه در قانون تصريح گرديده، يا سرى بودن محاكمه ضرورى تشخيص گردد، جلسات سرى داير كند ولى اعلام حكم بايد به هر حال علنى باشد.

مادهٔ يكصدو بيست و نهم

محكمه مكلف است اسباب حكمى را كه صادر مى نمايد، در فيصله ذكر كند.

تمام فيصله هاى قطعى محاكم واجب‌التعميل است مگر در حالت حكم به مرگ شخص كه مشروط به منظورى رئيس جمهور مى باشد.

مادهٔ يكصدو سى ام

محاكم در قضاياى مورد رسيدگى، احكام اين قانون اساسى وساير قوانين را تطبيق مى كنند.

هر گاه براى قضيه يى از قضاياى مورد رسيدگى، در قانون اساسى و ساير قوانين،حكمى موجود نباشد، محاكم به پيروى از احكام فقه حنفى و در داخل حدودى كه اين قانون اساسى وضع

بنیاد اندیشه
تاسیس۱۳۹۴

ټاکلې، قضیه په داسې ډول حل او فصل کوي چې عدالت په ډېره ښه توګه تأمین کړي.

نموده، قضیه را به نحوی حل و فصل می نمایند که عدالت را به بهترین وجه تأمین نماید.

یو سلو یو دېرشمه ماده

محکمې د اهل تشیع لپاره په شخصیه احوالو پورې مربوطو قضایاوو کې د تشیع د مذهب حکمونه د قانون له احکامو سره سم تطبیقوي.

په نورو دعوو کې هم که په دې اساسي قانون یا نورو قوانینو کې حکم موجود نه وي، محکمې قضیه ددې مذهب له حکمونو سره سم حل او فصل کوي.

مادهٔ یکصدو سی و یکم

محاکم برای اهل تشیع، در قضایای مربوط به احوال شخصیه، احکام مذهب تشیع را مطابق به احکام قانون تطبیق می نمایند.

در سایر دعاوی نیز اگر در این قانون اساسی و قوانین دیگر حکمی موجود نباشد، محاکم قضیه را مطابق به احکام این مذهب حل و فصل می نمایند.

بنیاد اندیشه

یو سلو دو دېرشمه ماده

قاضیان د سترې محکمې په پیشنهاد او د جمهور رئیس په منظورۍ ټاکل کېږي.

د قاضیانو مقرري، تبدیلي،ترفیع، مواخذه او د تقاعد پیشنهاد د قانون له حکمونو سره سم د سترې محکمې صلاحیت دی.

ستره محکمه د اجرایي او قضایي چارو د ښه تنظیم او د لازمو اصلاحاتو د

مادهٔ یکصد و سی و دوم

قضات به پیشنهاد ستره محکمه و منظوری رئیس جمهور تعیین می گردند.

تقرر، تبدل، ترفیع، مواخذه و پیشنهاد تقاعد قضات مطابق به احکام قانون از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

ستره محکمه بمنظور تنظیم بهتر امور اجرایي و قضایي و تأمین اصلاحات

تأمين لپاره، د قضائيه قوې، عمومي اداري آمريت تأسيسوي.

لازم،آمريت عمومي اداری قوهٔ قضائيه را تأسيس می نمايد.

يو سلو دري دېرشمه ماده

که قاضي د جنايت په ارتکاب متهم شـي ستره محکمه د قانون له حکمونو سره سم د قاضي پر حالت غور کوي. که سـتره محکمه د ده د دفاع تر اورېدلو وروسـته اتهام وارد وبولي جمهور رئيس ته يـې د عزل پېشنهاد کوي د جمهور رئيس لـه منظورۍ وروسته متهم قاضي له وظـيفې څخه عزل او د قانون له حکمونو سره سم جزا ورکول کېږي.

مادهٔ يکصدو سی و سوم

هر گاه قاضی به ارتکاب جنايت متهم شود،ستره محکمه مطابق بـه احکـام قانون به حالت قاضی رسيدگی نموده، پس از استماع دفاع او، در صورتيکه ستره محکمـه اتهـام را وارد بدانـد پيشنهاد عزلش را به رئـيس جمهـور تقديم و با منظوری آن از طرف رئـيس جمهور، قاضی متهم از وظيفه معزول و مطابق به احکام قانون مجازات می شود.

بنیاد اندیشه
تاسیس۱۳۹۴

يو سلو څلور دېرشمه ماده

د جرمونو کشف د پوليس په وسيله او د جرمونو تحقيق او په محکمه کې پر متهم باندې د دعوا اقامه د څارنوالۍ له خوا، د قانون له احکامو سره سم کېږي.

څارنوالي د اجرائيه قوې برخه ده او په خپلو اجراآتو کې استقلال لري.

د څارنوالۍ تشکيل، صلاحيت او د اجراآتو څرنګوالی د قانون له لياري تنظيمېږي.

مادهٔ يکصدو سی و چهارم

کشف جرايم، توسط پوليس و تحقيـق جرايم و اقامهٔ دعوا عليـه مـستهم در محکمه، از طرف څارنوالی مطابق بـه احکام قانون صورت می گيرد.

څارنوالی جـزء قـوه اجرائيـه و در اجراآت خود مستقل می باشد.

تشکيل، صلاحيت و طـرز فعاليـت څارنوالی توسط قانون تنظيم می گردد.

د وسله والو خواکونو ، پوليسو او د ملي امنيت کار کوونکيو د وظيفوي جرمونو کشف او تحقيق د خاص قانون له لياري تنظيمېږي.

کشف و تحقيق جرايم وظيفوی منسوبين قوای مسلح ، پوليس و مؤظفين امنيت ملی، توسط قانون خاص تنظيم می گردد.

يو سلو پنځه دېرشمه ماده

که د دعوي لوری په هغه ژبه چې محاکمه پرې کېږي ونه پوهېږي، د قضيې پر موادو او اسنادو د اطلاع او په محکمه کې په خپله مورنۍ ژبه د خبرو کولو حق د ترجمان په وسيله ورته تامينېږي.

مادهٔ يکصدو سی و پنجم

اگر طرف دعوا زبانی را که محاکمه توسط آن صورت می گيرد، نداند، حق اطلاع به مواد و اسناد قضيه و صحبت در محکمه به زبان مادری توسط ترجمان برايش تأمين می گردد.

بنیاد اندیشه
تاسیس۱۳۹۴

اتم فصل

اداره

يو سلو شپږ دېرشمه ماده

د افغانستان د اسلامي جمهوريت اداره د مرکزي اداري او محلي ادارو د واحدونو پر اساس له قانون سره سم تنظيمېږي.

مرکزي اداره پر څينو اداري واحدونو وېشل کېږي چې د هرې يوې په سر کې يو وزير وي.

د محلي اداري واحد ولايت دی.

فصل هشتم

اداره

ماده يکصدو سی و ششم

ادارهٔ جمهوری اسلامی افغانستان بر اساس واحد های ادارهٔ مرکزی و ادارات محلی، طبق قانون، تنظيم می گردد.

ادارهٔ مرکزی به يک عده واحد های اداری منقسم می گردد که در رأس هر کدام يک نفر وزير قرار دارد.

واحد ادارهٔ محلی، ولايت است.

دولايتونو او مربوطه ادارو شمېر، ساحه، برخې او تشکيلات د نفوسو د شمېر، ټولنيزې او اقتصادي وضعې او جغرافيايي موقعيت پر اساس د قانون له لياري تنظيمېږي.

تعداد، ساحه، اجزا و تشكيلات ولايات و ادارات مربوط، بر اساس تعداد نفوس، وضع اجتماعی و اقتصادی و موقعيت جغرافيايی توسط قانون تنظيم می گردد.

يو سلو اوه دېرشمه ماده

حکومت د مرکزيت د اصل په ساتلو سره د اقتصادي، ټولنيزو او فرهنگي چارو د گړندي کولو او ښه والي او د ملي ژوند په پر مختگ کې د خلکو د لازياتي ونډې اخيستو په منظور، لازم صلاحيتونه د قانون له حکمونو سره سم محلي اداري ته سپاري.

ماده ٔ يكصدو سی و هفتم

حكومت با حفظ اصل مركزيت بـه منظور تسريع و بهبود امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و سهم گيری هرچه بيشتر مردم در انكشاف حيات ملی،صلاحيت های لازم را مطابق به احكام قانون ، به اداره ٔ محلی تفويض می نمايد.

بنياد انديشه
تاسيس ۱۳۹۴

يو سلو اته دېرشمه ماده

په هر ولايت کې يوه ولايتي جرگه جوړېږي.

د ولايتي جرگې غړي له قانون سره سم د نفوسو په تناسب، د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې د ولايت د اوسېدونکو له خوا د

ماده ٔ يكصدو سی و هشتم

در هر ولايت يک شورای ولايتی تشكيل ميشود.

اعضای شورای ولايتی، طبق قانون، به تناسب نفوس، از طريق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقيم از طرف ساكنين ولايت بـرای

څلورو کلونو لپاره ټاکل کېږي.

ولايتي جرگه له خپلو غړيو څخه يو تن د رئيس په توگه ټاکي.

يو سلونهه ديرشمه ماده

ولايتي جرگه د دولت د پر مختيايي هدفونو په تأمين او د ولايت د چارو په ښه کولو کې لکه څنگه چې په قوانينو کې څرگنده شوې، برخه اخلي او په ولايت پورې د مربوطو چارو په باب مشوره ورکوي.

ولايتي جرگه خپلې وظيفې د محلي ادارې په مرسته سرته رسوي.

يو سلو څلوېښتمه ماده

د محلي ادارې د چارو د سمون او په هغې کې د خلکو د فعالې ونډې اخيستو د تأمين په مقصد، په ولسواليو او کليو کې د قانون له حکمونو سره سم جرگې جوړېږي.

ددې جرگو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقيمو ټاکنو له مخې د سيمې د اوسېدونکو له خوا د

مدت چهار سال انتخاب می گردند.

شورای ولایتی یک نفر از اعضای خود را به حیث رئیس انتخاب می نماید.

مادهٔ یکصدو سی و نهم

شورای ولایتی در تأمین اهداف انکشافی دولت و بهبود امور ولایت به نحوی که در قوانین تصریح می گردد، سهم گرفته و در مسایل مربوط به ولایت مشوره می دهد.

شورای ولایتی وظایف خود را با همکاری ادارهٔ محلی اجرا می نماید.

بنیاد اندیشه

مادهٔ یکصدو چهلم

برای تنظیم امور و تأمین اشتراک فعال مردم در ادارهٔ محلی، در ولسوالی ها و قریه ها، مطابق به احکام قانون، شوراها تشکیل می گردند.

اعضای این شورا ها از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم از طرف ساکنین محل برای مدت سه سال

دریو کلونو لپاره ټاکل کېږي.
په محلي جرګو کې د کوچیانو ګډون د قانون له حکمونو سره سم تنظیمېږي.

یو سلو یو څلوېښتمه ماده

د ښاري چارو د اداري لپاره ښاروالي تشکیلېږي.
ښاروال او د ښاري مجلسونو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقیمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.
په ښاروالیو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

یو سلو دوه څلوېښتمه ماده

دولت ددې اساسي قانون د حکمونو د تعمیل او د مندرجو ارزښتونو د تأمین لپاره لازمې اداري جوړوي.

نهم فصل

اضطراري حالت

یو سلو دري څلوېښتمه ماده

که د جګړې، د جګړې د خطر، وخیم اغتشاش او طبیعي آفاتو او یا ورته حالت له امله د خپلواکۍ او ملي ژوند

انتخاب می شوند.
سهم گیری کوچیان در شورا های محلی مطابق به احکام قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ یکصدو چهل و یکم

برای ادارهٔ امور شهری، شاروالی تشکیل می شود.
شاروال و اعضای مجالس شاروالی، از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب می شوند.
امور مربوط به شاروالیها توسط قانون تنظیم می گردند.

مادهٔ یکصدو چهل و دوم

دولت به مقصد تعمیل احکام و تأمین ارزشهای مندرج این قانون اساسی، ادارات لازم را تشکیل می نماید.

فصل نهم

حالت اضطرار

مادهٔ یکصدو چهل و سوم

هر گاه به علت جنگ، خطر جنگ، اغتشاش وخیم، آفات طبیعی و یا حالت مماثل، حفظ استقلال و حیات ملی از

بنیاد اندیشه

ساتنه په هغه طريقه چې په اساسي قانون کې تاکل شوې، ناشوني وګرځي د جمهور رئيس له خوا د ملي شورى په تأييد د هيواد په ټولو او يا ځينې برخو کې اضطراري حالت اعلانيږي.

که اضطراري حالت تر دوو مياشتو زيات دوام ومومي، د اوږدولو لپاره يې د ملي شورى موافقه شرط ده.

مجراي که در قانون اساسی تعین شده، نا ممکن گردد، حالت اضطرار از طرف رئيس جمهور با تأييد شوراى ملى در تمام يا بعضى از ساحات کشور اعلان مى شود.

هر گاه حالت اضطرار بيش از دو ماه دوام نمايد، براى تمديد آن، موافقت شوراى ملى شرط است.

يو سلو څلورڅلوېښتمه ماده

په اضطراري حالت کې جمهور رئيس کولاى شي د ملي شورى او د سترې محکمې له رئيسانو سره په مشوره، د ملي شورې ځينې صلاحيتونه حکومت ته انتقال کړي.

مادهٔ يکصدو چهل و چهارم

در حالت اضطرار رئيس جمهور مى تواند به مشورهٔ رؤساى شوراى ملى و ستره محکمه، بعضى از صلاحيت هاى شوراى ملى را به حکومت انتقال دهد.

يو سلو پنځه څلوېښتمه ماده

په اضطراري حالت کې جمهور رئيس کولاى شي چې د ملي شورى او د سترې محکمې د رئيسانو تر تأييد وروسته د اساسي قانون لاندينې حکمونه وځنډوي او يا قيود پرې ولګوي:

۱. د اوه ويشتمې مادې دوهمه فقره؛

مادهٔ يکصدو چهل و پنجم

در حالت اضطرار، رئيس جمهور مى تواند بعد از تأييد رؤساى شوراى ملى و ستره محکمه، تنفيذ احکام ذيل را معطل بسازد و يا برآن ها قيودى وضع نمايد:

۱. فقرهٔ دوم مادهٔ بيست و هفتم؛

۲. شپږ دېرشمه ماده؛

۳. د اوه دېرشمې مادې دويمه فقره؛

۴. د اته دېرشمې مادې دويمه فقره.

يو سلو شپږ څلوېښتمه ماده

د اضطرار په حالت کې اساسي قانون نه تعديلېږي.

يو سلو اوه څلوېښتمه ماده

که چېرې د جمهوري رياست دوره او يا د ملي شورې تقنيني دوره د اضطرار په حالت کې پای ته ورسېږي، د نويو انتخاباتو تر سره کېدل ځنډېږي او د جمهور رئيس او ملي شورى د غړيو د خدمت موده تر څلورو مياشتو پورې، تمديدېږي.

که اضطراري حالت تر څلورو مياشتو زيات اوږد شي، لويه جرگه د جمهور رئيس له خوا راغوښتله کېږي.

د اضطراري حالت تر پای ته رسېدو وروسته، د دوو مياشتو دننه انتخابات کېږي.

۲. مادهٔ سی و ششم؛

۳. فقرهٔ دوم مادهٔ سی و هفتم؛

۴. فقرهٔ دوم مادهٔ سی و هشتم.

مادهٔ يکصدو چهل و ششم

در حالت اضطرار، قانون اساسی تعديل نمی شود.

مادهٔ يکصدو چهل و هفتم

هر گاه دورهٔ رياست جمهوری و يا دورهٔ تقنينيهٔ شورای ملی در حالت اضطرار ختم شود، اجرای انتخابات جديد ملتوی گذاشته شده، مدت خدمت رئيس جمهور و اعضای شورای ملی تا چهار ماه تمديد می شود.

هر گاه حالت اضطرار بيش از چهار ماه دوام نمايد لويه جرگه از طرف رئيس جمهور دعوت می شود.

بعد از ختم حالت اضطرار، در خلال مدت دو ماه، انتخابات بر گزار می گردد.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

یو سلو اته څلوېښتمه ماده

د اضطراري حالت په پای ته رسېدو سره هغه اقدامات چې ددې اساسي قانون د(یوسلو څلورڅلوېښتمې او یو سلو پنځه څلوېښتمې) مادې له مخې شوي، بې لـه ځنډه له اعتباره لوېږي.

لسم فصل

تعدیل

یو سلو نهه څلوېښتمه ماده

د اسلام د سپېڅلي دین له حکمونو څخه د پیروی اصل او اسلامي جمهوري نظام نه تعدیلېږي.

د اتباعو د اساسي حقوقو تعدل یوازې د هغوی د حقوقو د ښېګڼې په منظور جواز لري.

د دې اساسي قانون د نورو موادو تعدیل د زمان د غوښتنو او تجربو له مخې، ددې اساسي قانون د اوه شپېتمې او یو سلو شپږ څلوېښتمې مادې داحکامو په رعایت سره، د جمهور رئیس یا د ملي

مادهٔ یکصدو چهل و هشتم

در ختم حالت اضطرار، اقداماتی که بر اساس مواد یکصدو چهل و چهارم ویکصدو چهل و پنجم این قانون اساسی به عمل آمده، بلا فاصله از اعتبار ساقط میگردند.

فصل دهم

تعدیل

مادهٔ یکصدو چهل و نهم

اصل پیروی از احکام دین مقدس اسلام و نظام جمهوری اسلامی تعدیل نمی شوند.

تعدیل حقوق اساسی اتباع صرف بمنظور بهبود حقوق آنان مجاز می باشد.

تعدیل دیگر محتویات این قانون اساسی، نظر به تجارب و مقتضیات عصر، با رعایت احکام مندرج مواد شصت و هفتم و یکصدو چهل و ششم این قانون اساسی، با پیشنهاد رئیس جمهور یا اکثریت اعضای

بنیاد اندیشه

شوري د اکثريت په پيشنهاد کېږي.

شورای ملی صورت می گیرد.

يو سلو پنځوسمه ماده

د تعديل د پيشنهاد لپاره د جمهور رئيس په فرمان د حکومت، ملي شورى او ستري محکمې د غړيو له منځه، يو هيئت جوړېږي او د تعديل طرح تياروي.

د تعديل د تصويب لپاره، د جمهور رئيس په فرمان او د لويې جرګې د فصل له حکمونو سره سم لويه جرګه دايرېږي.

که لويه جرګه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اکثريت د تعديل طرح تصويب کړي، د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذېږي.

مادهٔ يکصدو پنجاهم

به منظور اجرای پيشنهاد تعديل، هيئتی از بين اعضای حکومت ، شورای ملی و ستره محکمه به فرمان رئيس جمهور تشکيل گرديده، طرح تعديل را تهيه می کند.

برای تصويب تعديل، لويه جرگه بر اساس فرمان رئيس جمهور و مطابق به احکام فصل لويه جرگه داير می گردد.

هر گاه لويه جرگه با اکثريت دو ثلث کل اعضا طرح تعديل را تصويب کند، بعد از توشيح رئيس جمهور نافذ می گردد.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

يو ولسم فصل

متفرقه حکمونه

يوسلو يوپنځوسمه ماده

جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان، وزيران او د ستري محکمې رئيس او غړي، لوی څارنوال، د مرکزي بانک او ملي امنيت رئيسان، واليان او

فصل يازدهم

احکام متفرقه

مادهٔ يکصدو پنجاه و يکم

رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، رئيس و اعضای ستره محکمه، لوی څارنوال، رؤسای بانک مرکزی و امنيت ملی، واليان و

شاروالان د خپلې وظيفې په وخت کې نشي کولای له دولت سره هېڅ ډول انتفاعي معامله تر سره کړي.

شاروالها در مدت تصدی وظیفه نمی توانند هیچ معاملهٔ انتفاعی را با دولت انجام دهند.

يو سلو دوه پنځوسمه ماده

جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان،وزيران، د ملي شورى او سترې محکمې رئيسان او غړي، لوى څارنوال او قاضيان نشي کولای د وظيفې د تصدى په موده کې نور مشاغل ولري.

مادهٔ یکصدو پنجاه و دوم

رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، لوی څارنوال و قضات نمی توانند در مدت تصدی وظیفه به مشاغل دیگری اشتغال ورزند.

يو سلو درې پنځوسمه ماده

قاضيان، څارنوالان، د وسله والو ځواکونو او پوليسو منصبداران او د ملي امنيت کارکوونکي نشي کولی د وظيفې د تصدى په موده کې په سياسي ګوندونو کې غړيتوب ولري.

مادهٔ یکصدو پنجاه و سوم

قضات، څارنوالان، صاحب منصبان قوای مسلح و پولیس و منسوبین امنیت ملی، در مدت تصدی وظیفه نمی توانند در احزاب سیاسی عضویت داشته باشند.

يو سلو څلورپنځوسمه ماده

د جمهور رئيس، د جمهور رئيس د مرستيالانو، وزيرانو او سترې محکمې د غړو او لوى څارنوال شتمني، د خدمت تر دورې وړاندې او وروسته، د هغه اورګان په وسيله چې قانون يې ټاکي

مادهٔ یکصدو پنجاه و چهارم

دارایی رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور، وزرا، اعضای ستره محکمه و لوی څارنوال قبل و بعد از دورهٔ خدمت، توسط ارگانی که در قانون تعیین می گردد،

ثبت، څېړل کېږي او خپرېږي.

یو سلو پنځه پنځوسمه ماده

د جمهور رئیس مرستیالانو، وزیرانو، د ملي شورى رئیسانو او غړیو، دسترې محکمې غړیو او لوى څارنوال ته د قانون له حکمونو سره سم، مناسب معاش ټاکل کېږي.

یو سلو شپږ پنځوسمه ماده

د هر ډول انتخاباتو د څارنې او ادارې او په هېواد کې د خلکو عمومي رایو ته د مراجعې لپاره د انتخاباتو مستقل کمېسیون د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي.

یو سلو اوه پنځوسمه ماده

د اساسي قانون پر تطبیق د څارنې خپلواک کمېسیون د قانون له حکم سره سم تشکیلېږي.

ددې کمېسیون غړي د جمهور رئیس له خوا دولسي جرګې په تأیید تعینېږي.

ثبت، رسیدگی و نشر می شود.

مادهٔ یکصدو پنجاه و پنجم

برای معاونین رئیس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، قضات و لوی څارنوال مطابق به احکام قانون معاش مناسب تعین می گردد.

مادهٔ یکصدو پنجاه و ششم

کمیسیون مستقل انتخابات برای اداره و نظارت بر هر نوع انتخابات و مراجعه به آرای عمومی مردم در کشور مطابق به احکام قانون تشکیل می گردد.

مادهٔ یکصدو پنجاه و هفتم

کمیسیون مستقل نظارت بر تطبیق قانون اساسی مطابق به احکام قانون تشکیل می گردد.

اعضای این کمیسیون از طرف رئیس جمهور به تایید ولسی جرگه تعین می گردند.

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۲

دولسم فصل

انتقالي حكمونه

يوسلو اته پنځوسمه ماده

د ملت دبابا لقب او هغه امتيازونه چې د ۱۳۸۱ هجري شمسي كال د اضطراري لويې جرگې له خوا د افغانستان پخواني پاچا اعليحضرت محمد ظاهر شاه ته وركړل شوي دي، ددې اساسي قانون د حكمونو له رعايت سره سم د ژوند تر پايه د دوى لپاره محفوظ دي.

يو سلو نه پنځوسمه ماده

ددغه اساسي قانون له نافذيدو څخه د ملي شورى د افتتاح تر نېټې پورې موده د انتقال دوره گڼل كيږي.

د افغانستان انتقالي اسلامي دولت د انتقال په دوره كې لاندينى وظيفې سرته رسوي:

۱. د ښپږ ومياشتو دننه د جمهوري رياست، ملي شورې او محلي جرگو د انتخاباتو په اړه د تقنيني فرمانونو صادرول؛

فصل دوازدهم

احكام انتقالى

مادهٔ يكصدو پنجاه و هشتم

لقب باباى ملت و امتيازاتى كه توسط لويه جرگهٔ اضطرارى سال يكهزاروسه صدو هشتادو يک هجرى شمسى به اعليحضرت محمد ظاهر شاه، پادشاه سابق افغانستان، اعطاء شده است با رعايت احكام اين قانون اساسى مادام-الحيات براى ايشان محفوظ مى باشد.

مادهٔ يكصدو پنجاه و نهم

مدت بعد از نفاذ اين قانون اساسى تا تاريخ افتتاح شوراى ملى، دورهٔ انتقال شمرده مى شود.

دولت انتقالى اسلامى افغانستان، در دورهٔ انتقال، وظايف ذيل را انجام ميدهد:

۱. اصدار فرامين تقنينى مربوط به انتخابات رياست جمهورى، شوراى ملى و شورا هاى محلى، در مدت شش ماه؛

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

۲. له يوه کال څخه په کمه موده کې د محکمو د صلاحيتونو او تشکيلاتو او د اساسي تشکيلاتو پر قانون باندې د کار د پيل په اړه د فرمانونو صادرول؛

۳. د انتخاباتو د خپلواک کمېسيون جوړول؛

۴. د اجرايي او قضايي چارو د غوره تنظيم په منظور د لازمو اصلاحاتو سرته رسول؛

۵. ددې اساسي قانون د حکمونو د تطبيق په برخه کې د زمينې د برابرولو لپاره لازم تدبيرونه نيول.

۲. اصدار فرامين در مورد تشکيلات و صلاحيت محاکم و آغاز کار روی قانون تشکيلات اساسی در خلال مدت کمتر از يکسال؛

۳. تشکيل کميسيون مستقل انتخابات؛

۴. انجام اصلاحات لازم به منظور تنظيم بهتر امور اجرايي و قضايي؛

۵. اتخاذ تدابير لازم جهت آماده ساختن زمينه برای تطبيق احکام اين قانون اساسی.

بنياد انديشه
تاسيس

يو سلو شپږتمه ماده

لومړنی منتخب جمهور رئيس د انتخاباتو د نتايجو تر اعلان دېرش ورځې وروسته ددغه اساسي قانون له حکمونو سره سم په کار پيل کوي.

هر اړخيزې هڅې کېږي چې د جمهور رئيس او ملي شورا انتخابات په يوه وخت کې تر سره شي.

د ملي شورى واکونه د هغې د تأسيس

مادهٔ يکصدو شصتم

اولين رئيس جمهور منتخب، سی روز بعد از اعلام نتايج انتخابات، مطابق به احکام اين قانون اساسی به کار آغاز می کند.

کوشش همه جانبه صورت می گيرد تا اولين انتخابات رئيس جمهور و شورای ملي با هم در يک وقت صورت بگيرد.

صلاحيت های شورای ملی مندرج در

تر مودې پورې به دې اساسي قانون کې حکومت ته سپارل کېږي او موقته ستره محکمه د جمهور رئیس په فرمان جوړېږي.

یو سلو یو شپېتمه ماده

ملي شوری له تاسیس سره سم خپل واکونه او وظایف ددې اساسي قانون دحکمونو مطابق عملي کوي.

د ملي شورې له لومړنی غونډې وروسته د دېرشو ورځو په موده کې حکومت او ستره محکمه ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم تشکیلېږي.

د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت رئیس تر هغه وخته پورې وظیفه سرته رسوي چې منتخب جمهور رئیس په کار پیل نه وي کړې.

ددې اساسي قانون د یو سلونه پنځوسمې مادې د څلورمې فقرې د حکم په رعایت، د دولت اجرایي او قضایي ارگانونه د

این قانون اساسی تا زمان تأسیس این شوری به حکومت تفویض میشود و ستره محکمهٔ مؤقت به فرمان رئیس جمهور تشکیل می گردد.

مادهٔ یکصدو شصت و یکم

شورای ملی، وظایف و صلاحیت های خود را به مجرد تأسیس، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعمال می کند.

بعد از دایر شدن اولین جلسهٔ شورای ملی، در خلال مدت سی روز، حکومت و ستره محکمه مطابق به احکام این قانون اساسی تشکیل می گردند.

رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان تا زمانیکه رئیس جمهور منتخب به کار آغاز کند اجرای وظیفه می نماید.

ارگانهای اجرایی و قضایی دولت با رعایت حکم فقرهٔ چهارم مادهٔ یکصدو پنجاه و نهم این قانون اساسی، الی

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۲

حکومت او ستره محکمه تر تشکیل پورې خپلو وظایفو ته ادامه ورکوي.

هغه تقنیني فرمانونه چې د موقتې دورې له پیل څخه وروسته نافذ شوي دي د ملي شورې لومړنۍ غونډې ته راجع کیږي.

دا فرامین تر هغه وخته پورې چې د ملي شورې له خوا لغوه شوي نه وي نافذ ګڼل کیږي.

تشکیل حکومت و ستره محکمه بـه وظایف خود ادامه می دهند.

فرامین تقنینی که از آغاز دورهٔ موقت به بعد نافذ گردیده است بـه اولـین جلسهٔ شورای ملی ارجاع می گردند.

این فـرامین تـا زمانیکـه از طـرف شورای ملی لغو نگردیده باشند نافذ می باشند.

یو سلو دوشپیتمه ماده

دا اساسي قانون د لویې جرګې له تصویب څخه وروسته نافذ او د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئیس لخوا توشیح او اعلامیږي.

په نافذیدو سره یې ددې اساسي قانون له حکمونو مغایر قوانین او تقنیني فرمانونـه لغوه کیږي.

مادهٔ یکصدو شصت و دوم

این قانون اساسی از تاریخ تصویب لویه جرگه نافذ و از طرف رئـیس دولـت انتقالی اسلامی افغانستان توشیح و اعلام می گردد.

با نفـاذ این قانون اساسی، قـوانین و فرامین تقنینی مغایر احکـام آن ملغـی میباشد.

بنیاد اندیشه

فهرست الفبائی

قانون اساسی افغانستان

بنیاد اندیشه

رسمي جریده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
	الف	
۱	آثارباستانی	۹
۲	آرای	۶۱-۶۵-۶۹-۹۴- ۱۰۰-۱۰۶-۱۱۳- ۱۵۶-
۳	آزاد	۲-۶۴-۱۳۸
۴	آزادی	۲۴-۳۲-۳۴-۳۷- ۵۷
۵	آسایش	۴۹
۶	آغاز	۸۳-۸۷-۹۸-۱۱۷- ۱۵۰-۱۶۰-۱۶۱
۷	آفات	۴۹-۱۴۳
۸	آمرین	۷۷
۹	آموزی	۴۶
۱۰	اتباع	۱۴-۲۲-۲۸-۳۳- ۳۵-۳۶-۳۹-۴۳- ۴۶-۵۰-۵۲-۵۵- ۵۷-۷۴-۱۴۹

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۱	اتخاذ	۱۴-۱۵-۱۷-۵۰- ۵۲-۵۳-۵۴-۶۴- ۱۳۷-۱۴۲-۱۵۹
۱۲	اتهام	۲۷-۲۸-۳۱-۶۹- ۱۰۲-۱۲۷-۱۳۳
۱۳	اثبات	۳۱
۱۴	اجازه	۳۸-۴۶-۹۸-۱۰۲
۱۵	اجباری	۴۳
۱۶	اجتماعی	۶-۴۲-۶۵-۹۰-۱۳۷
۱۷	اجلاس	۶۴-۹۹-۱۰۴-۱۰۷
۱۸	اجمالی	۹۸
۱۹	احاطه	۱۹
۲۰	احترام	۸
۲۱	احزاب	۳۵-۱۵۳
۲۲	احکام	۲-۳-۵-۱۰-۱۲- ۱۴-۲۷-۳۴-۳۵- ۳۷-۳۸-۳۹-۴۰- ۴۲-۴۵-۴۶-۴۷- ۴۸-۵۰-۵۲-۵۳- ۵۶-۶۰-۶۱-۶۴- ۶۵-۶۷-۶۹-۷۰- ۷۵-۸۴-۸۶-۹۱-

بنیاد اندیشه

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۹۸-۱۰۸-۱۱۱- ۱۱۵-۱۱۷-۱۱۹- ۱۲۱-۱۲۳-۱۲۶- ۱۲۸-۱۳۰-۱۳۱
۲۳	اختصاصی	۴۲-۹۱
۲۴	اداره	۹-۴۶-۵۰-۱۳۶- ۱۳۷-۱۳۹-۱۴۰- ۱۴۱-۱۵۶
۲۵	ادامه	۱۶۱
۲۶	ادب	۴۶
۲۷	ادیان	۲
۲۸	ارتقای	۱۳-۱۷
۲۲	ارتکاب	۲۷-۶۲-۶۹-۷۲- ۷۸-۸۵-۱۱۸- ۱۲۷-۱۳۳
۲۳	ارزش	۱۴۲
۲۴	ارضی	۵-۸-۵۰-۵۹-۶۳- ۶۴-۷۴-۷۵-۹۹- ۱۱۱
۲۵	ازبک	۴
۲۶	ازبکی	۱۶
۲۷	اساس	۶-۹۷-۱۲۱-۱۲۷-

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۸	اساسنامه	۳۵
۲۹	اساسی	۵-۳۴-۵۹-۶۰- ۶۳-۶۴-۶۵-۶۷- ۶۸-۶۹-۷۴-۷۶- ۷۸-۹۰-۹۱-۱۰۶- ۱۱۱-۱۱۳-۱۱۵- ۱۱۷-۱۱۹-۱۲۱- ۱۲۳-۱۳۰-۱۴۲- ۱۴۳-۱۴۶-۱۴۸- ۱۴۹-۱۵۷-۱۵۸- ۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱- ۱۶۲
۳۰	اسباب	۱۲۹
۳۱	استثنای	۵۱-۶۴-۷۰-۷۹- ۱۱۷
۳۲	استعانت	۶۳
۳۳	استعمال	۷
۳۴	استعفاء	۹۰-۱۰۸
۳۵	استفاده	۹-۹۰
۳۶	استقلال	۵-۸-۵۰-۵۹-۶۳- ۶۴-۷۴-۷۵-۹۹-

بنیاد اندیشه

بنیاد اندیشه

تاسیس ۱۳۹۴

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۱۱
۳۷	استماع	۱۳۳
۳۸	استملاک	۴۰
۳۹	استوار	۱۸
۴۰	استیضاح	۹۱-۹۲
۴۱	الحاق	۹۰
۴۲	اسکان	۱۴
۴۳	اسلام	۲-۳-۳۵-۵۴-۶۳- ۷۴-۱۱۹-۱۴۹
۴۴	اسلامی	۱-۶۰-۸۱-۱۱۶- ۱۳۶-۱۴۹-۱۵۹- ۱۶۱-۱۶۲
۴۵	اشتغال	۱۱۹-۱۲۶-۱۵۲
۴۶	اصدار	۱۵۹
۴۷	اصلی	۲۵
۴۸	اصول	۴۵-۸۷-۸۸-۸۹- ۱۰۸
۴۹	اضطراری	۶۴-۱۴۳-۱۴۴- ۱۴۶-۱۴۷
۵۰	اطفال	۴۹-۵۴-
۵۱	اطلاع	۳۱-۱۰۲-۱۳۵

شماره	موضوع	مواد قانون
۵۲	اطلاق	۴
۵۳	اظهار	۳۰-۳۴-۸۱
۵۴	اعتبار	۳۰-۶۴-۷۹-۱۴۸
۵۵	اعتراف	۳۰
۵۶	اعطای	۶۴-۹۰-۹۷-۹۸
۵۷	اعلان	۴۰-۶۱-۶۴-۸۳- ۱۲۸-۱۴۳-۱۶۰
۵۸	اعلامیه جهانی	۷
۵۹	اعلام	۶۱-۶۷-۱۲۸
۶۰	اعمال	۴-۷۴-۸۹
۶۱	اغتشاش	۱۴۳
۶۲	افتخاری	۶۴
۶۳	افراد	۴
۶۴	افرادی	۴
۶۵	افغان	۴-۳۴-۳۹-۴۲-۴۹
۶۶	افغانستان	۱-۲-۳-۴-۷-۱۲- ۱۶-۱۹-۲۰-۲۱- ۲۲-۲۸-۳۳-۳۵- ۳۶-۳۹-۴۱-۴۳- ۴۵-۴۶-۵۰-۵۵-

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۵۶-۵۷-۵۸-۶۰-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۷۲-۷۴-۷۵-۸۱-۸۵-۹۰-۱۱۰-۱۱۶-۱۱۸-۱۱۹-۱۲۸-۱۳۶-۱۵۸-۱۵۹-۱۶۱-۱۶۲
۶۷	الله اکبر	۱۹-۲۰
۶۸	اخلاق	۹۰
۶۹	الغای	۹۰
۷۰	القاب	۶۴
۷۱	اقتصاد	۱۰
۷۲	اقتصادی	۱۱-۱۲-۱۴-۶۵-۷۵-۹۰-۱۳۶-۱۳۷
۷۳	اقدام	۲۹-۴۶-۵۱
۷۴	اقرار	۳۰
۷۵	اقوام	۴-۶
۷۶	اکثریت	۱۶-۶۱-۶۲-۶۹-۹۲-۱۰۰-۱۰۶-۱۱۳-۱۲۷-۱۴۹-
۷۷	اکراه	۳۰
۷۸	امتیاز	۲۲
۷۹	امحای بیسوادی	۴۴
۸۰	امر	۲۹-۱۰۷
۸۱	امراض	۵۲
۸۲	امکانات	۱۴
۸۳	املاک	۹
۸۴	امنیت	۵-۵۰-۶۴-۹۹-۱۳۴-۱۵۱-۱۵۳
۸۵	اموال	۴۱
۸۶	امور	۴-۱۰۸-۱۴۱-۱۵۹
۸۷	انتفاعی	۱۵۱
۸۸	انسان	۲۴
۸۹	انسانی	۶-۲۹
۹۰	انعقاد	۷۹
۹۱	انکشاف	۶-۱۳-۱۷-۵۲
۹۲	اهدا	۶۶
۹۳	اهداف	۳۵-۱۳۹

بنیاد اندیشه

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۹۴	اهل	۱۳۱
۹۵	اهلیت	۵۰
۹۶	اوصاف	۸۵
۹۷	اولویت	۹۷
۹۸	ایتام	۵۳
۹۹	ایجابات	۱۱
۱۰۰	ایجاد	۵۰-۴۴-۶
۱۰۱	ایماق	۴
۱۰۲	آینده	۹۸
	ب	
۱۰۳	بارگاه	۶۳
۱۰۴	بازار	۱۰
۱۰۵	بالترتیب	۶۸
۱۰۶	بانک	۱۵۱-۶۴-۱۲
۱۰۷	بپذیرد	۱۱۴-۱۰۵
۱۰۸	بحث	-۷۲-۶۷-۶۲-۱۶ -۸۴-۸۱-۷۷-۷۳ -۱۱۷-۱۱۶-۱۱۲ ۱۳۸-۱۲۵-۱۲۰
۱۰۹	بدنی	۵۲

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۱۰	برابری	۶
۱۱۱	برائت	۲۵
۱۱۲	براهوی	۴
۱۱۳	برگزار	۱۴۷-۸۳-۶۷-۶۱
۱۱۴	بسم الله الرحمن الرحیم	۱۱۹-۷۴-۶۳
۱۱۵	بضاعت	۵۳
۱۱۶	بفروشد	۶۶
۱۱۷	بلافاصله	۱۴۸-۱۰۲
۱۱۸	بالمثل	۲۸
۱۱۹	بلوچ	۴
۱۲۰	بلوچی	۱۶
۱۲۱	بنام خداوند بزرگ	۱۱۹-۷۴-۶۳
۱۲۲	بنیه	۱۴
۱۲۳	بهبود	۱۴
۱۲۴	بهترین	۱۳۰
۱۲۵	بودجه	-۹۵-۹۱-۹۰-۷۵ ۱۲۵-۹۹-۹۸-۹۷

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۲۶	بیان	۳۴
۱۲۷	بیرق	۱۹
۱۲۸	بیسوادی	۴۴
۱۲۹	بیشترین	۶۱
۱۳۰	بیطرفی	۵۰
۱۳۱	بین الدول	۲۸-۶۴-۱۲۱
۱۳۲	بی بضاعت	۳۱-۵۳

پ

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۳۳	پامیری	۱۶
۱۳۴	پایان	۶۱-۸۳
۱۳۵	پایتخت	۲۱
۱۳۶	پذیرفته	۵۰
۱۳۷	پروردگار	۶۳
۱۳۸	پروگرام	۱۲-۱۴-۱۶-۴۳-۴۴-۴۷-۷۵-۹۰-۹۱-۹۷-۹۸-۹۹
۱۳۹	پښتو	۱۶-۲۰
۱۴۰	پښتون	۴
۱۴۱	پشه ئی	۴-۱۶
۱۴۲	پناهندگی	۴
۱۴۳	پول	۱۲
۱۴۴	پولیس	۶۴-۱۳۴-۱۵۳
۱۴۵	پولی	۱۲
۱۴۶	پیروان	۲
۱۴۷	پیروی	۲-۱۳۰-۱۴۹
۱۴۸	پشتیبانی	۶۳
۱۴۹	پیشرفت	۴۷
۱۵۰	پیشگاه	۱۲۰
۱۵۱	پیشه وران	۱۳
۱۵۲	پیغمبر اکرم (ص)	۱۸
۱۵۳	پیمان	۲۸
۱۵۴	پیوسته	۲۸

ت

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۵۵	تائید	۶۴-۶۸-۶۹-۷۲-۹۱-۹۷-۱۱۷-۱۴۳-۱۴۵-۱۵۷
۱۵۶	تابعیت	۴-۲۸-۶۲-۷۲-۸۵
۱۵۷	تاجک	۴

بنیاد اندیشه

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۵۸	تأدیه	۴۲
۱۵۹	تأسیس	۳۵-۴۶-۵۲-۵۸-۶۴-۱۳۲-۱۶۰-۱۶۱
۱۶۰	تامین	۵-۶-۴۳-۵۲-۵۴-۸۳-۱۱۹-۱۳۰-۱۳۵-۱۳۹-۱۴۰-۱۴۲
۱۶۱	تبعیضی	۲۲-۵۰
۱۶۲	تجارت	۱۱
۱۶۳	تجدید	۷۲-۷۴-۱۱۸
۱۶۴	تجربه	۷۲-۷۴-۱۱۸
۱۶۵	تجزیه	۱
۱۶۶	تحتانی	۱۹
۱۶۷	تحمیل	۴۹
۱۶۸	تحویل	۴۲
۱۶۹	تخصص	۱۱۸
۱۷۰	تدابیر	۱۴-۱۵-۱۷-۵۰-۵۲-۵۳-۵۴-۶۴-۱۳۷-۱۴۲-۱۵۹

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۷۱	تدابیری	۸۳
۱۷۲	تدریس	۴۳
۱۷۳	تدقیق	۸۶
۱۷۴	تدوین	۴۵
۱۷۵	ترجمان	۱۳۵
۱۷۶	ترفیع	۱۲۴-۱۳۲
۱۷۷	ترقی	۶۳
۱۷۸	ترکمن	۴
۱۷۹	ترکمنی	۱۶
۱۸۰	تساوی	۸
۱۸۱	تسریع	۱۳۷
۱۸۲	تسهیلات	۵۲
۱۸۳	تشبثات	۱۰
۱۸۴	تشکیل	۱۲-۳۵-۵۴-۵۸-۸۷-۸۸-۱۰۰-۱۲۵-۱۲۳-۱۲۷-۱۳۴-۱۳۸-۱۴۰-۱۴۱-۱۴۲-۱۵۶-۱۵۷-

بنیاد اندیشه

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱
۱۸۵	تشویق	۱۰-۴۷-۵۲
۱۸۶	تصدی	۶۳-۶۶-۶۷-۷۴-۸۰-۱۱۸-۱۵۱-۱۵۲-۱۵۳
۱۸۷	تصریح	۳۸-۵۱-۹۴-۱۱۶-۱۲۸-۱۳۹
۱۸۸	تصمیم	۴۳-۴۷
۱۸۹	تصویر	۳۴
۱۹۰	تضمین	۱۰-۴۷-۵۳-۵۷
۱۹۱	تظاهرات	۳۶
۱۹۲	تعدیل	۶۵-۶۷-۹۰-۹۲-۱۰۲-۱۱۱-۱۴۶-۱۴۹-۱۵۰
۱۹۳	تعذیب	۲۹
۱۹۴	تعرض	۲۴-۳۱-۳۷-۳۸-۴۰
۱۹۵	تعطیل	۱۸-۷۹-۱۰۲-۱۰۷
۱۹۶	تعقیب	۲۶-۲۷-۲۹-۱۰۱-۱۰۲
۱۹۷	تعلق	۴
۱۹۸	تعلیمات	۱۷-۴۳
۱۹۹	تعلیم	۴۳-۴۴
۲۰۰	تعمیل	۷۵-۱۲۹-۱۴۲
۲۰۱	تعویضی	۴۰
۲۰۲	تعین	۳۱-۳۸-۴۲-۴۸-۶۱-۶۴-۶۷-۶۸-۶۹-۷۲-۷۳-۸۳-۸۴-۸۵-۸۷-۸۹-۱۰۸-۱۱۷-۱۱۸-۱۳۲-۱۴۳-۱۵۴-۱۵۵-۱۵۷
۲۰۳	تعیینات	۱۱۷
۲۰۴	تفتیش	۳۷-۳۸-۴۰
۲۰۵	تفسیر	۱۲۱
۲۰۶	تفویض	۱۲۲-۱۳۷-۱۶۰
۲۰۷	تقاضا	۶۹-۱۲۷
۲۰۸	تقاعد	۶۴-۱۲۴-۱۳۲
۲۰۹	تقدیم	۷۹-۹۴-۹۷-۹۸-۱۲۵-۱۳۳
۲۱۰	تقرر	۱۲۴-۱۳۲

بنیاد اندیشه

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۱۱	تقویت	۱۶-۵۲
۲۱۲	تقویم	۱۸
۲۱۳	تکلم	۱۶-۴۳
۲۱۴	تکمیل	۸۵-۱۱۳-۱۱۶
۲۱۵	تکنالوژی	۷۵-۹۰
۲۱۶	تلفون	۳۷
۲۱۷	تلگراف	۳۷
۲۱۸	تلویزیون	۳۴
۲۱۹	تمامیت	۵-۸-۵۰-۵۹-۶۳-۶۴-۷۴-۷۵-۹۹-۱۱۱-
۲۲۰	تمدید	۱۰۷-۱۴۳-۱۴۷
۲۲۱	تناسب	۸۳-۱۳۸
۲۲۲	تنظیم	۴-۸-۱۱-۱۲-۱۶-۱۸-۱۹-۲۴-۳۱-۳۲-۳۳-۳۴-۴۶-۴۸-۵۳-۵۸-۶۳-۷۰-۷۱-۷۶-۸۹-۱۰۸-۱۲۲-۱۲۳-۱۲۷-۱۳۴-۱۳۶-۱۴۰-۱۴۱

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۲۳	تنفیذ	۱۴۵
۲۲۴	تهیه	۱۴
۲۲۵	توازن	۴۴
۲۲۶	توأم	۹۸
۲۲۷	توشیح	۶۴-۱۰۰-۱۶۲
۲۲۸	توضیع	۱۴
۲۲۹	توزیع	۹۲
۲۳۰	توقیف	۲۶-۲۷-۲۹-۱۰۲
۲۳۱	تولید	۷-۱۳
	ث	
۲۳۲	ثلث	۶۹-۸۴-۸۹-۹۴-۱۰۰-۱۲۷-۱۵۰
	ج	
۲۳۳	جامعه	۶-۵۴
۲۳۴	جبران	۵۱-۹۶
۲۳۵	جداگانه	۱۰۴
۲۳۶	حاکمیت	۴-۵-۶۳-۱۱۱
۲۳۷	جرگه	۱۲-۶۴-۶۸-۶۹-

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۲

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۷۲-۷۷-۷۹-۸۲- ۸۳-۸۴-۸۵-۸۷- ۸۹-۹۱-۹۲-۹۴- ۹۷-۹۸-۱۱۰- ۱۱۱-۱۱۲-۱۱۳- ۱۱۴-۱۱۷-۱۲۷- ۱۴۷-۱۵۰-۱۵۷- ۱۶۲
۲۳۸	جرم	۲۶-۲۷-۳۰-۳۸- ۱۰۲-۱۲۷
۲۳۹	جزا	۲۶-۲۹-۱۳۶
۲۴۰	جسمی	۵۴
۲۴۱	جلسه	۷۹-۱۰۳-۱۰۴
۲۴۲	جلوگیری	۷
۲۴۳	جمعه	۱۸
۲۴۴	جمعیتها	۳۵
۲۴۵	جمعی	۳۴
۲۴۶	جمهور	۶۰-۶۱-۶۲-۶۳- ۶۴-۶۵-۶۶-۶۷- ۶۸-۶۹-۷۰-۷۱- ۷۴-۷۷-۷۹-۸۴-
۲۴۷	جمهوری	۱-۲-۶۰-۶۱- ۶۲-۶۷-۷۰-۸۱- ۱۱۶-۱۴۷-۱۵۹
۲۴۸	جنائی	۳۱
۲۴۹	جنگلات	۱۵

چ

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۵۰	چاپ	۱۲

ح

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۵۱	حاضر	۳۱-۷۴-۱۰۶
۲۵۲	حالاتی	۴۹-۵۱-۱۲۸
۲۵۳	حالت	۳۰-۷۹-۱۴۳
۲۵۴	حاوی	۹۶

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۲

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۵۵	حاکمیت	۴-۵-۶۳-۱۱
۲۵۶	حایز	۷۹
۲۵۷	حداقل	۸۳
۲۵۸	حدود	۲-۱۴-۲۴-۴۰-۴۸-۵۰-۵۷-۱۳۰
۲۵۹	حرب	۶۴
۲۶۰	حرفه	۴۸
۲۶۱	حرمان	۶۲-۷۲-۸۵-۱۱۸
۲۶۲	حزبی	۳۵-۶۶-۸۰
۲۶۳	حسن	۸-۱۱۸
۲۶۴	حصول	۴۲-۵۱
۲۶۵	حفاظت	۹-۶۳-۷۴
۲۶۶	حفظ	۶-۸-۱۵-۱۶-۷۵-۱۳۷-۱۴۳
۲۶۷	حقایق	۲۹
۲۶۸	حقوق	۲۲-۵۰-۵۱-۵۳-۵۷-۶۲-۶۳-۷۰-۷۲-۷۴-۸۵-
		۱۲۶-۱۴۹
۲۶۹	حقوق بشر	۷
۲۷۰	حقیقی	۱۲۰
۲۷۱	حکم	۲۵-۲۷-۳۵-۴۰-۴۲-۵۱-۶۲-۶۶-۶۷-۶۸-۷۳-۷۹-۹۱-۱۱۱-۱۲۲-۱۲۸-۱۲۹-۱۳۰-۱۳۱-۱۵۷-۱۶۱
۲۷۲	حکمی	۱۲۰-۱۲۹-۱۳۰-۱۳۱
۲۷۳	حلف	۶۳-۷۴-۱۱۹
۲۷۴	حمایت	۶-۱۰-۱۳-۲۴-۳۹-۴۷-۵۲-۵۴-۵۸-۶۳-۷۴
۲۷۵	حمل	۳۶
۲۷۶	حنفی	۱۳۰
۲۷۷	حوزه	۸۳
		خ
۲۷۸	خاتمه	۶۴-۹۹

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۷۹	خارجی	۶۴-۲۸-۱۱-۸
۲۸۰	خاص	-۷۹-۷۸-۶۹-۶۳ ۱۳۴-۱۲۷-۱۲۲
۲۸۱	خانواده	۵۴
۲۸۲	خبیر	۸۴
۲۸۳	خساره	۵۱
۲۸۴	خصوص	۱۱۹-۳۵
۲۸۵	خصوصی	۵۲-۱۰
۲۸۶	خطوط	۷۶-۶۴
۲۸۷	خلال	-۶۹-۶۷-۶۱-۳۸ -۱۴۷-۹۸-۸۳ ۱۶۱-۱۵۹
۲۸۸	خورشید	۱۹
۲۸۹	خوشه	۱۹
	ځ	
۲۹۰	ځارنوالی	-۱۵۱-۱۱۰-۶۴ -۱۵۳-۱۵۲ ۱۵۵-۱۵۴

شماره	موضوع	مواد قانون
	د	
۲۹۱	داخل	-۷۷-۳۸-۳۱-۲۸ -۱۰۵-۹۷-۹۶ ۱۳۰-۱۰۹
۲۹۲	داخلی	-۸۹-۸۸-۸۷-۱۱ ۱۰۸
۲۹۳	دارائی	۱۵۴-۷۵-۴۰
۲۹۴	درجه	۴۴-۴۳
۲۹۵	دری	۱۶
۲۹۶	دسترسی	۵۰
۲۹۷	دفاع	-۶۴-۵۸-۵۵-۵ ۱۳۳-۷۵
۲۹۸	دفاعی	۵
۲۹۹	دفع	۳۱
۳۰۰	دلایل	۹۴-۹۲
۳۰۱	دهقان	۱۴
۳۰۲	دول	۶۴
۳۰۳	دولت	-۸-۷-۶-۵-۲-۱ -۱۳-۱۲-۱۰-۹ -۲۴-۱۷-۱۶-۱۴

بنیاد اندیشه

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۲۸-۳۱-۳۷-۳۹-۴۲-۴۳-۴۴-۴۶-۴۷-۵۱-۵۲-۵۳-۵۴-۵۷-۵۸-۶۰-۶۵-۷۵-۸۱-۸۵-۹۶-۹۸-۱۱۶-۱۲۴-۱۲۵-۱۳۹-۱۴۲-۱۵۱-۱۵۹-۱۶۱-۱۶۲
۳۰۴	دولتی	۴۲-۴۶-۵۰-۶۶-۹۰-۹۱
۳۰۵	دین	۱-۲-۵۴-۶۳-۷۴-۱۱۹-۱۴۹
۳۰۶	دینی	۲-۱۷-۴۵
	ذ	
۳۰۷	ذمه	۲۵
	ر	
۳۰۸	رؤسای	۱۱۰

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۰۹	رایج	۱۶
۳۱۰	رایگان	۴۳-۵۲
۳۱۱	رای دهندگان	۹۱
۳۱۲	ربع	۹۸-۱۱۴
۳۱۳	رخصتی	۱۸-۴۸
۳۱۴	رسانه	۱۶
۳۱۵	رسمی	۱۶
۳۱۶	رسوم	۵۴
۳۱۷	رسیدگی	۹۷-۱۲۰-۱۳۰-۱۳۳-۱۵۴
۳۱۸	رشد	۱۳
۳۱۹	رضایت	۳۰
۳۲۰	رکن	۵۴-۱۱۶
۳۲۱	روح	۷۶
۳۲۲	روحی	۵۴
۳۲۳	زبان	۱۶-۲۰-۳۵-۴۳-۱۳۵
۳۲۴	زراعت	۱۴
۳۲۵	زمینه	۴۳

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۲۶	زنان	۴۴
۳۲۷	زندگی	۱۳-۱۴-۲۳
۳۲۸	زیرزمینی	۹
۳۲۹	زیست	۱۵

س

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۳۰	ساعات	۴۸
۳۳۱	ساقط	۷۹-۱۴۸
۳۳۲	ساکن	۳۸
۳۳۳	ساکنین	۱۳۸-۱۴۰
۳۳۴	سالانه	۹۸-۱۰۴
۳۳۵	سالم	۵۰-۵۳
۳۳۶	سایر	۲-۴-۵-۹-۱۶-۱۸-۳۴-۴۶-۴۸-۴۹-۶۳-۶۴-۷۴-۷۵-۷۷-۷۸-۸۳-۹۰-۱۲۴-۱۳۰-۱۳۱
۳۳۷	سبز	۱۹
۳۳۸	سپرده	۲۸
۳۳۹	سران	۶۴

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۴۰	سرایت	۲۶
۳۴۱	سرپرست	۵۳
۳۴۲	سرخ	۱۹
۳۴۳	سرمایه	۱۰-۴۱
۳۴۴	سره میاشت	۶۴
۳۴۵	سرود	۲۰
۳۴۶	سری	۶۱-۸۳-۱۰۵-۱۱۴-۱۲۸-۱۳۸-۱۴۰-۱۴۱
۳۴۷	سطح	۱۳
۳۴۸	سطوح	۱۶
۳۴۹	سعادت	۶۳
۳۵۰	سفر	۳۹
۳۵۱	سفید	۱۹
	سلاح	۳۶
۳۵۲	سلامت	۵۴
۳۵۳	سلب	۲۸-۳۲
۳۵۴	سمتی	۶۶-۸۰
۳۵۵	سوء استفاده	۵۹

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۵۶	سواد	۴۶
۳۵۷	سوال	۹۳
۳۵۸	سوگند	۹۳
۳۵۹	سیا	۱۹
۳۶۰	سیاست	۸-۶۴-۷۶
۳۶۱	سیرت	۱۱۸
۳۶۲	سیستم	۵۰

ش

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۶۳	شبه	۳۵
۳۶۴	شخصی	۲۶-۶۲-۷۲-۸۴-۸۵-۹۳-۱۰۵
۳۶۵	شرایط	۱۴-۳۳-۴۶-۵۵-۶۲-۷۲-۷۵-۱۱۸
۳۶۶	شرط	۳۵-۹۶-۱۲۶-۱۲۹-۱۴۳
۳۶۷	شغل	۴۸-۸۴-۹۷-۱۲۰
۳۶۸	شفاهی	۹۳
۳۶۹	شکایت	۵۸
۳۷۰	شمرده	۲۷-۹۸-۱۰۰-۱۵۹
۳۷۱	شمول	۴۶-۸۴-۹۷-۱۲۰
۳۷۲	شناخته	۲۵-۶۱
۳۷۳	شهادتی	۳۰
۳۷۴	شهر	۲۱

ص

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۷۵	صاحب	۶۴
۳۷۶	منصبان	۶۴
۳۷۷	صادر	۵۲-۱۲۹
۳۷۸	صادقانه	۷۴
۳۷۹	صحبت	۱۳۵
۳۸۰	صحت	۳۰
۳۸۱	صحی	۵۲
۳۸۲	صدمه	۵۰
۳۸۳	صریح	۹۲-۱۱۳
۳۸۴	صریحاً	۱۱۳
۳۸۵	صعب - الاعلاج	۶۷-۶۸

بنیاد اندیشه

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۸۶	صلاحیت	۲۵-۲۷-۳۰-۳۱-۳۵-۳۸-۴۰-۵۱-۶۰-۶۴-۶۶-۶۷-۷۲-۸۹-۹۰-۹۱-۱۱۶-۱۲۰-۱۲۱-۱۲۲-۱۲۳-۱۲۵-۱۳۲-۱۳۶-۱۳۷-۱۴۴-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱
۳۸۷	صورت	۳۷-۴۰-۴۳-۵۸-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۹۵-۹۷-۹۸-۱۰۲-۱۰۴-۱۰۷-۱۰۸-۱۱۹-۱۲۴-۱۲۸-۱۳۴-۱۳۵-۱۴۹-۱۶۰
	ط	
۳۸۸	طبي	۵۲-۵۳-۶۷
۳۸۹	طرح	۱۲
۳۹۰	طفل	۵۴
۳۹۱	طلوع	۱۹
۳۹۲	طول	۱۹
	ظ	
۳۹۳	ظرف	۶۱-۹۴-۹۷
	ع	
۳۹۴	عادلانه	۴۰-۸۳
۳۹۵	عالي	۴۶-۶۴-۷۲-۸۱-۱۱۰-۱۱۸
۳۹۶	عامه	۹
۳۹۷	عایدات	۹۶
۳۹۸	عدالت	۶-۴۲-۱۱۹-۱۳۰
۳۹۹	عدلي	۱۰۱-۱۰۲
۴۰۰	عدم	۸-۹۴
۴۰۱	عذر	۵۶
۴۰۲	عرب	۴
۴۰۳	عرض	۱۹
۴۰۴	عرصه	۴۷-۶۰

بنیاد اندیشه

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۰۵	عسکری	۵۵-۱۲۲-۱۲۵
۴۰۶	عفو	۴۱-۷۳-۸۱-۸۲- ۸۴-۱۰۲-۱۱۷- ۱۱۸-۱۲۷
۴۰۷	عقاری	۴۱
۴۰۸	عقد	۶۴
۴۰۹	عقل	۳۰
۴۱۰	علاج	۵۲
۴۱۱	علاوه	۱۶-۸۵
۴۱۲	علت	۲۸-۱۰۱-۱۴۳
۴۱۳	علمی	۱۶-۴۷
۴۱۴	علنی	۳۵-۱۰۵-۱۱۴- ۱۲۸
۴۱۵	علیای	۶۶-۸۱-۱۱۱
۴۱۶	علیه	۲۵-۶۹-۱۲۰- ۱۳۴
۴۱۷	عمل	۲۶-۵۳-۵۹-۶۰- ۹۲-۹۳-۱۴۸
۴۱۸	عملی	۲۷-۵۰
۴۱۹	عمودی	۱۹

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۲۰	عفواً	۱۰۵
۴۲۱	عهده	۶۷-۶۸
۴۲۲	عواملی	۹۸
۴۲۳	عواید	۴۲
۴۲۴	عودت	۳۹
	غ	
۴۲۵	غیاب	۶۰-۶۱-۶۷- ۱۰۸
	ف	
۴۲۶	فراهم	۴۳
۴۲۷	فرهنگ	۴۵
۴۲۸	فروشی	۴۱
۴۲۹	فساد اداری	۷۵
۴۳۰	فسخ	۹۰
۴۳۱	فعالیت	۱۲-۳۵-۵۸- ۱۳۴
۴۳۲	فعل	۲۷
۴۳۳	فقره	۱۱۷-۱۴۵-۱۶۱

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۲

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۳۴	فقه	۱۳۰
۴۳۵	فقهی	۳۵
۴۳۶	فکر	۲۴
۴۳۷	فهرست	۱۰۹-۹۷-۹۶
۴۳۸	فوق العاده	۱۰۷
۴۳۹	فیصد	۹۲-۸۴
۴۴۰	فیصله	۱۲۹-۷۵

ق

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۴۱	قابل	۱
۴۴۲	قابلیت	۵
۴۴۳	قاطبه	۸۱
۴۴۴	قانون	-۹-۵-۴-۳-۲
		-۱۶-۱۴-۱۲-۱۰
		-۳۳-۲۷-۲۴-۲۲
		-۳۷-۳۶-۳۵-۳۴
		-۴۶-۴۰-۳۹-۳۸
		-۵۱-۵۰-۴۸-۴۷
		-۵۶-۵۵-۵۳-۵۲
		-۶۰-۵۹-۵۸-۵۷
		-۶۸-۶۷-۶۴-۶۱
		-۷۳-۷۱-۷۰-۶۹
		-۷۹-۷۷-۷۶-۷۵
		-۹۰-۸۶-۸۴-۸۳
		-۹۶-۹۵-۹۴-۹۱
		-۱۰۲-۹۸-۹۷
		-۱۰۹-۱۰۸
		-۱۱۵-۱۱۱
		-۱۱۹-۱۱۷
		-۱۲۲-۱۲۱
		-۱۲۴-۱۲۳
		-۱۲۸-۱۲۷
		-۱۳۱-۱۳۰
		-۱۳۴-۱۳۳
		-۱۳۷-۱۳۶
		-۱۴۱-۱۴۰
		-۱۴۳-۱۴۲
		-۱۴۸-۱۴۶
		-۱۵۴-۱۴۹
		-۱۵۶-۱۵۵
		-۱۵۸-۱۵۷

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۲

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		-۱۶۰-۱۵۹ ۱۶۲-۱۶۱
۴۴۵	قبایل	۶
۴۴۶	قبلی	۳۴
۴۴۷	قبول	۶۴
۴۴۸	قرضه	۹۸-۹۷-۹۰
۴۴۹	قرغیز	۴
۴۵۰	قزلباش	۴
۴۵۱	قسمت	۱۹
۴۵۲	قضات	۶۴
۴۵۳	قضاوت	۸۱
۴۵۴	قضایای	-۱۳۰-۱۲۲-۳۱ ۱۳۱
۴۵۵	قطعات	۹۴
۴۵۶	قطعی	-۹۸-۷۵-۲۵ ۱۳۰-۱۲۵-۱۲۲
۴۵۷	قناعت	۹۲
۴۵۸	قوای مسلح	۱۵۳-۱۳۶-۶۴
۴۵۹	قومیت	۱۳۱-۳۵
۴۶۰	قومی	۸۰-۶۶
۴۶۱	قیادت	۹۴
۴۶۲	قیود	۱۴۵
	ک	
۴۶۳	کابل	۲۱
۴۶۴	کار	۴۸
۴۶۵	کارگر	۴۸
۴۶۶	کاشف	۴۷
۴۶۷	کافی	۱۱۸
۴۶۸	کامل	۵۰-۳۰
۴۶۹	کرامت	۲۹-۲۴-۶
۴۷۰	کسب	۹۸-۸۵-۶۱-۴۰
۴۷۱	کشور	-۱۲-۱۱-۶-۵ -۴۴-۳۹-۱۸-۱۶ -۷۶-۷۲-۶۴-۵۰ -۱۱۱-۹۹-۸۳ ۱۴۳
۴۷۲	کلمه	۱۹-۴
۴۷۳	کمال	۱۱۹
۴۷۴	کمتر	-۱۱۸-۷۲-۶۲

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۵۹
۴۷۵	کمیسیون	۱۲-۵۸-۶۴-۸۶-۸۸-۸۹-۹۳-۱۵۶-۱۵۷-۱۵۹
۴۷۶	کنار	۱۹
۴۷۷	کهن - سالان	۵۳
۴۷۸	کوچیان	۱۴-۴۴-۱۴۰

گ

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۷۹	گرفتار	۲۷-۱۰۲
۴۸۰	گرفتاری	۲۶-۲۹-۳۱-۱۰۲
۴۸۱	گروهی	۱۶
۴۸۲	گفتار	۳۴
۴۸۳	گناه	۲۵
۴۸۴	گندم	۱۹
۴۸۵	گوجر	۴

ل

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۸۶	لااله الا الله محمد رسول الله	۱۹
۴۸۷	لازم	۱۴-۱۵-۱۷-۵۰-۵۲-۵۳-۵۴-۶۴-۱۳۷-۱۴۲-۱۵۹
۴۸۸	لسانس	۴۳
۴۸۹	لسانی	۶۶-۸۰
۴۹۰	لغو	۹۰-۱۶۱-۱۶۲
۴۹۱	لقب	۱۵۸

م

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۹۲	مؤثر	۱۳-۱۴-۱۶-۴۳-۴۴-۴۷
۴۹۳	مؤقت	۶۷
۴۹۴	مؤلف	۴۷
۴۹۵	مادری	۷-۴۳
۴۹۶	مادی	۳۵
۴۹۷	مالداران	۱۴
۴۹۸	مالداری	۱۴
۴۹۹	مالی	۲-۱۴-۳۵-۷۰-

بنیاد اندیشه

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۷۵-۹۵-۹۷-۹۸- ۱۲۹
۵۰۰	مامور	۳۸-۱۰۲
۵۰۱	مامورین	۶۴-۱۲۴
۵۰۲	مباحثات	۱۱۴
۵۰۳	مبارک	۱۹
۵۰۴	مبنای	۸-۳۵-۴۵
۵۰۵	متارکه	۶۴
۵۰۶	مترقی	۶
۵۰۷	متشکل	۴-۶۹-۷۱-۸۲- ۱۱۰
۵۰۸	متعال	۶۳
۵۰۹	معتقدات	۳
۵۱۰	متقابل	۸
۵۱۱	متقاضی	۳۵-۶۵-۶۷
۵۱۲	متقاعدین	۵۳
۵۱۳	متهم	۲۵-۲۶-۲۸-۳۰- ۳۱-۷۸-۱۰۲- ۱۲۷-۱۳۳-۱۳۴
۵۱۴	متوازن	۶-۴۳

شماره	موضوع	مواد قانون
۵۱۵	متولد	۶۲
۵۱۶	مجاز	۴۰-۴۱-۱۴۹
۵۱۷	مجازات	۲۷-۶۴-۱۲۴- ۱۳۳
۵۱۸	مجرد	۳۱-۱۶۱
۵۱۹	مجوز	۲۳
۵۲۰	محتویات	۱۴۹
۵۲۱	محراب	۱۹
۵۲۲	محرمیت	۳۱-۳۷
۵۲۳	محروم	۴-۲۳
۵۲۴	محکمه	۲۵-۲۷-۳۰-۳۵- ۴۰-۵۱-۶۹-۷۸- ۱۲۷-۱۶۰
۵۲۵	محکوم	۲۵-۲۹-۲۸-۶۲- ۷۲-۸۵-۱۱۸
۵۲۶	محول	۶۹-۷۸-۱۲۷
۵۲۷	محوله	۷۴
۵۲۸	مخابرات	۳۱-۳۷
۵۲۹	مخالف	۳
۵۳۰	مخترع	۴۷

بنیاد اندیشه

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۵۳۱	مخدر	۷
۵۳۲	مداخله	۸
۵۳۳	مدارس	۱۷
۵۳۴	مدافع	۳۱
۵۳۵	مدالها	۶۴
۵۳۶	مدرک	۹۶
۵۳۷	مدیون	۳۲
۵۳۸	مذکور	۳۸-۱۰۲
۵۳۹	مذهب	۳۵
۵۴۰	مذهبی	۶۶-۸۰
۵۴۱	مراجعه	۶۵-۶۷-۱۵۶
۵۴۲	مراسلات	۳۱-۳۷
۵۴۳	مراسم	۲
۵۴۴	مراقبت	۶۴
۵۴۵	مراکز	۱۷-۵۲
۵۴۶	مرامنامه	۳۵
۵۴۷	مردان	۴۴
۵۴۸	مردم	۱۱-۱۳-۱۶-۵۶-۶۳-۶۵-۶۶-۷۱-۷۳-۷۴-۱۳۷-۱۴۰-۱۵۶
۵۴۹	مرفه	۶
۵۵۰	مرکب	۱۹-۱۱۶-۱۱۷
۵۵۱	مرکزی	۱۲-۶۴-۱۳۶-۱۵۱
۵۵۲	مزد	۴۸
۵۵۳	مساجد	۱۷
۵۵۴	مساعی	۶۳
۵۵۵	مساوی	۱۹-۲۲-۱۰۰
۵۵۶	مستحق	۱۴-۵۱
۵۵۷	مسترد	۹۴
۵۵۸	مستفید	۷۰-۱۲۶
۵۵۹	مستقل	۱-۱۲-۸۶-۱۱۶-۱۵۷-۱۵۹
۵۶۰	مستقیم	۴-۸۳-۹۲-۱۴۰-۱۴۱
۵۶۱	مستلزم	۶۵
۵۶۲	مسکرات	۷
۵۶۳	مسکن	۱۴-۳۸-۳۹
۵۶۴	مسلمان	۶۲

بنیاد اندیشه

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۵۶۵	مشخصه	۷۷
۵۶۶	مشرانو	-۸۴-۸۲-۶۹-۹۸ -۹۸-۹۷-۸۷-۸۵ ۱۰۰
۵۶۷	مشروط	۱۲۹-۱۲۶-۳۵
۵۶۸	مشهود	۱۰۲-۳۸
۵۶۹	مشوره	-۱۳۹-۱۲۵-۱۲ ۱۴۴
۵۷۰	مصؤن	۴۰-۳۴-۳۱-۲۴
۵۷۱	مصادره	۴۰
۵۷۲	مصارف	۷۰
۵۷۳	مصالح	-۷۱-۶۶-۲۴-۱۱ ۱۱۲
۵۷۴	مصطلحات	۱۶
۵۷۵	مصوبه	۱۰۰-۹۴
۵۷۶	مصؤنیت	۱۰
۵۷۷	مضامین	۴۵
۵۷۸	مطابع	۳۴
۵۷۹	مطبوعات	۳۴-۱۶
۵۸۰	مطرح	۹۹
۵۸۱	معادن	۹
۵۸۲	معارف	۱۶
۵۸۳	معاش	۱۵۵-۷۰
۵۸۴	معامله	۲۸
۵۸۵	معاهدات	-۹۷-۹۰-۶۴ ۱۲۱
۵۸۶	معاون	۱۱۲-۶۸-۶۰
۵۸۷	معزول	۱۳۳
۵۸۸	معطل	۱۴۵
۵۸۹	معلولیت	۱۰۸
۵۹۰	معلولین	۸۴-۵۳
۵۹۱	معنوی	۳۵
۵۹۲	معیشتی	۱۴
۵۹۳	معیوبیت	۱۰۸
۵۹۴	معیوبین	۸۴-۵۳
۵۹۵	مغایر	۱۶۱-۵۴
۵۹۶	مفقودین	۵۳
۵۹۷	مقاصد	۳۶-۳۵
۵۹۸	مقامات	۴۴
۵۹۹	مقتضیات	۱۴۹

بنیاد اندیشه

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۶۰۰	مقدس	۲-۳-۵۴-۶۳-۷۴-۱۱۹-۱۴۹
۶۰۱	مقررات	۷۶
۶۰۲	مقرریها	۹۱
۶۰۳	مکافات	۱۲۴
۶۰۴	مکلفات	۳۱
۶۰۵	مکتوب	۳۷
۶۰۶	مکلف	۶-۱۵-۲۴-۳۸-۴۲-۴۳-۴۴-۵۰-۵۷-۱۲۹
۶۰۷	ملت	۴-۶۳-۶۹-۸۱-۱۵۸
۶۰۸	ملتوی	۱۴۷
۶۰۹	ملحق	۷
۶۱۰	ملحوظات	۶۶-۸۰
۶۱۱	ملکیت	۹-۴۰-۴۱
۶۱۲	ملی	۴-۵-۶-۸-۱۶-۱۹-۲۰-۴۵-۵۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۷-۶۹-۷۳-۷۴-۷۵-۷۹-۸۱-۸۵-۸۶-۸۷-۸۸-۹۰-۹۳-۹۴-۹۷-۹۸-۹۹-۱۰۲-۱۰۳-۱۰۵-۱۰۶-۱۰۷-۱۰۹-۱۱۰-۱۱۱-۱۳۴-۱۴۳-۱۴۴-۱۴۵-۱۴۷-۱۴۹-۱۵۰-۱۵۱-۱۵۳-۱۵۵-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱
۶۱۳	ممثل	۱۴۳
۶۱۴	ممنوع	۲۲-۳۰-۴۹
۶۱۵	منابع	۹
۶۱۶	مناطق	۶
۶۱۷	منافع	۸-۴۰-۶۳
۶۱۸	مناقضی	۳۵-۶۵-۷۶
۶۱۹	منبر	۱۹

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۶۲۰	منحل	۳۵
۶۲۱	متدرج	۳۴-۳۵-۵۹-۶۰- ۶۲-۶۴-۶۶-۶۸- ۶۹-۹۰-۱۱۱- ۱۱۵-۱۱۷- ۱۲۲-۱۴۲- ۱۴۹-۱۶۰
۶۲۲	منشی	۸۷-۱۱۲
۶۲۳	منصوب	۴۱-۶۹
۶۲۴	منظور	۱۴-۳۵-۵۲- ۵۳-۵۴-۵۸- ۶۱-۶۴-۷۰- ۷۵-۹۵-۹۷- ۱۲۹-۱۳۲- ۱۳۳-۱۳۷- ۱۴۹-۱۵۰- ۱۵۹
۶۲۵	منفصل	۶۹
۶۲۶	منقسم	۱۳۶
۶۲۷	مواخذه	۱۳۲
۶۲۸	مواد	۲۷
۶۲۹	مواظبت	۶۳

شماره	موضوع	مواد قانون
۶۳۰	موافقه	۹۴-۱۴۳
۶۳۱	موجب	۳۲-۴۰-۵۰-۵۱- ۷۵
۶۳۲	موجبات	۳۵
۶۳۳	موضوع	۶۹-۷۸-۹۲- ۹۳-۱۰۲-۱۲۷
۶۳۴	میثاقها	۹۰
۶۳۵	میعادی	۳۱
	ن	
۶۳۶	نایب	۸۷-۱۱۲
۶۳۷	ناشی	۱۲۷
۶۳۸	نافذ	۲۷-۹۴-۹۸- ۱۰۰-۱۲۴- ۱۵۰-۱۶۱-۱۶۲
۶۳۹	نتایج	۴۷-۶۱-۸۳- ۱۶۰
۶۴۰	نخستین	۷۹-۱۰۲
۶۴۱	نشان	۱۹
۶۴۲	نشانها	۶۴
۶۴۳	نشر	۱۲-۱۶-۲۴-

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۵۴
۶۴۴	نصاب	۳۵-۴۵
۶۴۵	نص	۷۶
۶۴۶	نظارت	۵۸-۱۵۶-۱۵۷
۶۴۷	نظام	۱۰-۸۳-۱۱۸-۱۴۹
۶۴۸	نظریه	۹۸-۱۰۱
۶۴۹	نفوس	۸۳
۶۵۰	نقض	۵۸
۶۵۱	نمایندگان	۴-۶۴-۸۴
۶۵۲	نمایندگی	۴۱-۶۴-۸۱-۸۳
۶۵۳	نورستانی	۴-۱۶
۶۵۴	نوشته	۳۴
۶۵۵	نصوص	۳۵-۱۱۹
	ه	
۶۵۶	هجرت	۱۸
۶۵۷	هجری شمسی	۱۸-۱۹
۶۵۸	هزاره	۴
۶۵۹	همجواری	۸
۶۶۰	همزمان	۶-۸-۶۰
۶۶۱	همکاری	۱۳۹
۶۶۲	هنر	۴۶
۶۶۳	هنگام	۱۰۱-۱۰۲-۱۰۶-۱۱۳-۱۱۵
	و	
۶۶۴	وابسته	۳۵
۶۶۵	واجب-التعمیل	۱۲۹
۶۶۶	واجد	۶۲-۷۲-۸۵-۱۱۸
۶۶۷	واحد	۱-۴۲-۷۷-۹۰
۶۶۸	والدین	۶۲
۶۶۹	وثایق	۸۶
۶۷۰	وجایب	۲۲-۴۹ و در فصل دوم
۶۷۱	وحدت	۶-۵۹
۶۷۲	وخیم	۱۴۳
۶۷۳	ورزشهای	۵۴
۶۷۴	وزراء	۷۱-۷۳-۷۴-۷۷-

بنیاد اندیشه

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۸۰-۹۱-۹۲-۹۳- ۱۳۹
۶۷۵	وزیر	۵۲-۶۸-۷۰-۷۸- ۸۳-۹۱-۹۳-۱۰۶
۶۷۶	وسیله	۳۰-۳۴-۳۷
۶۷۷	وضع	۱۷-۴۲-۷۵-۷۶- ۱۳۰-۱۳۶-۱۴۵
۶۷۸	وظایف	۵-۶۸-۷۴-۷۵- ۷۶-۷۷-۸۷-۸۸- ۱۰۸-۱۱۷-۱۳۹
۶۷۹	وظیفه	۴۶-۱۱۹
۶۸۰	وفات	۶۰-۶۱-۶۷-۶۸
۶۸۱	وقایه	۵۲
۶۸۲	وکیل	۳۱-۸۳
۶۸۳	ولایت	۸۳-۸۴-۱۳۶- ۱۳۸-۱۳۹
۶۸۴	ولسوالی	۸۴-۱۱۰-۱۴۰
۶۸۵	ولسی	۱۲-۶۴-۶۸-۶۹- ۷۲-۷۷-۷۹-۸۲- ۸۳-۸۵-۸۶-۸۹- ۹۱-۹۲-۹۴-۹۷-

شماره	موضوع	مواد قانون
		۹۸-۱۰۰-۱۰۴- ۱۱۷-۱۲۷-۱۵۷

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

اشتراك سالانه

در مرکز و ولایات : (۵۰۰) افغانی

برای متعلمین و محصلین با ارائه تصدیق، نصف قیمت

خارج از کشور (۱۵۰) دالر امریکائی

قیمت این شماره : (۱۵۰) افغانی

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۴

نمبر تیلفون : (۲۵۰۹۳)

تعداد طبع : (۲۱۰۲۰) جلد

TRANSITIONAL ISLAMIC STATE OF AFGHANISTAN
MINISTRY OF JUSTICE

OFFICIAL GAZETTE

Extraordinary Issue

بنیاد اندیشه
تاسیس ۱۳۹۲

Constitution Of Afghanistan

Issue: No. 818

Date : January / 28 / 2004